

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

CHARAKTER CITÁTU V SOUČASNÉ PUBLICISTICE

CHARACTER OF QUOTATION IN CONTEMPORARY JOURNALISM

Vedoucí bakalářské práce:	PhDr. Soňa Schneiderová, Ph.D.
Autorka bakalářské práce:	Marcela Cihlářová Bezručova 483, 391 55 Chýnov
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Český jazyk se zaměřením na vzdělávání – Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání
Typ studia:	Prezenční
Rok dokončení bakalářské práce:	2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

Prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Prohlašuji, že odevzdaná elektronická verze práce je identická s její tištěnou podobou.

Praha

12. 4. 2017

.....

podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Soně Schneiderové, Ph.D., za vedení práce, vstřícný přístup, užitečné rady a cenné připomínky.

ANOTACE

Bakalářská práce Charakter citátu v současné publicistice se zabývá citátem a jeho sémantickým a formálním zapojením do žurnalistického textu. Úvodní teoretická část se věnuje objasnění pojmu publicistika a následuje vymezení termínu citát předložením pojetí v odborné literatuře.

V praktické části je analyzován excerpovaný materiál, který je vždy i krátce charakterizován. Na citát je nahlíženo z pohledu intertextuality jednak jako na začlenění cizí řeči, jednak jako na odkaz ke známým textům. Pozornost je upřena na pozici citátu v textu, na jeho formu a funkci.

KLÍČOVÁ SLOVA

Citát, intertextovost, aluze, noviny, žurnalistický styl, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes, Právo

ANNOTATION

The bachelor thesis Character of Quotation in Contemporary Journalism deals with the quotation and its semantic and formal involvement in the journalistic text. The introductory theoretical part deals with the clarification of the term journalism and the definition of the term quotation follows, supported by the presentation of the concept in scientific literature.

In the practical part, the excerpted material which is always briefly characterized is analysed. The quotation is approached from the point of view of intertextuality, both as the incorporation of foreign language and as the reference to well-known texts. The attention is paid to the position of the quotation in the text, its form and function.

KEYWORDS

Quotation, intertextuality, allusion, newspaper, journalistic style, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes, Právo

Obsah

Úvod.....	7
1. Funkční styl publicistický	9
1.1 Vnitřní diferenciací funkčního stylu publicistického	9
1.1.1 Zpravodajská oblast	9
1.1.2 Analytická oblast	10
1.1.3 Beletristická oblast.....	10
1.2 Diferenciací stylových sfér v praxi	10
2. Citát a jeho pojetí v odborné literatuře	12
2.1 Encyklopedický slovník češtiny	12
2.2 Praktická encyklopedie žurnalistiky	13
2.3 Studie Petra Mareše	13
2.3.1 Intertextovost - intratextovost	14
2.3.2 Vztah citátu a aluze.....	14
2.3.3 Soubor binárních opozic	15
2.4 Studie H. F. Pletta.....	15
3. Signalizace citátu	17
3.1 Citát a přímá řeč	17
3.1.1 Výrazy s uvozovkami	18
3.1.2 Uvozovací věty.....	19
3.2 Vyznačenost citátu.....	19
4. Mezitextové navazování v novinách prostřednictvím citátu	21
4.1 Sémantická analogie	21
4.2 Formální analogie	22
5. Vlastní analýza	23
6. Začlenění cizí řeči	24
6.1 Zapojení citátu v textu.....	24

6.1.1	Kontextualizace citátu.....	26
6.1.2	Citát v titulku.....	27
6.1.3	Iluze citovanosti.....	28
6.2	Citovanost zdroje.....	29
6.2.1	Zásady informační kvality.....	29
6.2.2	Objektivita.....	31
6.3	Srovnání citátů.....	33
7.	Intertextovost v publicistice.....	38
	Závěr.....	41
	Seznam použité literatury.....	43
	Přílohy.....	45

Úvod

Citát spolu s ostatními podobami intertextovosti bývá hlediska intertextových vztahů zkoumán zejména v uměleckém textu. Jedná se však o velmi zajímavý textový a komunikační jev i z pohledu žurnalistiky, kde citování hraje důležitou roli a citát si proto zaslouží velkou pozornost. Záležitost intertextovosti nelze redukovat jen na literární sféru. Důvodem může být na příklad to, že v dnešním postmoderním a globalizovaném světě ovlivněným technologiemi, které napomáhají větší a lepší informativnosti, je intertextovost v rámci pluralitního a rozmanitého myšlení v textech typická. Vzhledem k tomu, že média na nás v současné době působí velmi intenzivně a nesporně se podílí na našem vnímání skutečnosti, je zajímavé si všimnout prostředků, kterými toho dosahují a s kterými úzce souvisí i problematika intertextovosti, konkrétněji citátu.

Vymezením termínu citát se zabývám v teoretické části práce předložením pojetí a přístupů z odborné literatury, na jejichž základě se ukazuje problematika citátu. Nejprve vycházím ze studie P. Mareše *Citát v textu, zvláště uměleckém*. P. Mareš jako jeden z autorů, kteří se u nás zabývají intertextovými vztahy, citát zkoumá v multidisciplinárním kontextu a jeho studie je svou komplexností a rozsahem stále nepřekonaná, byť je z osmdesátých let minulého století a je zaměřena na umělecký text. Ze zahraniční literatury se intertextovostí a citátem podrobněji zabývá také H. F. Plett, o jehož příspěvek se rovněž opírám. Cílem této práce je komplexní charakteristika citátu v žurnalistickém textu, proto je nutné zohlednit tematické studie i v mimouměleckých oblastech s orientací na publicistická sdělení, tedy práce K. Karhanové, S. Schneiderové, E. Minářové, V. Jílka a dalších, z kterých vycházím.

Za důležité považuji vymezení termínu „publicistika“, který je podstatný pro uchopení tématu a následnou analýzu. Termínem publicistika je tradičně chápána pouze analytická stylová oblast funkčního stylu publicistického a na základě orientování se pouze na tuto část mohla být také celá práce pojata. S ohledem na funkční publicistický styl a jeho vnitřní diferenciaci na další stylové vrstvy a řadu publikací, definujících termín „publicistika“ nejednotně, věnuji první kapitole předvedením pojetí, o která se opírám, a která zároveň vysvětlují rozhodnutí v této práci sledovat charakter citátu ve všech žurnalistických sděleních, tedy nejen „publicistických“, ale i „zpravodajských“.

Praktická část představuje vlastní analýzu citátu se zaměřením na jeho formální a sémantické zapojení do textu a na jeho funkce. Materiál k praktické části práce jsem excerpovala z denního tisku v jeho tištěné i elektronické podobě, a to v období od ledna

roku 2015 do března roku 2017. Excerpci jsem podrobila deníky Mladá fronta Dnes, Lidové noviny a Právo. Inspirací pro vlastní analýzu jsou postupy uplatňované v pracích S. Schneiderové a V. Jílka.

1. Funkční styl publicistický

Funkční styl publicistický je jeden z funkčních stylů současné češtiny, stylů žurnalistiky, ale i veřejných projevů mluvených a psaných. Cílem žánrů tohoto stylu je informovat adresáty o aktuálních událostech a jevech prostřednictvím zejména informačního slohového postupu. Jedná se o styl velmi dynamický, který reaguje na současnou situaci a mění se společně s dobou, čemuž odpovídají zvolené prostředky (publicismy).

Co se týče publicistiky jako pojmu, vycházíme z pojetí Viktora Jílka, který do publicistiky v širším slova smyslu zařazuje všechna žurnalistická sdělení, jejichž cílem je informovat, přesvědčovat, ovlivňovat a získávat (Jílek 2007). Zároveň se opíráme o heslo v Novém encyklopedickém slovníku češtiny z r. 2016, v němž Eva Minářová zdůrazňuje, že texty žurnalistického stylu¹ kromě své funkce informativní (zpravovací, sdělné, komunikační) plní navíc funkci persvazivní (působící, ovlivňovací, přesvědčovací, agitační), a tedy slouží „persvazi“ (Minářová 2016: 2137).

1.1 Vnitřní diference funkčního stylu publicistického

Publicistický styl je vnitřně stylově rozrůzněn a vyčleněn na funkční styl zpravodajský, publicistický styl v užším smyslu² a publicistický styl beletristický³ (Čechová, Krčmová, Minářová 2008).

1.1.1 Zpravodajská oblast

Hlavní funkce žurnalistických textů zpravodajského stylu je informovat a zpravodajská sdělení přinášet v co nejkratším časovém úseku. Z tohoto důvodu vznikají kratší útvary, které jsou formulovány stručně a co se týče jazykových prostředků, nejčastěji sledujeme neutrální vrstvu spisovného jazyka či automatizaci vyjádření. Jak uvádí Současná stylistika, mezi základní útvary tohoto stylu patří: zpráva, oznámení, komuniké,

---

¹ V Novém encyklopedickém slovníku češtiny je užíván termín „žurnalistický styl“, zatímco termín „publicistický styl“ je považován za zastaralý. V naší práci používáme pojem „publicistický styl“, a to s ohledem na tradiční používání tohoto pojmu v dosavadních pracích.

² Ekvivalentem podle Současné stylistiky je styl analytický, jak jej dále také nazýváme.

³ V této práci bude soustředěna pozornost zejména na citát vztahující se k textům prvních dvou oblastí. Pro úplnost je zaveden i beletristický styl.

reportáž, publicistický referát (Čechová, Krčmová, Minářová 2008: 264).

Z hlediska stavby textů těchto útvarů je uplatňována tzv. obrácená pyramida (Schneiderová 2008) představující sestupný model kompozice. Pyramida, postavená na vrchol, obsahuje tři části: na vrcholu je nejdůležitější a nová informace, která obsahuje jádro sdělení, druhá část podává rozšiřující informace (zde se může objevit citát), třetí část souvisí s kontextem a souvislostmi sdělení.

1.1.2 Analytická oblast

Texty inkriminované stylové sféry na rozdíl od textů zpravodajského stylu pouze nezprostředkovávají předání informací, ale i informace analyzované a komentované. Autor subjektivně vyjadřuje své postoje nebo se epistemicky opírá o fakta, názory a výroky druhých. K útvarům analytické oblasti publicistického stylu řadíme úvodník, komentář, recenzi, glosu, interview, debatu a polemiku (Čechová, Krčmová, Minářová 2008: 267). V těchto útvarech je často uplatňovaná promyšlená argumentace s tendencí citovat a používat citát.

1.1.3 Beletristická oblast

Podle Současné stylistiky tento styl ve srovnání s předchozími dvěma nejvíce charakterizuje subjektivita a míra beletrizace vyjadřování (Současná stylistika 2008). Publicistické projevy jsou osobité a kromě funkce informativní a ovlivňovací plní také funkci estetickou. Od beletristických útvarů se odlišují tím, že jsou konkrétní a vychází z faktografických údajů, přesto se tyto texty pohybují na pomezí publicistického a uměleckého stylu. Mezi základní útvary publicistického stylu beletristického patří podle Současné stylistiky novinářský fejeton, sloupek, črta, medailonek a beletrizovaná reportáž (Čechová, Krčmová, Minářová 2008: 268–269).

1.2 Diferenciace stylových sfér v praxi

V praxi se jednotlivé styly prolínají a nejsou takto striktně rozruzněny, jak dokládá Eva Minářová: „Uvedené schematické rozlišení vyhovuje potřebám stylistické

systematiky, ale v masmediální praxi nejsou mezi těmito dílčími styly masmediální komunikace ostré hranice“ (Minářová 2016: 2137). Minářová ve Stylistice pro žurnalisty dále uvádí, že: „Ve skutečnosti i texty politického aj. zpravodajství obsahují jazykové prostředky s impulzy působení, ovlivňování, persvazivnosti, nehledě na to, že zpravodajský text se formuje a působí už vlastním výběrem zpráv a zvoleným tématem“ (Minářová 2011: 163–164).

2. Citát a jeho pojetí v odborné literatuře

Slovník spisovného jazyka českého uvádí, že citát je: „doslovně uvedený cizí výrok, textový úsek“ (SSČ 1994: 43), v Teorii literatury pro učitele je citát definován jako: doslovně zapojený, zpravidla z kontextu vyčleněný fragment pretextu, reálný, popř. fingovaný, s uvedením autora či bez něho“ (Peterka 2007: 66). Záležitost vymezení citátu však není jednoduchá a celou problematiku nelze takto zestručnit, proto je třeba zohlednit více přístupů a pojetí.

Z úvodních definic je patrné, že citát je zkoumán i v literárním kontextu, ale v této práci je pozornost upřena na citát v textu publicistickém, ve kterém je situace komplikovanější zejména proto, že text je do psané podoby převeden většinou z mluveného projevu, z čehož plynou různá úskalí jako na příklad deformace původního smyslu či posunutí významu. Charakter citátu je pak složité určit, proto je zprvu důležité se opřít o studie, které nám mohou pomoci stanovit, co citát je, a co není.

2.1 Encyklopedický slovník češtiny

Marek Nekula v Encyklopedickém slovníku češtiny (dále jen ESČ) termín citát a citace a definuje jako: „pokud možno věrnou reprodukci jiného textu, popřípadě odkaz na jiný text např. v odborné literatuře“ (Nekula 2002: 55). ESČ se dále zabývá prostředky uvedení citátu, a to použitím uvozovacích vět se slovesy dicendy⁴ a sentiendi (např. *domnívat se, že..*), což slouží k připsání autorství jinému mluvčímu. V psaném projevu k tomu přispívá použití uvozovek, v mluveném projevu nápodoba výslovnostního stylu původního mluvčího (Nekula 2002).

ESČ zdůrazňuje rozdíl mezi citátem a parafrází, neboť parafráze neusiluje o dosažení věrné reprodukce. Absolutně věrná reprodukce není však podle ESČ možná ani u citátu z důvodu proměn kontextu citovaného výroku, přeměny z psaného projevu do mluveného, změn stylových prostředků atd., protože jistá deformace smyslu nastane vždy.

---

⁴ Za „verba dicendi“ považujeme skupinu sloves, která vyjadřují cizí nebo naše neaktuální (jazykové) vyjádření a kromě jiného také uvádí přímou řeč (Šoltys 1983:24). Jedná se např. o typ „...*Jak řekl...*“ (Mareš 1982: 224).

2.2 Praktická encyklopedie žurnalistiky

Autorem hesla citát/citace v Praktické encyklopedii žurnalistiky a marketingové je Ludmila Trunečková a Jan Halada, kteří oproti předchozím definicím na úvod přichází s etymologií slova; ze slova citare = uvést, předvolat (Trunečková, Halada 2007). Citát je podle nich: „doslovné uvedení výroku, výňatek z textu, zlomek jiného jazykového projevu, nejen literárního díla, ale i novinové zprávy, reklamního sloganu apod., jenž si v novém prostředí ponechává svou dřívější vazbu k textu původnímu“ (Trunečková, Halada 2007: 38). Za parafrázi považují „volné převzetí myšlenky“ (Trunečková, Halada 2007: 38) a dále formulují způsoby umístění citátu v textu (přímo v textu, v poznámce pod čarou, na závěr kapitoly atd.) Tato definice již vzhledem k zaměření koncepce odkazuje na publicistické pojetí.

2.3 Studie Petra Mareše

V teoretické části práce je stěžejní studie Petra Mareše z r. 1982, která se pokouší o souhrnnou charakteristiku citátu a následně o vlastní koncepci, čímž vzniká jakási geneze pojetí citátu. Citát zkoumá zejména v uměleckém textu, jak dokládá jeho studie *Citát v textu, zvláště uměleckém*. Přesto jsou jeho závěry nosné i pro text mediální.

Problematika citátu podle něj spočívá jak v mezitextovém navazování (mezi jednotlivými texty), tak v citátu v rámci jednoho textu, a sice v jeho zásahu do struktury textu a v realizaci subjektů textu (Mareš 1982).

V úvodu se opírá o již existující studie, které hodnotí a kategorizuje. Na příklad studii Stefana Morawského shrnující definici citátu tak, že je to „přesná reprodukce“ verbálního textu a to, co je reprodukováno, je součástí nějakého díla s tím, že z nového celku může být vyňato (Morawski 1970: 991, cit. podle Mareš 1982: 218). Onu oddělenost citátu od ostatního textu Mareš hodnotí jako neúplnou, toto pojetí řadí do oblasti „paracitátů“ a „pseudocitátů“ (Mareš 1982: 218) a přirovnává to k definici citátu formulované pro autorské právo.

2.3.1 Intertextovost – intratextovost

Úvodní vymezení dvou aspektů problematiky citátu Mareš dále rozvíjí a demonstruje prostřednictvím dvojice intertextovost – intratextovost (Mareš 1982). V intertextovém hledisku považuje za citát případ, kdy se v citujícím textu objevuje část nebo celý text jiného konkrétního textu, což nazývá jako „text – zdroj“ (Mareš 1982: 220). V souvislosti se zaměřením se na text pouze jediný (intratextový aspekt), se o citátu hovoří tehdy: „jestliže určitá část textu je prezentovaná jako ‚cizí těleso‘, jež bylo původně charakterem jiného, mimo daný text sestaveného textu, resp. ‚cizí těleso‘ má charakter ukončeného textu“ (Mareš 1982: 220).

Citát tedy, zejména v návaznosti na hledisko intertextové, Mareš finálně považuje za „přesnou reprodukci“ textu – zdroje (Mareš 1982: 221).

2.3.2 Vztah citátu a aluze

Ve studii jsou v rámci dalšího výkladu citátu vymezeny termíny jako tzv. cizí promluva a aluze. Pojem cizí promluva pochází ze sovětské vědy a znamená to promluvu patřící někomu jinému, která však nestojí mimo daný text s tím, že do něj byla později vložena, ale je chápána jako cizí autorovi a vlastní postavám (Mareš 1982). Zásadní je formální vyznačení, na příklad prostřednictvím přímé nebo nepřímé řeči.

O aluzi se ve studii zprvu hovoří široce, je zkoumána především z literárního pohledu a Mareš vychází z bádání K. Górského, který literární aluzi chápe jako „náznakové navazování na text jiného díla“ (Górski 1972: 189, cit. podle Mareš 1982: 219). Górski pod pojem aluze řadí různé formy mezitextového navazování (nevyznačené citáty, parafráze) a za hranici aluze staví mezitextové navazování ve formě vyznačeného citátu jakožto přímého odkazu (Mareš 1982).

Mareš pod termín aluze zahrnuje případy nepřesné reprodukce a věnuje se rozdílu mezi citátem a aluzí. Hranice však nelze přímo určit, tak dochází k závěru, že se v tomto případě jedná o následující soubor jevů (1–7), které se prolínají (Mareš 1982: 221). Jevy 1–4 Mareš zahrnuje do citátu, jevy 5–7 do aluze.

1. Přesná reprodukce tvoří jakýsi krajní bod.
2. Překlad nepředstavuje přesnou reprodukci, ale dochází k odchýlkám.
3. Citát, jehož část je vynechána (signalizace tří teček).

4. Nepřesný citát, tj. reprodukce pasáže textu – zdroje, která se od textu – zdroje odlišuje a dochází ke změnám.
5. Parafráze, tj. situace, kdy pasáž z textu – zdroje ztrácí svou integritu a dochází ke změnám v konstrukci nového textu. Vždy je ale dodržena souvislost s textem – zdrojem.
6. Parafráze jednotlivých slov – zde je identifikace textu složitá.
7. Reprodukce rytmu, strofičky, tj. jev, kdy nedochází k reprodukci textu – zdroje ve všech rovinách, ale pouze v některé. Tento bod se uplatňuje hlavně v uměleckém textu.

2.3.3 Soubor binárních opozic

V závislosti na prvním protikladu intertextovost – intratextovost Mareš v rámci vymezení citátu a jeho podstaty používá další binární opozice, kterými je: 1. vyznačenost – nevyznačenost; 2. přiřazenost – nepřirazenost; 3. reálnost – fiktivnost; 4. zapojenost – nezapojenost (Mareš 1982). Co se týče opozice č. 1 související se signalizací citátu, je zde záměrně pouze uvedena a bude dále rozvíjena v kapitole 3. Ostatní protiklady pouze zmiňujeme, protože jsou nosné spíše pro umělecký text.

2.4 Studie H. F. Pletta

S novějším pojetím citátu přichází německý teoretik H. F. Plett ve své publikaci *Intertextuality*⁵ z roku 1991. Plett se zde zabývá především intertextualitou⁶, ale zaměřuje se i na citát, který je pro nás důležitý.

V základní „gramatice citátu“ je nezbytné brát v úvahu následující prvky, které jsou předmětem analýzy a vedou k vymezení citátu. Je to „citovaný text“, tj. cílový text, ve kterém k citátu dojde; „pretext“, tj. původní text, z kterého je citováno a vlastní citát („a quotatiton proper“) (Plett 1991: 8). Plett klade ve své studii důraz na verbální citát vyskytující se ve verbálním textu a na základě toho předkládá hlavní rysy citátu, které můžeme kategorizovat následovně:

---

⁵ Jedná se o cizojazyčnou studii, proto je třeba upozornit na úskalí překladu některých termínů do češtiny.

⁶ Intertextualita je termín vzniklý překladem z angličtiny, intertextovost je synonymum s českou koncovkou.

1. Nejzákladnějším rysem citátu je intertextové opakování, pretext je reprodukován v následujícím textu.
2. Citát má charakter segmentu, pretext zpravidla nebývá reprodukován v plném rozsahu, ale jen částečně, jako „pars pro toto“.
3. Z bodu 2 vyplývá, že citát není nikdy soběstačný, ale představuje odvozený textový segment.
4. Citát není organickou částí textu, ale odstranitelným cizím prvkem („elementem“ Plett 1991:8), nevlastním „segmentem“ nahrazujícím hypotetický vlastní „segment“ (Plett 1991: 8–9).

Vzhledem k tomu, že Plettovo další bádání přesahuje vlastní vymezení citátu, zmíníme pouze souhrnně základní body, které stojí za pozornost. Plett se totiž zabývá citáty s jinou funkcí než dosud předložené teorie⁷. Ve své studii definuje funkční a percepční mody citátu; funkční jsou z pozice autora, percepční z pozice čtenáře. Ve funkčních modech navazuje na Stefana Morawského, který vymežil citáty s funkcí:

1. autoritativní (citování je povinné a souhlasné – náboženství, právo, ideologie);
2. erudiční/argumentativní (autor se o citát opírá, ale možná je i polemika - vyskytuje se zejména v odborných textech);
3. ornamentální (text je citátem pouze doplněn, vypuštěním citátu není ohrožen komunikační akt - výskyt v dopisech, v reklamě, esejích atd.);
4. poetickou (autor konfrontuje recipienta s literární stylizací skutečnosti, ne s realitou samotnou (Plett 1991: 14–15).

V rámci percepčních modů citátu Plett popisuje dvě možné situace, tj., že citát je, nebo není identifikován. Pokud je čtenářem nerozpoznán, je to autorova vina a citát ztrácí svůj účel.

---

⁷ Srov. Karhanová 1999.

3. Signalizace citátu

Výběr prostředků jakožto signálů intertextovosti se nemusí nutně lišit od prostředků uplatňovaných v literárních textech. Rozdíly spočívají spíše ve frekvenci výskytu a ve specifčnosti využití (Karhanová 1999). Následující kapitola bude rozšířeně pojednávat o typech signalizace citátu, problematice přímé řeči a o výrazech v uvozovkách v publicistice obecně.

3.1 Citát a přímá řeč

Dříve docházelo k pojmání citátu jako přímé řeči, ale tento názor byl záhy označen za nesprávný v důsledku nemožnosti záměny těchto dvou sfér (Mareš 1982).

Obecně v písemném textu se citát zpravidla formálně označuje uvozovkami, které vymezují konkrétní úsek původního textu v textu jiném a označují přímou řeč. V literatuře přímá řeč mimo daný text neexistuje, zejména proto, že autor skutečnost a výroky zobrazuje stylizovaně a jedná se o výroky fiktivních osob, dokonce i převážná většina citátů je fiktivních (Šoltys 1979). V žurnalistickém textu je citát často realizovaný přímou řečí, a protože napomáhá objektivitě, jeho cílem by měl být záznam autentického výroku (Schneiderová 2015).

Citát bývá některými autory pod přímou řeč podřazován, ale přímá řeč se od citátu výrazně odlišuje, jak dokládá Marešova formulace: „je to spíše technická složka výstavby a členění textu, charakterizovaná hlavně faktem prisouzení (řečové) aktivity určitému subjektu a uplatněním perspektivy tohoto subjektu“ (Mareš 1995: 41). Přímá řeč je tedy definovaná, jako jeden z prostředků pro vyjádření citátu, protože ji používáme pro citaci cizích nebo i vlastních dřívějších výroků.

Podle Adama se o formách podání řeči obecně (i v textu uměleckém) uvažuje tak, že: 1) přímá řeč představuje „autentický hlas postavy“, její řeč je reprodukována přesně a doslovně; 2) nepřímá řeč nezachovává formu, ale smysl výpovědi, pouze parafrázuje a 3) v polopřímé řeči se obě perspektivy mísí (Adam 2003 127-128). Robert Adam ale studii Michaela Sternberga dokládá, že je tato představa chybná (Adam 2003, cit. podle Sternberg 1982). Prostřednictvím přímé řeči může být podáno množství řečí, které z principu vylučují přesnost reprodukce. Jsou to: přeložená cizojazyčná řeč, nerealizovaná řeč, neverbální řeč (*Její oči říkaly: „Děkuji.“*) (Adam 2003: 126, cit. podle Sternberg

1991: 78) a typizovaná řeč. Přímá řeč rovněž obsahuje „*despecifikátory*“, tedy výrazy typu „*Jmenuji se tak a tak,“ řekl jsem*, kam i v případě přímé řeči zasahuje podavatel (Adam 2003: 127).

3.1.1 Výrazy s uvozovkami

V publicistice v rámci informativní funkce můžeme očekávat jednoznačné, spisovné vyjadřování v neutrální stylové vrstvě spisovného jazyka, ale v rámci získávání čtenáře a jeho přesvědčování a uvědomění se jazyková stránka mění a výše zmíněná teze o neutrální stylové vrstvě spisovného jazyka platit nemůže (Minářová, Chloupek 1983). Publicista své argumenty opírá o výroky jiných osob, o rčení, „o kulturní reminiscence z antiky nebo z bible“, nebo o „volně reprodukováné citáty“ (Minářová, Chloupek 1983: 15), čímž přispívá k velmi bohatému vyjadřování. V publicistickém textu pak vyčnívají výrazy stylisticky aktivní, příznakové, spisovné i nespisovné, které jsou formálně vyznačeny uvozovkami. Použití uvozovek je nutné pouze při citování doslovného znění cizího textu, jinak je to subjektivní a je třeba i upozornit na to, že jejich užití není vždy zcela správně a často se jedná o nepromyšlený krok.

V článku *Výrazy v publicistickém textu označené uvozovkami* v časopisu Naše řeč se Minářová a Chloupek ve své excerpici snaží postihnout všechny případy výrazů s uvozovkami, my se zaměříme na sféru citování, ale pro úplnost nelze vynechat i ostatní skupiny.

1. *Jak řekl* - jedná se o případy běžného citování s použitím přímé řeči, kdy je (někdy i nevýslovně) uveden autor výroku: *Rozhodující jsou „vyprodukované koruny“, jak nám řekl ředitel závodu...* (Minářová, Chloupek 1983: 16).
2. *Jak někde říkají (řekli)* – skupina výrazů odvolávající se na cizí výrok, např. *anšlus*; citátová slova s latinským základem: „*de jure*“; frazeologická spojení: „*jiný kraj, jiný mrav*“; rčení z mytologie: „*kostky jsou vrženy*“ a výrazy signalizující odstup publicisty od jejich pravdivosti: „*vlastenecká*“ *společnost* (Minářová, Chloupek 1983: 19-20).
3. Početná skupina, kam patří výrazy hovorového charakteru typu: *bourák*, výrazy vzniklé univerbizací: „*pavlačák*“, případy ironie: *dnešní „hrdinové*“,

kondenzované výrazy: „zlato“, klišé výrazy: „ za velkou louží“ atd. (Minářová, Chloupek 1983: 17).

3.1.2 Uvozovací věty

Věta uvozovací uvádí přímou řeč a jedná se o část textu uvádějící buď jazykové vyjádření osoby odlišné od autora psaného textu, nebo nesoučasné jazykové vyjádření autora psaného textu a kromě jiného většinou i slouží ke komentování citátu (Šoltys 1979). Užívání vět uvozovacích a citátů se mění napříč stylovými sférami – v hovorovém stylu se běžně reprodukuje citáty volně s uvozovacími větami typu *já jsem řekla... a ona řekla... a já jsem řekla...* (Šoltys 1979: 157), ve vědeckém stylu má citování svá přísná pravidla a v publicistickém textu je přístup podobný. Odlišná je situace v textu uměleckém, protože zatímco ve všech předchozích oblastech lze citát ověřit mimo text, zde se citát může ověřit pouze v rámci textu (Šoltys 1979). Šoltys věty uvozovací a přímou řeč považuje za „základní formy“ (Šoltys 1979: 159), na kterých je založena řada derivací a transpozic. Odvozeniny přímé řeči nazýváme: nevlastní přímá, polopřímá, nepřímá řeč, ale pro odvozeniny vět uvozovacích termíny nemáme. Proto lze ze sémantického pohledu termíny zobecnit právě na větu uvozovací a citát.

3.2 Vyznačenost citátů

Na základě Marešova intertextového aspektu (viz kapitola 2. 2) mohou být citáty vyznačeny i nevyznačeny, čímž Mareš zavádí jednu z binárních opozic pro vymezení citátů⁸. Jsou možné dva případy – buď je citát od kontextu odlišen a je tím vyznačena jeho zvláštní povaha, anebo splývá s kontextem (Mareš 1982). Vyznačenost lze chápat široce, především mírou výraznosti. Vyznačení je možné formálními prostředky: uvozovkami a jejich ekvivalentem, tj. např. odlišný typ písma nebo lexikálními prostředky s poukázáním na „mimotextový subjekt“ a s použitím verba dicendi (Mareš 1982: 224). Mareš zde poukazuje na úskalí v interpretaci, protože ne každý respondent citát může vnímat a je tedy zřetelné, že aspekt vyznačenosti – nevyznačenosti významně ovlivňuje nejen strukturu textu, ale i jeho význam. Citát je podle Mareše (1982) možné spolehlivě rozpoznat pouze

---

⁸ Souborem binárních opozic jsme se již věnovali v kapitole 2. v rámci studie Petra Mareše a nyní se k této studii opět vracíme kvůli širšímu uchopení signalizace citátů.

na základě znalosti textu – zdroje.

V rámci jednoho textu (intratextový aspekt) je vyznačení podstatné, protože jedině díky vyznačení můžeme citát uchopit. V této souvislosti je vhodné zmínit problematiku přísloví a jeho použití v textu, protože podle Mareše se z intertextového pohledu u přísloví nedá hovořit o citátu vzhledem k tomu, že jde o „reprodukcí celého textu, který je obecným majetkem jazykového společenství“ (Mareš 1982: 222). Z hlediska intratextového ale přísloví v textu vystupuje jako „cizí těleso“ vytvořené mimo text (Mareš 1982: 222). Nevyznačené citáty jsou běžné v uměleckém textu, v textu odborném a publicistickém je nevyznačenost (a nepřirazenost) citátu považována za neetickou (Mareš 1982).

Podle Karhanové obecně platí, že v novinách jsou prostředky mezitextového navazování (kromě běžných prostředků typu grafického odlišení typu písma) vyznačeny výrazněji a navazování je často „tematizováno a reflektováno“ (Karhanová 1999: 36). Pretext je někdy explicitně jako pretext označen a citáty jsou uvedeny verbem dicendi (Karhanová 1999).

Za pozornost stojí také práce Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů od Viktora Jílka, který se mimo jiné zabývá objektivizací sdělení v publicistice, přičemž okrajově formuje citát (citaci) a parafrázi a rovněž jejich signalizaci (Jílek 2009). V rámci zásad informační kvality citace a parafráze považuje za „zdroj informací, jejich prostřednictvím jsou podány informace či dokládána fakta, či jsou využívány při prezentaci opozitních vyjádření“ (Jílek 2009: 67). Autoři se použitím citací a parafrází chrání před nařčením z neobjektivity. Citace může být použita k získání informace a na podporu faktů, tvrzení a argumentace s tím, že autor svůj „odstup“ zdůrazňuje použitím uvozovek (Jílek 2009: 62). Použití citací a zdrojů považuje Jílek v novinářské práci za etické, ale poukazuje i na případy, kdy zdroj není uveden, např. „*Dle našich informací...*“ (Jílek 2009: 67), čímž je porušena zásada informační kvality.

4. Mezitextové navazování v novinách prostřednictvím citátu

Zkoumání intertextovosti je zaměřeno především na umělecký text, existují však i poznatky o intertextovosti a intertextovém (tedy mezitextovém) navazování v novinách a jedním z nich je článek Kamily Karhanové v časopise Slovo a Slovesnost. Autorka se zabývá nejen publicistickými texty, ale i texty stylově a žánrově smíšenými, v kterých se odkazuje na texty literární. Její excerpce podává informace o typech pretextů, o prostředcích mezitextového navazování (aluze a citát) a analýzu texty navazujících.

Aluze je v článku velmi důležité téma, my ale s naším zaměřením na citát jen stručně popíšeme autorčino vymezení. Karhanová uvádí, že aluze (stejně jako citát) se na smyslu navazujícího textu může podílet tak, že vytváří významový vztah mezi dvěma texty, anebo se podílí „významem obrazným“, který není v rámci pochopení závislý na znalosti pretextu (Karhanová 1999: 20). Může i sloužit jako narážka jen pro „zasvěcené“, přesto však dochází k tomu, že základní funkce aluze a citátu není v novinách příliš využita a nikdy nehrají tak důležitou roli, aby nechapení pretextu ohrozilo smysl navazujícího textu (Karhanová 1999). Hlavním důvodem pro užívání citátu a aluze v novinách jsou jiné funkce, a to: „expresivní, konativní, persvazivní“ (Karhanová 1999: 36).

V problematice citátu je tedy už významně dál, protože se věnuje charakteristice autora – receptora a komunikační stránce, zatímco naše předchozí předložené teorie o citátu jsou ve srovnání s tímto článkem na obecnější úrovni. Karhanová shledává dosavadní zkoumání této oblasti jako nedostatečné, neboť „postřehy o existenci a fungování intertextových vztahů v mimouměleckých oblastech komunikace a požadavky na zkoumání těchto vztahů, resp. jejich výrazových prostředků v textech jiných funkčních stylů bývají často vyslovovány jen jakoby na okraj literárněvědných prací o intertextualitě“ (Karhanová 1999: 19), proto jsou její závěry pro naše účely podstatné.

4.1 Sémantická analogie

Odkazování pomocí citátu může být podle Karhanové založeno na „sémantické analogii“ s pretextem (Karhanová 1999: 22), což je vztah mezi jevem, který je tématem publicistického textu a nějakou obecně známou literární skutečností (Karhanová 1999). U citátu je ale dle ní vztah k pretextu slabší, protože citáty tvoří „formálně i významově uzavřené celky, které mohou být snadno čteny a pochopeny zcela nezávisle na svém

původním kontextu“ (Karhanová 1999: 25). Z toho důvodu role pretextu při užití citátu spočívá spíše v obecných charakteristikách; žánrové, tematické, dobové či ideové příslušnosti (Karhanová 1999).

Zde si dovolím použít velmi výstižný příklad z článku Karhanové. V titulku článku Š. Gjuričové v Lidových novinách, pojednávajícím o násilí na ženách, *Jednym budem ženu bici a s tym druhym...* vidíme citát lidové písně, které předchází slova: *Eště som sa neoženil, už ma žena bije* (Karhanová 1999: 25). Pokud si nedomyšlíme začátek písně, zdá se, že citát (a kontext písně) významově s navazujícím textem nesouvisí. V textu článku je ale pasáž o jisté toleranci vůči násilí muži k ženě, jakožto jakýsi znak kulturního dědictví, což exemplárně souhlasí s výše zmíněnou formulací o roli pretextu. Citát lidové písně totiž souvisí s oním kulturním dědictvím z článku a „titulek je tedy nejen mottem navozujícím téma textu, ale zároveň ilustrací jedné z jeho tezí, jeho podpůrným argumentem“ (Karhanová 1999: 25). V citátu se tím pádem uplatňuje „tematická spřízněnost“, která je typická pro motto a citáty. (Karhanová 1999: 25).

4.2 Formální analogie

Vliv pretextu na význam navazujícího textu je podle Karhanové složité určit, protože v novinách se odkazuje způsobem, které může být od vztahu pretextu odpoutáno. Význam inkriminovaných aluzí a citátů je dán pouze jejich slovním významem, jak Karhanová demonstruje na titulku z Lidových novin *Lesk a bída světa* (Karhanová 1999: 26). Citáty a aluze se však modifikováním a parafrázováním můžou slovního významu postupně zbavovat – př. *Mnoho psychopatů pro nic* (Karhanová 1999: 26) a zůstává jen „syntatický model, větná modalita a rytmické či onomatopoické vlastnosti pretextu“ (Karhanová 1999: 26). Dochází k odpoutanosti od pretextu (i navazujícího textu) a citáty a aluze se k němu vážou pouze formálně. Karhanová tím dokládá, že tento typ odkazování je v novinách nejčastější.

5. Vlastní analýza

Ve vlastní analýze se zaměřuji na citát v publicistice; na jeho sémantické zapojení a roli v textu, na jeho formální vyznačení a poté se pokouším na základě předložených teorií postihnout jeho funkci. Analýze podrobuji žurnalistická sdělení, zejména z oblasti zpravodajské, které se týká největší množství analyzovaného materiálu. Úkolem této práce není zjišťování rozdílů mezi jednotlivými stylovými sférami publicistického stylu, články tedy podle toho nekategorizuji a v excerpci se zabývám texty napříč těmito sférami. Přesto však dokládám, kdy z hlediska „podoby“ citátu je důležité obě sféry rozlišovat.

Neopomím mezitextové navazování v publicistickém textu prostřednictvím citátu, a to jak navazování „věcné“, tedy začlenění cizí řeči, tak mezitextové navazování s odkazem ke známým textům. K demonstraci intertextovosti mi většinou slouží texty z oblasti analytické, ale jak jsem již zmínila výše, v praxi to není podmínkou. Vzhledem k analýze textu publicistického je větší pozornost zaměřena na první oblast, tj. začlenění cizí řeči.

Materiál pro analýzu v praktické části práce jsem získala prostřednictvím databáze Anopress⁹. Zaměřila jsem se na celostátní deníky Mladá fronta Dnes, Lidové noviny a Právo, a to v jejich tištěné podobě i internetové podobě. Analyzovaným materiálem jsou články napříč tématy; s tematikou politickou, ekonomickou, kulturní, společenskou, sportovní atd. V textu pracuji s konkrétními příklady z článků¹⁰, které jsou v celém znění uvedeny v přílohách¹¹, kde jsou řádně očíslovány a v hlavičce je uveden zdroj, datum, autor a informace, zda se jedná o tištěnou či internetovou podobu novin. Použité pasáže, na které odkazují, jsou vyznačeny tučně a jsou psány kurzivou. V přílohách je rovněž ponechána původní délka článků (kromě přílohy č. 14 a č. 15 z úsporných důvodů), vynechány jsou pouze obrazové přílohy, je sjednocen font a velikost písma a v některých případech jsou opraveny překlepy a gramatické chyby.

---

⁹ Anopress IT je firma působící v České Republice od r. 1997 jako dodavatel profesionálního monitoringu médií a jejich portál nabízí vyhledávání novinových, časopiseckých článků, prepisy televizních a rozhlasových relací a zprávy z internetových serverů od roku 1996.

¹⁰ Pod pojmem článek v analytické části souhrnně v širším pojetí nazýváme jakýkoli novinový materiál (srov. Osvaldová 2007).

¹¹ Příloh je 31.

6. Začlenění cizí řeči

6.1 Zapojení citátu v textu

V první řadě je nezbytné se soustředit na pozici citátu v textu a jeho způsob začlenění. V souvislosti s výskytem citátu bylo zjištěno, že nejčastějším typem umístění citátu v novinách ve zpravodajských sděleních je druhý odstavec (Sasínová 2007: 25, cit. podle Schneiderová 2008: 22), čemuž odpovídá většina mých příkladů (např. příloha č. 1, 4, 10, 12, 19, 20). Citát se objevuje na více místech, ale na základě mého materiálu se spíše zdá, že druhým odstavcem citování začíná (např. příloha č. 1, 3, 4). V mnoha textech s existencí perexu¹² je situace komplikovanější (příloha č. 2, 3, 5, 17), protože odsazení a určení odstavců již nelze na první pohled zřetelně rozlišit a určit. Zmíněné zjištění také neodpovídá v případech zprávy na titulní straně a proti tomu zprávě uvnitř listu, protože se tzv. obrácená pyramida, tedy základ výstavby zprávy mezi zprávou na titulní straně a uvnitř listu liší. Uvnitř listu kompozice není tak striktně dodržena a nemá vždy podobu obrácené pyramidy (Sasínová 2007, cit. podle Schneiderová 2008), viz příloha č. 1.

Vzhledem k tomu, že stylové sféry, tedy i útvary se v praxi často prolínají (viz 1.2), setkáváme se se zpravodajskými útvary, které „hraničí“ s útvary analytickými. Jedná se na příklad o reportáž (příloha č. 11), která v sobě obsahuje postoje autora, hodnotící výrazy, čímž plní i jiné než informativní funkce (na příklad persvazivní) a odpovídá sféře analytické. V důsledku toho ani pozice citátu není striktně daná.

Zapojení citátu do textu má dvě možnosti; je možné použít „autentický citát“ (Schneiderová 2008: 23) s grafickým oddělením dvojtečkou a ohraničením uvozovkami nebo volnější začlenění citátu, např. s použitím verba dicendi a nepřímé řeči typu „řekl, že...“ (Schneiderová 2008: 23).

Pozice citátu v textu může být někdy výrazná a explicitní. Myslí se tím případy, kdy je citát vyčleněn jako samostatný „prvek“, je graficky vyznačen a vložen mezi sloupce ve volném prostoru mezi textem. Může být ve formě vložení přímé řeči, nebo začleněn prostřednictvím nepřímé řeči jako krátké shrnutí textu dosavadního nebo textu následujícího s anticipačními rysy s použitím dvojtečky viz příklad *Šéf veterinářů: S každým příznakem chřipky na hygienu* (příloha č. 3) Pokud ale v článku čteme dále, vidíme

---

¹² Stručný úvod k dalšímu textu obsahující základní informaci (Osvaldová 2007).

původní formulaci ředitele Šebesty „*Při jakémkoliv příznaku onemocnění, které by evokovalo chřipku, je potřeba, aby to sdělili nejen svému lékaři, ale i hygienické stanici,*“ doplnil ředitel Šebesta, z čehož je patrné, že onen „oddělený“ citát v textu citátem vlastně není a volba dvojtečky jen implikuje citát a autentickou výpověď, čímž se dosahuje jakési „iluze“, což bude rozvedeno v podkapitole 6.1.3.

Proti tomu ale můžeme často sledovat texty, které jsou tvořené ve velké míře jen z citátů nebo parafrází výroků subjektů, viz článek (příloha č. 10) ze sportovní rubriky, který pro názornost uvádím celý.

Hokejisté brněnské Komety postoupili v nejkratším možném čase do semifinále play off. Hattrick útočníka Vojtěcha Němce byl základem pro jejich sobotní výhru 4:1 a už jen podtrhl senzační průběh série se Spartou. „Tohle asi čekal málokdo, ale předvedli jsme super výkony. K dotažení postupu nám moc pomohli fantastičtí fanoušci. Spartané se zřejmě z té bouřlivé kulisy trochu to... Však víte co,“ culil se Němec. „Bylo skvělé vidět, kolika lidem jsme udělali radost. Ukázalo se, jak silné mužstvo po návratu uzdravených opor máme. Kluci perfektně dodrželi taktiku, skvěle chytal Čiliak a v závěrech zápasů jsme těžili z lepší fyziky.“ vypočítal přednosti svého celku trenér Libor Záborský.

Němec za hlavní výhodu Komety označil vyrovnanost a sílu všech čtyř útoků. „Je to pro soupeře složité, musí nás hlídat všechny. Ta týmovost byla klíčová,“ řekl s tím, že oslava vyřazení Sparty byla jen skromná. „Víc než týden na odpočinek je fajn, protože série byla i v těch čtyřech zápasech výživná. Fanoušci ale teď budou namlsaní a poženou nás za titulem. Nesmíme se nechat zbláznit,“ uvažoval Němec. Také kouč dodal, že euforii v kabině nedopustí. „Od pondělí se stoprocentně soustředíme na semifinále. Ať už bude příštím soupeřem kdokoli, přistoupíme k tomu znovu s pokorou,“ tvrdil Záborský.

Krátká zpráva informuje o výsledku hokejového zápasu Komety proti Spartě, ale je doplněna velkým množstvím citátů, dokonce lze říct, že se skládá pouze z citátů. Vedle (podtržených) citátů vyznačených formálně uvozovkami s použitím přímé řeči (výpovědi Vojtěcha Němce a Libora Záborského) sledujeme další výroky, které jsou zapojené volněji nepřímou řečí: *Němec za hlavní výhodu Komety označil vyrovnanost a sílu všech čtyř útoků* (příloha č. 10); *Řekl s tím, že oslava vyřazení Sparty byla jen skromná*. Citované výroky zprávě dodávají jednak autenticitu, jednak dokreslují atmosféru události. Je však otázka, zda neslouží pouze jako „výplň“ textu, který je jinak informačně velmi skromný.

6.1.1 Kontextualizace citátu

Víme, že citát bývá uvozován uvozovacími větami. Běžný typ uvozovací věty s použitím přímé řeči je s použitím slovesa *řekl* (příloha č. 2, 4, 5, 7, 12, 21), např. „*Uvítám takové řešení, které si vyberou obě strany,*“ *řekl* (příloha č. 5). Dalším častým případem je věta se slovesem *prohlásil* (příloha č. 5, 6, 9, 11, 17); následují slovesa *oznámil* (příloha č. 6, 9); *vedl* (příloha č. 3, 4, 19); *dodal* (příloha č. 7, 10); *sdělil* (příloha č. 3, 13); *vypověděl* (příloha č. 4); *popsala* (příloha č. 9); *cituje* (příloha č. 2); *tvrdí* (příloha č. 23); *vyslovil se* (příloha č. 22) atd.

Kromě toho se všímáme i volněji reprodukováných výroků transformovaných do nepřímé řeči, např: *Rovněž znovu prohlásil, že k migraci zastává přísný postoj* (příloha č. 17); *Merkelová po schůzce uvedla, že oba státníci zastávali zájmy svých zemí* (příloha č. 17); *Cestou je prý také tloukli* (příloha č. 4); *Podle socioložky Maříkové byla míra rozvodovosti relativně vysoká už v bývalém Československu od 70. let a od té doby má v tuzemsku tradici* (příloha č. 13).

Text může být do psané podoby převeden z mluveného projevu, což ovlivňuje i uvedení citátu bez slovesa, které v případech jako tento nápadně připomíná mluvenou zprávu: „*Ošetřovatelé i ti, kteří přicházejí do styku s ptáky, mají instrukce zvýšit hygienické návyky, jsou jim k dispozici i dezinfekční prostředky*“ *David Nejedlo, šéf zoo* (příloha č. 3)

S uvozovacími větami souvisí „kontextualizace citátu“ (Schneiderová 2015), tedy situace, kdy autor informace doplňuje nebo jim dodává zajímavý příznak. Dosahuje toho tím, že v rámci citátové výpovědi jsou promlouvajícímu subjektu „podsouvány určité pocity a postoje“ (Schneiderová 2008), čímž autor do textu vkládá i vlastní interpretaci skutečnosti. Uvedme výstižné příklady: „*Všichni jsou připraveni. Víme, že mohou chodit kontroly. Nikdo nenechával nic na poslední chvíli,*“ *chválí Jan Vu* (příloha č. 1); „*Dobrý. Špatný jen pro vás, musíte platit víc,*“ *krčí rameny s omluvným úsměvem* (příloha č. 1); „*Ne-dobrý,*“ *krouť obchodník hlavou* (příloha č. 1); „*Je to hrozné,*“ *stěžuje si* (příloha č. 1); „*Přátelíme se, máme těsnou politickou i hospodářskou spolupráci,*“ *pochvalují si* (příloha č. 2); „*Viděl bych rád, kdybyste se drželi ve věci osad malinko zpátky,*“ *doporučil svému hostu* (příloha č. 5); „*Navíc obecně platí, že pořídít si výrazně mladší ženu je náročná sportovní disciplína a každý starší muž zkrátka není Karel Gott,*“ *v nadsázce glosuje případ manželský poradce* (příloha č. 7).

Bylo zjištěno, že častěji než v jiných tematických oblastech, je záměrná

kontextualizace využívaná ve sportovních zpravodajstvích (Schneiderová 2015), kde se navíc setkáváme s nápadně rozsáhlou uvozovací větou – „Čepeláková zaběhla ohromně“, *byla svěřenkyně Jarmily Kratochvilové překvapena málo vídaným výkonnostním skokem závodnice, kterou sama porážela. „Za čtyři, pět měsíců se zlepšila o čtyři vteřiny. Vylétla hodně nahoru“, nechtěla však zpochybňovat Slovinčin čas 1:55, 82 min.*“ (Adam 2003: 130, cit. podle Schneiderová 2015: 137). I ve vlastní analýze na tento jev lze poukázat zejména v článcích ze sportovní rubriky: „*Spartané se zřejmě z té bouřlivé kulisy trochu to... Však víte co,*“ *culil se Němec* (příloha č. 10); „*Kluci perfektně dodrželi taktiku, skvěle chytal Čiliak a v závěrech zápasů jsme těžili z lepší fyziky,*“ *vypočítal přednosti svého celku trenér Libor Záborský* (příloha č. 10); „*Měla se pískat jasná penalta,*“ *zlobil se Wenger po zápase* (příloha č. 11); „*Nejenže to nebyla penalta, ale Lewandowski byl dokonce v ofsajdu. Navíc jsme dostali červenou kartu, která nás zabila,*“ *nebral si servítky Wenger* (příloha č. 11)

6.1.2 Citát v titulku

Zajímavé jsou případy, kdy se citát objevuje již v titulku (příloha č. 4, č. 5), ale po podrobnější analýze je patrné, že titulek jako citát pouze vypadá¹³. Prvním příkladem je titulek s názvem „*Unesli nás a polili benzinem*“ (příloha č. 4). Článek podává informace o soudním jednání v případě přepadení dvou bratrů čtyřmi osobami, kteří se domnívali, že jde o zloděje. Citován je jeden z bratrů, svědek, který u soudu vypovídal, soudní znalec a dalšími zdroji je soudní spis a obžaloba. Citát, který vidíme v titulku, se v článku ale nikde nevyskytuje, jedná se tedy o „kondenzovanou konstrukci“ odpovídající výpovědi z článku - *Čtveřice mužů je údajně spoutala a v dodávce odvezla o 75 kilometrů dál, kde je polila benzinem a nechala svému osudu* (příloha č. 4), tedy titulek se jako citát pouze „tváří“.

Dalším příkladem je titulek, který nese název „*Držte se malinko zpátky*“ (příloha č. 5). Jedná se o článek pojednávající o dvoustrátním řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Kvůli tomu se prezident Trump setkal s izraelským premiérem Netanjahuem, kterému v souvislosti budování izraelských osad na palestinském území, doporučil: „*Viděl bych rád, kdybyste se drželi (vy jako Izrael) ve věci osad malinko zpátky*“ (příloha č. 5). Právě tento výrok byl využit ve zkrácené verzi v titulku. Nelze si nevšimnout proměny citování;

---

¹³ Srov. Schneiderová 2008.

z původního Trumpova citátu se v titulku stalo něco jako parafráze. Trumpova výpověď obsahuje kondicionál a má zřetelně zdvořilostní ráz, zatímco titulek je díky imperativu direktivní a vyvolává různé konotace. Můžeme se domnívat, že to byl autorův cíl pro nalákání čtenáře, protože byť je již v perexu shrnuta podstata článku včetně toho, komu výrok patří, titulek je velmi nejednoznačný a přestože formálně vypadá jako citát, o citát se nejedná.

Podobný případ nastává v článku s titulem *Rusové si stáhnou L 410 domů, bojí se Kunovice* (příloha č. 9), který rovněž implikuje nějaký výrok (citát), byť transformovaný do nepřímé řeči a realizovaný ne jedním individuálním subjektem, ale „kolektivním názorem“ (obcí Kunovice). V článku se však žádný takový citát neobjevuje, titulek pouze vyplývá z kontextu článku a z implicitní obavy (ze ztráty výroby a likvidace výrobce letecké techniky v České Republice) patrné z výpovědi všech citovaných subjektů.

6.1.3 Iluze citovanosti

Bylo naznačeno, že dvojtečka nemusí znamenat uvození citátu a mnohem častěji vytváří jakousi „iluzi citovanosti“ (Schneiderová 2015: 117). Projevuje se to v „citátových titulcích“, kde se opět potvrzuje nepravost citátu podobně, jako se již ukázalo v titulcích s „citátem“. Ani zde se titulek zcela neshoduje s obsahem zprávy nebo výpovědi subjektu, srovnáme-li to. Nejčastější jsou případy titulku typu *Teolog Halík: Kardinál Duka si hraje na baroko* (příloha č. 14); *Martin Stropnický: Evropa není globální Ježíš* (příloha č. 15).

V prvním případě je článek uveden na titulní straně a pokračuje uvnitř listu. V rámci titulní strany vidíme „shrnutí“ rozhovoru, který následuje – *„Kardinál Duka a já představujeme dvě různá pojetí role církve ve společnosti a dva různé postoje k problémům současného světa,“ říká nositel prestižní Templetonovy ceny v rozhovoru pro LN* (příloha č. 14) Titulek opět tím, jak je zformulován, evokuje citát Tomáše Halíka, ale po pozorném čtení zjišťujeme, že se jedná v jisté míře o stylizaci. Již v první části čteme: *Dukovo jednání Halík přirovnal ke hře na baroko v postmoderním 21. století* (příloha č. 14); to samotné se už poněkud odlišuje od titulku ve smyslu zřejmé existence jiné, rozvitější Halíkovy výpovědi, která nebude tak jednoznačná. Uvnitř listu v rozhovoru se titulku týkají tyto pasáže:

LIDOVÉ NOVINY: Jak vám (Duka) odpovídá na kritiku takových slavností, jak je popisujete?

HALÍK: Říká mi: Ty nemáš rád baroko.

LIDOVÉ NOVINY: A máte?

HALÍK: Mám barokní kulturu velmi rád, ale nemám rád hru na baroko, nebo spíš rokoko v postmoderním 21. století – to, co bylo přirozeným výrazem tehdejšího postavení církve ve společnosti, se dnes mění v nostalgický folklor na hranici směšnosti. Kardinálova vstřícnost k Zemanovi může přinést církvi dvě staré budovy na Hradě, ty však mohou být znovu zestátněny – a ztráty, které ta přítulnost k moci znamená pro věrohodnost církve, jsou nepoměrně větší.

LIDOVÉ NOVINY: A když – pokud to dobře chápu – připodobňujete kardinála Duku k baroku (k minulosti), které se nehodí do křesťanství pro 21. století, hodí se do něj papež František?

Je více než patrné, že si autor „citát“ v titulku stylizoval dle svého záměru. Halík nikde explicitně neformuloval, že by si „Duka hrál na baroko“, neodpovídá to ani jeho dikci, která je z rozhovoru zřejmá. Tendenci ke kondenzaci celého „problému“ vidíme již v autorově otázce *A když – pokud to dobře chápu – připodobňujete kardinála Duku k baroku (k minulosti), které se nehodí do křesťanství pro 21. století?* (příloha č. 14) a už to svým způsobem i vysvětluje podobu titulku. Vzhledem k tomu, že rozhovor, ke kterému článek směřuje, se nachází až o pár stran dál, je možné, že čtenář se k němu již nedostane a vystačí si s dosavadními formulacemi, které zdánlivě Halíkovi připisují jiné sdělení.

6.2 Citovanost zdroje

6.2.1 Zásady informační kvality

Jak víme, citát by měl zaručovat objektivitu a autenticitu zpráv, mnohdy je ale patrné, že se o to autoři pouze snaží z důvodu nenapadnutelnosti zpráv. Tato situace je častá, pokud je text složen převážně z mluvní události (Schneiderová 2008). Citace a parafráze by měly sloužit jako zdroj informací, prostřednictvím nich jsou podány informace a dokládána fakta (Jílek 2009). Jak V. Jílek také ale uvádí: „specifické postavení

a značný potenciál porušit zásady informační kvality má citace a parafráze nejmenovaného původce“ (Jílek 2009: 67). Příkladem je článek o čínských turistech v Rusku. Zpočátku se autor odvolává na ruský zpravodajský server „Čínští turisté se přeorientovali z Evropy na Rusko," tvrdí server Vesti.ru (příloha č. 1). Poté však cituje nejmenované původce: „Vědí o nás víc, než o sobě víme my sami," říká jeden z průvodců čínských turistů v Moskvě; „Rusko a Čína jsou dobří sousedé. Přátelíme se, máme těsnou politickou i hospodářskou spolupráci," pochvalují si pak turisté z Číny; Podle jiného pracovníka hotelu je normální, že čínští turisté házejí pod stůl to, co považují za odpad, jako třeba skořápky od vajíček při snídani. „To jim přijde naprosto normální. Stůl samotný přitom zůstává čistý," popisuje (příloha č. 1). Vzhledem k tomu, že zdroj příslušného článku je ruský a článek blíže nespecifikovaný, a tedy takřka nedohledatelný, je obtížné ověřovat, zda výpovědi subjektů článku opravdu zahrnoval. Na druhou stranu i v případě onoho původního ruského článku, který však neznáme, se můžeme domnívat, že výběr právě těchto subjektů (průvodce čínských turistů, turisté z Číny, pracovník hotelu) měl sloužit nejen k objektivitě, ale i větší autenticitě v rámci splnění hlavních žurnalistických funkcí¹⁴, přesto však těžko ověříme, nakolik jsou výpovědi autentické, a zda nejsou smyšlené.

Podobná situace nastává i v článku v příloze č. 5., kde se opět pracuje s těžko ověřitelnými zdroji: *Jen pár hodin před schůzkou obou politiků řekl nejmenovaný představitel Trumpovy administrativy novinářům, že Spojené státy nebudou trvat na dvoustátním řešení izraelsko-palestinského konfliktu* (příloha č. 5). Výrok transformovaný do nepřímé řeči je velmi nenapádný, až skrytý. Stejný zdroj je použit i dál, tentokrát již citátem realizovaným přímou řečí „*Možná ano, možná ne. Je to něco, na čem se musí obě strany dohodnout. Není na nás, abychom tuto vizi vnucovali,*" prohlásil zdroj z Bílého domu (příloha č. 5), který v textu působí výrazněji, ale kvůli neupřesnění zdroje, je těžké ověřit, nakolik je autentický. A nakonec je opět citován cizojazyčný deník, konkrétně The Washington Post: „*Netanjahu se bude snažit převést diskusi od osad a míru zpátky k Íránu (...)*" *citoval The Washington Post politického analytika a šéfa Americké kampaně pro palestinská práva Yousefa Munayyera.*

Odvolávání se zmíněné zdroje (*zdroj z Bílého domu a nejmenovaný představitel Trumpovy administrativy*) můžeme chápat také jako „institucionální zdroj“ (Jílek 2009: 61), ovšem ne za zcela zřetelný jako by to bylo např. v případě odkazu na „Bílý dům“. Jílek uvádí, že za zřetelný institucionální zdroj můžeme považovat případy typu „Městský

---

¹⁴ Srov. Minářová 2016.

úřad XY, ministerstvo financí“ atd., ale v ostatních případech, kdy je instituce nejednoznačně a nezřetelně vyznačena, jsou citace a parafráze považovány za porušení zásad informační kvality (Jílek 2009: 61). Jako příklad bychom mohli použít i následující ukázkou: *Podle veterinářů ale kvůli tomu nehrozí žádné hromadné vybijení ptactva v areálu zahrady, pod kontrolou by měli být více spíše zaměstnanci* (příloha č. 3).

Jak již bylo popsáno v podkapitole 3.2, tak Jílek poukazuje na neetické případy, kdy zdroj není uveden, např. „*Dle našich informací...*“ (Jílek 2009: 67), čímž je porušena zásada informační kvality. Jako příklad uvádím: *Ministerstvo průmyslu a obchodu Ruské federace podle informací MF DNES počítá s tím, že by letos mohlo do „lokalizace“ výroby L 410 investovat až 530 milionů rublů (necelých 200 milionů Kč). Některé zdroje však mluví až o miliardě* (příloha č. 9).

6.2.2 Objektivita

V. Jílek cituje z interního materiálu Mladé fronty Dnes z r. 2001: „Čtenář nemá ani znalosti, aby přemýšlel, co události znamenají a jak se podle nich zařídit. Vysvětlení bude čekat od nás. Pokud mu je dodáme, dáme mu to, co prozatím nenajde jinde...Proto musíme zpravodajství rozšířit o jinou dimenzi: interpretativní a analytické zpravodajství“ (Jílek 2009: 91). Na základě toho Jílek popisuje, že ve vztahu k publiku je požadována dynamizace sdělení, atraktivita a potřeba zábavnosti zprávy v médiích nejen tzv. bulvárních, ale i tzv. seriózních, což je důsledek komercializace mediální oblasti (Jílek 2009). Výsledkem jsou témata zřetelně bulvární, která působí na city, protože pro média je důležitá přízeň čtenářů.

Z výše uvedených důvodů je patrné, že může ustupovat i zájem o objektivitu, proto uvádím příklad, kde citované zdroje objektivnost „snižují“. Rozchod Jiřího a Petry Paroubkových je samo o sobě téma poněkud bulvárního charakteru, z toho důvodu si o této kauze můžeme přečíst v leckterých bulvárních novinách. Opomineme-li striktní řazení tisku na bulvární/seriózní a další projevy bulvarizace (kromě výše uvedených argumentů V. Jílka), můžeme si všimnout, že rozdíly se v těchto kategoriích stírají i citováním zdrojů. Jedním nepochybně bulvárním médiem je Blesk, o který se v rámci tématu rozchodu Paroubkových opírá článek deníku Právo: *Paroubkova manželka se podle deníku Blesk měla od svého chotě dokonce odstěhovat. „Vůbec to nebudu komentovat. V každé rodině něco je a uvidíme, jak to dopadne,“ připustil problémy Paroubek* (příloha č. 6). V článku je

tento zdroj citován víckrát: *Manželská krize má podle zdroje deníku trvat už půl roku. Paroubkové mělo vadit, že její manžel zvažuje návrat do politiky, a prý se začal projevovat i jednadvacetiletý věkový rozdíl* (příloha č. 6). Zásadním pretextem jsou ale vzájemné dopisy manželů, na které se odkazuje, v tomto případě prostřednictvím serveru tn.cz – „*Kromě toho jsou tady tvoje tajemství. To už taky nezvládám. Stresy kolem tvé práce mě před dvěma roky málem zabily,*“ napsala Paroubková podle serveru tn.cz, *jemuž dopisy předal premiér* (příloha č. 6). Stejně téma ale zpracovává i deník Lidové Noviny a tentýž den vydává článek, kde také cituje inkriminované dopisy manželů Paroubkových, avšak zdroj uvádí jiný, a to Paroubkův internetový názorový magazín, kde se korespondence primárně objevila: *Třiačtyřicetiletá tlumočnice Petra rozená Kováčová od manžela odešla a jeho to zjevně zaskočilo. Dokonce natolik, že na svém webu Vaše věc otiskl vzájemnou korespondenci a ze svého soukromého problému udělal věc veřejnou* (příloha č. 7). Z toho vyplývá, že citovaná korespondence v článku v případě prvního deníku je zprostředkováná skrz jiná média a deník Právo se kromě toho opírá o další bulvární tisk, čímž ve výsledku může docházet k přeměně smyslu či k „překroucení“ informace, jak ukážu. Objektivnost snižuje ověření primárního textu, tedy i citátu, protože jak vidíme v příkladu z přílohy č. 7, je náročné vůbec „rozklíčovat“, odkud ty informace deník má.

Pro výsledné srovnání v příloze č. 8 předkládám původní článek z oněch webových stránek Paroubka, na kterém zřetelně vidíme i práci obou deníků co se týče několikrát zmíněné korespondence. Protože naše analýza spočívá v něčem jiném, neuvádím tedy vyčerpávající závěry ze srovnávání příloh č. 6, 7, 8, ale zajímavé je sledovat rozdíly ve volbě citovaných úseků v jednotlivých denících, ať se jedná o vypuštění některých pasáží, nebo naopak „překroucení“ smyslu některých výpovědí, konkrétně co se týče následující pasáže z článku z Lidových novin: *Manželčin odchod nechápe a svůj údiv v dopise opírá také o tři otázky, které ženě položil při údajné mediaci sexuolog Radim Uzel. „Nedává ti Jirka dost peněz? Bije tě? Chlastá?“ Na všechny prý odpověděla záporně* (příloha č. 7). Jak si můžeme všimnout v dopise Jiřího Paroubka na webu Vaše věc, je to jinak: „*Dává ti Jirka dost peněz?*“ „*No ano, dává.*“ „*Bije tě Jirka?*“ „*Ne, samozřejmě, že ne.*“ „*Chlastá Jirka?*“ „*No to vůbec ne.*“ *Radim Uzel na to říkal: „A co ti na něm tedy vadí?“* (příloha č. 8). Jasně se tedy projevuje, že se nejedná o doslovné uvedení původního textu, informace jsou přestylizované, navíc situaci sťažuje orientace v citovaných zdrojích.

6.3 Srovnání citátů

Jak již bylo naznačeno, v žurnalistickém textu vznikají posuny a nepřesnosti v původních výpovědích v důsledku transformace mluvené podoby textu do psané, a také v důsledku toho, když je text převeden nikoliv bezprostředně (z původní komunikační situace), ale zprostředkovaně skrz jiné zdroje a jiná média (Schneiderová 2015). Z tohoto hlediska je problematika citátů patrná, srovnáme-li citaci ve více denících, nebo dokonce i v rámci jednoho deníku a článku, protože zjišťujeme, že se citace, ať už méně nebo více liší.

Jako první příklad uvádím článek, jehož jedna část začíná na titulní straně, druhá část pokračuje uvnitř listu, liší se název titulků, ale autor je stejný: *Svateb i děti přibývá, Češi už se nebojí krize* (příloha č. 12) a *Krize pominula, svateb přibývá* (příloha č. 13). V obou částech je zapojen citát Michaely Němečkové z Českého statistického úřadu. V první části (na titulní straně) je citace následovná: „Nejčastější věk ženicha je 30 let, nevěstám bylo obvykle 28 let,“ řekla Michaela Němečková z Českého statistického úřadu (příloha č. 12), v druhé části (uvnitř listu): „Nejčastější věk ženicha se rovnal 30 letům, nevěsty 28 letům.“ sdělila Michaela Němečková (příloha č. 13). Rozdíl je velice drobný a nepatrný, význam se nemění a můžeme se domnívat, že se zřejmě ani nejedná o záměrný úmysl. Přesto se ukazuje, že se patrně nejedná o doslovné uvedení textu původního, tudíž ani o autentický citát a přesnou reprodukci původního textu.

Další příklad drobného rozdílu stejného citátu ve více denících ukazují následující dvě citace (příloha č. 18 a 19).

Lidové noviny: „*Ještě tento týden se setká prezidium akademie, neboť mnohým zvolená interpretace stanov zkazila náladu a dojem z jinak vydařeného ceremoniálu. Musíme si říci, zda jde o akceptovatelnou producerskou strategii, či o zneužití pravidel vyžadující jejich úpravu ve prospěch celé české filmové a televizní tvorby,*“ uvedl prezident ČFTA Ivo Mathé (příloha č. 18).

Právo: „*Ještě tento týden se setká prezidium akademie, neboť mnohým zvolená interpretace stanov zkazila náladu a dojem z jinak vydařeného ceremoniálu. Musíme si říci, zda jde o akceptovatelnou producerskou strategii, či o zneužití pravidel vyžadující*

*si*¹⁵ jejich úpravu ve prospěch celé české filmové a televizní tvorby," uvedl prezident ČFTA Ivo Mathé (příloha č. 19).

Citát Iva Mathé je stejný v obou médiích, až na nepatrný rozdíl (podtržená část), což můžeme považovat za banální vzhledem k nepozměnění smyslu výpovědi.

Rozdílnější jsou také citace stejného vyjádření producenta Pavla Strnada k udělení rekordních dvanácti ocenění České filmové a televizní akademii pro film Masaryk na Českém lvu. Původní výrok pochází z producentova facebookového profilu a následně jej citují Lidové noviny ve dvou různých článcích; první nese název „Levárna“ rozzlobila filmaře (příloha č. 21), druhý *Film Masaryk má rekord, ne všem se to líbí* (příloha č. 22).

„Přijde mi smutný, že se kvůli jednomu vy...nému producentovi budou muset předělat pravidla filmových cen, která byla doposud jednoduchá a benevolentní (...), aby se mohly zúčastnit třeba i dokumenty, které mají jen omezenou distribuci. Ale je to asi jediný řešení, jak zamezit do budoucna podobným chytrákům, aby ojebávali Akademii a zneužívali Lva pro svoje marketingový kampaně....“ píše Strnad (příloha č. 21)

Například podle producenta Pavla Strnada byla však tato možnost zamýšlena pro jiné případy a do budoucna podle něj bude nejspíš potřeba statut změnit. „Je to asi jediné řešení, jak zamezit do budoucna podobným chytrákům, aby (...) zneužívali Lva pro svoje marketingové kampaně,“ vyslovil se producent na Facebooku (příloha č. 22)

Pro srovnání přikládám i dohledané Strnadovo původní vyjádření na Facebooku, které je veřejné a pro naše účely ho záměrně necenzuruji: „*České lvy pro Masaryka měly včera dost pachů, co? Barťák to nonšalantně shrnul a nazval to levárnou, ale klidně mohl volit i silnější slova. Přijde mi smutný, že se kvůli jednomu vychcanému producentovi budou muset předělat pravidla filmových cen, která byla doposud jednoduchá a benevolentní (promítání v komerčním kině 7 dní nepřetržitě nebo 14 dní nekontinuálně), aby se mohly zúčastnit třeba i dokumenty, které mají jen omezenou distribuci. Ale je to asi jediný řešení, jak zamezit do budoucna podobným chytrákům, aby ojebávali Akademii a zneužívali Lva pro svoje marketingový kampaně...PS: A mrzí mě to dvojnásob kvůli většině oceněných, protože jsou to moji kamarádi a toho Lva si zaslouží“* (Strnad Pavel, 6. 3. 2017)

Můžeme si všimnout, že Lidové noviny v obou případech výrok v zásadě

---

¹⁵ Nevhodné použití „si“ záměrně neopravujeme pro demonstraci rozdílu citací.

nepozměnily a podtržené pasáže se víceméně shodují. Je zřejmé, že změny vznikly v důsledku vypuštění některých pasáží kvůli expresivním a vulgárním výrazům. První příklad (viz příloha č. 21) je reprodukován věrněji s vynecháním pasáže „*promítání v komerčním kině 7 dní nepřetržitě nebo 14 dní nekontinuálně*“, což bylo signalizováno třemi tečkami stejně jako jeden z vulgarismů, který je i tak s prvky „cenzury“ zahrnut. Proti tomu druhý z vulgarismů „*ojebávají*“ cenzurován není. V druhém příkladu (viz příloha č. 22) Lidové noviny oba vulgarismy zcela vypustily a přeměnily nespisovné vyjadřování autora za spisovné: „*jediné řešení; marketingové kampaně*“, což je sice korektní, ale deformuje to původní styl autora, tudíž citát opět není zcela autentický. Bez tohoto srovnání se autorův citovaný výrok v druhém „mírnějším“ případě může jevit méně emotivní, až neutrální.

Následující příklady souvisí s návštěvou německé kancléřky Angely Merkelové u prezidenta Donalda Trumpa. Výroky z uskutečněné tiskové konference ale cituje tisk rozdílně. Pro srovnání uvádím článek z Práva, internetové verze Lidových novin (lidovky.cz) a komentář z internetové verze Mladé fronty dnes (idnes.cz). Média se tedy opírají o mluvní událost, navíc v cizím jazyce, což už samo implikuje možné deformace smyslu v důsledku překladu.

Jedním z témat při setkání byly obchodní vztahy USA s ostatními zeměmi a pro pochopení souvislosti je nezbytné zmínit i Trumpovu kritiku severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA). V tomto kontextu předkládám tři citace.

Právo: *Na tiskové konferenci Trump řekl, že se řada zemí k USA v minulosti v obchodních vztazích nechovala férově. „Všechno, co chci, je férovost,“ zdůraznil s tím, že vyjednavacům mnoha zemí včetně Německa se dařilo se Spojenými státy vyjednávat jednostranně výhodné dohody* (příloha č. 16).

Lidové noviny: *Trump po setkání s Merkelovou zopakoval svůj požadavek férového obchodování. Mnoho zemí se podle něj k USA v minulosti férově nechovalo* (příloha č. 17).

Mladá fronta: *„Nebojují proti liberalizaci obchodu, ale za to, aby byl fér“.* *To je citát prezidenta Trumpa z tiskové konference po setkání s Angelou Merkelovou* (příloha č. 18).

První dva příklady se neliší, Právo začlenilo Trumpův citát s použitím přímé řeči: „*Všechno, co chci, je férovost*“ a další výrok byl transformován do řeči nepřímé: *Trump řekl, že se řada zemí k USA v minulosti v obchodních vztazích nechovala férově*. Lidové

noviny „autentický citát“ o „fěr obchodování“ vynechaly a použily zapojení citátu nepřímou řečí. Zajímavá je proměna stejné citace v komentáři, což je poslední ukázka, kde je zapojen výrok s formálním vyznačením uvozovkami: „*Nebojují proti liberalizaci obchodu, ale za to, aby byl fěr*“. Při pátrání, zda to v této podobě byl skutečně prezidentův výrok na této tiskové konferenci, jsem nic nenalezla. Pokud by autor komentáře zvolil volnější zapojení citátu, nebylo by to tak výrazné jako v tomto případě, kdy se to formálním vyznačením jeví jako věrná reprodukce. Autor zjevně vychází z kontextu Trumfových výroků o „fěr obchodování“, ale v této podobě z článku se zapojením výroku „*nebojují proti liberalizaci obchodu*“, to na konferenci proneseno nebylo. Můžeme tedy usuzovat, že se nejedná o autentický citát, nebo dokonce o nepravost toho citátu.

V závěru tiskové konference prezident Trump na otázku, zda byl odposloucháván prezidentem Obamou, odpověděl: „*Pokud jde o odposlouchávání bývalou administrativou, máme alespoň něco společného, možná*“ (příloha č. 17), kde odkazuje na špionážní aféru a údajné odposlouchávání telefonu Angely Merkelové tajnými službami a nepřímo i reaguje na ne příliš jednotné politické názory obou státníků. Výrok (v porovnání s originálním záznamem, na který je k dispozici odkaz, protože se jedná o internetovou verzi článku) správně odcitovaly Lidové noviny, viz ukázka výše. Právo citát parafrázovalo: *Trump našel na tiskové konferenci i další téma – novinářům řekl, že s kancléřkou mají společné nejspíše to, že je oba odposlouchávala Obamova administrativa. Tvrzení ohledně odposlechnů své osoby ale ani tentokrát ničím nedoložil* (příloha č. 16). V komentáři z Mladé fronty Dnes autor cituje Trumfa takto: *Když na závěr prezident Trump odpověděl na otázku, zda i nadále trvá na tom, že byl odposloucháván Obamou, tím, že na obvinění trvá, a „tak máme aspoň něco s kancléřkou společného“, shrnul tím možná víc, než by jeden myslel* (příloha č. 18). Opět zde vidíme rozdíly v citování jednoho výroku, byť nepatrné.

Jako další příklad opět uvádím výrok z konference. Tentokrát se jedná o výrok Angely Merkelové o důvodu její návštěvy Bílého domu. Vzhledem k internetové verzi Lidových novin jsou k nahlédnutí přítomné odkazy k záznamům z konference (příloha č. 17). Angelin výrok v originále zněl takto: „*It's much better to talk to one another than about one another.*“ Deníky ale výrok citují různě.

Právo: *Merkelová před novináři připustila, že mezi ní a Trumpem panují názorové rozdíly. „Je ale lepší mluvit spolu než o sobě hovořit za zády,“ dodala a přislíbila navýšení výdajů na zbrojení (příloha č.16).*

Lidové noviny: *„Je mnohem lepší mluvit spolu, než mluvit o sobě,“ řekla kancléřka o dnešní návštěvě Bílého domu (příloha č. 17)*

Původnímu výroku vzhledem k originálnímu záznamu opět odpovídá článek z Lidových novin, Právo si citát „přivlastnilo“ a obohatilo jej o frazeologické spojení „hovořit za zády“, které je smyšlené. Forma citátu a použití uvozovek ale evokuje autentický citát.

7. Intertextovost v publicistice

Kromě zapojení cizí řeči do publicistického sdělení, sledujeme také odkazy ke známým literárním textům či výroků. V návaznosti na excerpce Kamily Karhanové z kapitoly 4 víme, že nejčastější typ navazování v novinách je jen formální. Dochází k odpoutanosti od pretextu (i navazujícího textu) a citáty a aluze se k němu vážou pouze formálně, ztrácí svůj slovní význam a zůstává např. jen syntaktický model. To se potvrzuje i předvedením následujících příkladů titulků z analýzy Soni Schneiderové: „*Mnoho povyku pro Pentium, BIS, my name is BIS*“ (Schneiderová 2015: 118). Vzhledem k tématu práce ponechávám stranou jiné prostředky intertextového navazování a věnuji se hlavně citátu, popřípadě aluzi.

Odkazování ke známým textům a výroků je běžné v útvarech analytické oblasti (úvodník, komentář, recenze, glosa, interview, debata, polemika), o čemž svědčí i příklady z mého analyzovaného materiálu (recenze, komentář, polemika a další), v kterých jsem tento druh intertextovosti našla nejvíce.

Častý je odkaz na známé autory s přímým uvedením jejich jména: „*Nejsem žádný prorok. Jenom dělám okna tam, kde dříve byly zdi.*“ *Tento citát francouzského filozofa Michela Foucaulta se stal podtitulem výstavy v Galerii výtvarného umění v Ostravě, která do 26. března představuje kvalitní uměleckou sbírku současného evropského malířství olomouckého právníka a podnikatele Roberta Runtáka* (příloha č. 23); *Je to opravdová řeč obrazů, jak tomu říkával francouzský historik umění René Huyghe* (příloha č. 23); *Nenapadlo by mne, že budu aktuálně citovat klasika George Orwella: „Všechna zvířata jsou si rovna, ale některá jsou si rovnější!“* (příloha č. 28).

V případě článku z přílohy č. 23 se jedná o recenzi. U tohoto žánru je pretextem logicky text/dílo, které je předmětem recenze a citáty můžou být vyňaty z něj. Jako příklad uvádím recenzi filmu Masaryk, kde je z něj citovaná scéna: „*Celý národ truchlí a ty chlastáš*“, a on jen umdleně odpoví: „*Každý truchlí po svém.*“ (příloha č. 24) nebo recenzi divadelní hry Mickey Mouse je mrtvý, kde je opět zapojen citát ze hry: „*Bože, dej, aby to všechno byla jen halucinace*“ (příloha č. 25).

Kamila Karhanová uvádí, že za primární funkci mezitextového navazování v novinách je považována jeho „schopnost vytvářet významové vztahy mezi texty“ (Karhanová 1999: 26) a za sekundární – v publicistických textech časté a významné – je považována kromě již řečených funkcí (expresivní, konativní, persvazivní) také funkce poetická a emotivní (Karhanová 1999). Autor prostřednictvím odkazů ukazuje nejen svou

vzdělanost, literární nebo kulturně-historický rozhled, ale Karhanová také potvrzuje, že „autorské sebevyjádření a sebedefinování je v mezitextovém navazování vždy implicitně přítomno“ (Karhanová 1999: 28), čímž se může vysvětlovat i autorova subjektivní volba citátů.

Jako příklad uvádím následující polemiku nesoucí název „Budiž tma“ (příloha č. 26), kde se autor vyjadřuje k světelnému znečistění a umělému osvětlení zabraňující vidět noční hvězdnou oblohu. V článku se objevují citáty: *Dvě věci naplňují mysl vždy novým a rostoucím úžasem a úctou, čím častěji a více o nich člověk rozjímá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. Tak pravil před více než dvěma sty lety Immanuel Kant* (příloha č. 26); *Onu „širokou a valnou cestu, jejímž prachem zlato jest a hvězdy dlážděním“, jak popsal Mléčnou dráhu ve Ztraceném ráji John Milton, v současnosti nemůže vidět na 60 procent Evropanů a takřka 80 procent Američanů.* Je patrné, že odkazem na I. Kanta a J. Milтона autor dokazuje svůj rozhled a činí tak text zajímavějším a sofistikovanějším. Autorova intence je zjevná, pokud porovnáme výběr příslušných odkazů s obsahem sdělení celého článku. Filosofická podstata onoho slavného Kantova citátu „hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně“ spočívá v hlubším problému, než je jen jeho povrchní interpretace, stejně tak přítomná obraznost při popisu mléčné dráhy „široká a valná cestu, jejímž prachem zlato jest a hvězdy dlážděním“, při kterém autor odkazuje na Milтона, se může jevit nadbytečně. Na závěr stejného článku je zapojen ještě další odkaz v podobě příměru: *Trápí mne představa, kdy Země jak bájný Narcis hledí do vesmíru, a nevidíc nic víc než sebe, nakonec se utopí ve svém odrazu* (příloha č. 26) Oproti tomu citát odkazující na George Orwella z knihy Farma zvířat (příloha č. 28) tematicky odpovídá obsahu článku, který reaguje na návrh zákona potrestání občanů za hanobení prezidenta a na levicové smýšlení a v textu je tedy funkční. Stejně jako příklad polemiky nad teroristickým útokem na redakci časopisu Charlie Hebdo a následnou identifikací se s mottem „Je suis Charlie“: *Je to Kantův mravní zákon ve mně, který mě přinutí nenakreslit, ne ústava nebo zákon* (příloha č. 27). Karhanová případy podobných záměrů vysvětluje následovně: „autor se definuje jako ten, jemuž vzdělání a sečtělost umožňují prožívat např. politické dění ještě jinak než jinému, neodkazujícímu autorovi, totiž intenzivněji, ale zároveň s nadhledem“ (Karhanová 1999: 28).

Citáty jako odkazy na známé texty někdy autora mít uvedeného nemusí: *Holt všichni jsme si rovni, ale někteří jsou si rovnější* (příloha č. 29); *Druhý vzkaz je ještě horší: malé země se opět dozvěděly, že všichni jsme si rovni, ale někteří jsou si rovnější*

(příloha č. 30), kde již spatřujeme aluzivní rysy. Jedná se opět o odkaz k dílu Farma zvířat G. Orwella, který tematicky souvisí s článkem, ale pokud recipient tuto skutečnost neví, pochopení článku to neohrozí. Existují i případy, kdy autor citátu uveden je, ale nemusí být rozpoznán původní kontext pretextu. Ukazuje to citát z písně Petra Skoumala, který je zapojen do článku z přílohy č. 28 „*Je zima, jaro už bylo, kráčíme pozadu*“ (příloha č. 28). Pokud čtenář neví, že text pochází z písně „Poločas rozpadu“, který se dotýká témat z minulého režimu, nemusí důvod jeho přítomnosti vůbec pochopit. Jak jsme již psali v podkapitole 4.1, Karhanová v této souvislosti uvádí, že, citáty tvoří „formálně i významově uzavřené celky, které mohou být snadno čteny a pochopeny zcela nezávisle na svém původním kontextu“ (Karhanová 1999: 25).

Jak již bylo řečeno, podle Karhanové autor aluzi využívá k dvojsmyslu, který cílí na „zasvěcené“, ale zároveň jsou situace, kdy pochopení smyslu nemusí být závislé na znalosti pretextu. Aluze nikdy nehrají tak důležitou roli, aby nechopení pretextu ohrozilo smysl navazujícího textu (Karhanová 1999). Domnívám se, že to souvisí i s již zmíněnou polemikou ve věci „Charlie Hebdo“, kde navíc najdeme také tyto odkazy: *Halíkovo „k svobodě patří odpovědnost“ se odjakživa zjevuje nejen v našem právu, ale i naší kultuře – ať už je to „velká síla vyžaduje velkou zodpovědnost“ strýčka Bena, nebo Gandalfovo „skutečná odvaha není v tom, někomu vzít život, ale ušetřit jej“* (příloha č. 27). V prvním případě se jedná o výrok Tomáše Havlíka a zdá se, že může být lépe pochopen vzhledem k tomu, že osoba Tomáše Havlíka je známější. Další výroky „strýčka Bena“ a „Gandalfa“ mohou zkomplikovat orientaci, protože oba subjekty nejsou tak známé; strýček Ben je postava z filmu Spiderman, Gandalf je postava z díla Pán Prstenů. V kontextu celého článku ale neznalost těchto postav (a tedy aluze na díla) výrazně neovlivní pochopení smyslu, protože v tomto případě jsou důležitější konkrétní výroky než osoby, které jsou citovány a může to opět potvrzovat funkci emotivní.

Jako další případ uvádím článek opět spadající do analytické stylové oblasti, který reaguje na reprodukci a potenciální vymření lidstva. V závěru je napsáno: *...a bude hůř* (příloha č. 31), což zapojením tří teček nápadně připomíná titul knihy *...a bude hůř* od J. Pelce. Je však otázka, zda případná aluze na příslušné dílo byl autorův záměr nebo je to jen naše nadinterpretace.

Závěr

Jazykové příručky citát definují buď jako doslovně uvedený úsek, nebo jako pokud možno věrnou reprodukci. Z pojetí P. Mareše vyplývá, že citát je přesná reprodukce textu – zdroje. Na základě vlastní analýzy ale zjišťujeme, že citát je velmi složitý jev, na který je nutné nahlížet v širším kontextu, protože nepředstavuje jen úsek textu vyznačeného uvozovkami.

V praktické části bylo analýze podrobena velké množství citátů a výroků zapojených do 31 analyzovaných žurnalistických sdělení, a to zapojených jak formálně uvozovkami, tak reprodukováných volněji (na příklad formou nepřímé řeči nebo použití např. verba dicendi).

Vzhledem k žánrové nejednotnosti článků nelze u začlenění citátu v textu jednoznačně vycházet z principu obrácené pyramidy, protože bylo dokázáno, že pozice citátu není striktně daná. Ve zpravodajských žánrech se citát objevuje jak ve druhém odstavci, tak i v jiných částech textu (zejména pokud je jedna část zprávy na titulní straně a druhá část uvnitř listu), v analytických žánrech jsme nezaznamenali žádnou pevnou pozici.

„Autentický citát“, tedy citát realizovaný přímou řečí a s grafickým oddělením dvojtečkou, který implikuje záznam autentického výroku za účelem objektivní a autenticity sdělení na základě analýzy ve své podstatě neexistuje. Svědčí o tom případy článků s „citátovými titulky“, kde se porovnáním obsahu a titulku potvrzuje nepravost citátu a dále případy, kde se projevuje tzv. iluze citovanosti. Titulek opět tím, jak je zformulován, evokuje citát, ale ve skutečnosti se jedná pouze o stylizaci. Neautentičností přispívá i kontextualizace citátu, což je případ uvození citátu. Autor článku významně zasahuje do uvozovací věty a citátová výpověď je tedy neobjektivní v důsledku přepisování promlouvajícímu subjektu určitých pocitů a postojů.

Ve shodě s heslem E. Minářové z Nového encyklopedického slovníku češtiny naše analýza ukázala, že žurnalistický styl neplní jen funkci informativní, ale také funkci persvazivní, což můžeme aplikovat i na funkce citátu. Podle V. Jílka by citace a parafráze měly sloužit jako zdroj informací, což ale z hlediska zásad informační kvality porušuje citování nejmenovaného původce nebo nejmenování zdroje, jak také předkládám v několika případech excerpovaném materiálu.

Intertextovost jako odkaz na známé (literární, filmové a jiné) texty byla zjištěna v žánrech analytické stylové oblasti publicistického stylu, konkrétně v komentářích, polemikách a recenzích. Ve zpravodajských žánrech nalezena nebyla, což ale nelze

považovat za obecně platné. Citát zde bývá signalizován formálně uvozovkami jak s uvedením autora, tak bez něj. Z analýzy se jeví, že neuvedení autora může úzce souviset s dalším projevem intertextovosti – s aluzí. Uvedené příklady aluze odpovídají zjištěním K. Karhanové z článku *Funkce mezitextového navazování v novinách* z časopisu Slovo a Slovesnost, protože se ukazuje, že jejich nepochopení, a tedy nepochopení pretextu, většinou neohrožuje smysl navazujícího textu. Částečně se shodujeme i s Marešovým pojetím aluze, protože i přes pozměnění navazujícího textu, bývá dodržena souvislost s textem – zdrojem. Oproti tomu si však také všímáme „odpoutanosti“ citátu a aluze od pretextu i navazujícího textu, porovnáme-li významově článek se zapojenými citáty a aluzí. Jedná se pouze o formální mezitextové navazování, což je opět v souladu s výsledky excerpce K. Karhanové. Příslušné případy mohou nést tzv. ornamentální funkci citátu, jak popisuje H. F. Plett, protože vypuštěním citátu se text nezmění. Kromě této funkce se (opět v návaznosti na K. Karhanovou) v žánrech analytické stylové oblasti potvrdila funkce emotivní.

Na závěr je důležité dodat, že vzhledem k nevelkému vzorku žurnalistických sdělení není cílem naší analýzy podat obecné výsledky.

Seznam použité literatury

1. ADAM, Robert. Formy podání řeči. *Slovo a slovesnost*, 2003, roč. 64, s. 119–128. ISSN 0037-7031.
2. ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.
3. JÍLEK, Viktor. *Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2218-3.
4. JÍLEK, Viktor. *Psaná publicistická sdělení v kontextu teorie komunikace* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. [cit.2016-11-06]. Dostupné z: http://www.websmart.cz/zurnalistika/materialy_studijni_studijni_texty.asp
5. KARHANOVÁ, Kamila. Funkce mezitextového navazování v novinách. *Slovo a slovesnost*, 1999, roč. 60, s. 19–36. ISSN 0037-7031.
6. KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ, Jana (eds.). *Nový encyklopedický slovník češtiny N-Ž*. Praha: Lidové noviny, 2016. ISBN 978-80-7422-480-5.
7. MAREŠ, Petr. Citát v multidisciplinárním pohledu (Studie o citátu v časopise *Zeitschrift für Semiotik*). *Slovo a Slovesnost*, 1995, roč. 56, s. 39–43. ISSN 0037-7031.
8. MAREŠ, Petr. Citát v textu, zvláště uměleckém. *Acta Universitatis Carolinae (Slavica pragensia) Philologica 4–5*, 1982, roč. 25, s. 217–229.
9. MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011. ISBN 978-80-247-2979-4.
10. MINÁŘOVÁ, Eva, CHLOUPEK, Jan. Výrazy v publicistickém textu označené uvozovkami. *Naše řeč*, 1983, roč. 66, s. 14–22. ISSN 0027-8203.
11. NEKULA, Marek. Citace (citát). In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ, Jana (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. 2. vyd. Praha: Lidové noviny, 2002, s. 55–56. ISBN 80-7106-484-X.
12. PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*. 3. vyd. Jíloviště: MME Mercury Music & Entertainment s. r. o., 2007. ISBN 978-80-239-9284-7.

13. PLETT, Heinrich. F. (ed.) *Intertextuality*. Berlin-New York: Walter de Gruyter, 1991. ISBN 3-11-011637-5.
14. SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2884-4.
15. SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Informace – text – kontext*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2059-2.
16. ŠOLTYS, Otakar. *Verba dicendi a metajazyková informace*. 1. vyd. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV, 1983.
17. ŠOLTYS, Otakar. Několik poznámek k uvozovacím větám. *Slovo a slovesnost*, 1979, roč. 40, s. 157–159. ISSN 0037-7031.
18. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0493-9.
19. TRUNEČKOVÁ, Ludmila, HALADA Jan. Citát (citace). In: OSVALDOVÁ, Barbora, HALADA, Jan a kol.: *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3. vyd. Praha: Libri, 2007, s. 38. ISBN 978-80-7277-266-7.

Název: EET v Malé Hanoji: jeden markuje, druhý radí

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 02.03.2017

Autor: Karolína Krupková

PRAHA První březnový den znamenal pro maloobchodníky premiéru v používání elektronické evidence tržeb. Obchodníci v Malé Hanoji, jak se přezdívá vietnamské tržnici Sapa v pražské čtvrti Libuše-Písnice, se na zahájení přichystali s předstihem.

„Všichni jsou připraveni. Víme, že mohou chodit kontroly. *Nikdo nenechával nic na poslední chvíli,*“ *chválí Jan Vu*, prodejce elektronických pokladen, které jsou pro nový systém nezbytné. Od rána ve své prodejně čekal, zda ho bude někdo ze zákazníků kontaktovat kvůli výpadku systému. Naštěstí zbytečně. První samoobsluha za velkolepým vchodem do Sapy stojí mezi hračkářstvím a velkoobchodem s koženými doplňky. V pečlivě uklizené prodejně zde zákazník může nakoupit exotické ovoce, vietnamský čaj nebo sladkosti. Veškeré zboží je zde viditelně označeno cenou. Pokladnu obsluhují rovnou dva prodejci. Jeden markuje, druhý radí, co a kde zmáčknout. Na otázku, jak zavedení elektronických pokladen prožívají, odpovídají s mávnutím ruky. *„Dobrý. Špatný jen pro vás, musíte platit víc,“ krčí rameny s omluvným úsměvem.*

Pokračování na straně 12

Dokončení ze strany 1

S podobnou reakcí je možné se setkat i u dalších obchodníků. V jejich prodejně panuje čilý ruch, ostatně jako v celé tržnici. Je všední den odpoledne. Do tržnice v hojném počtu proudí bílé dodávky, na úzké silnici se míjejí velká auta drahých značek a v nepřehledných dopravních situacích se proplétají cyklisté.

Místní prodejci postávají před svými krámkami, vietnamské děti se vracejí s batohy ze školy a vesele si povídají v češtině, zatímco němečtí turisté se ptají na cestu za nejbližším obchodem, kde by mohli nakoupit sportovní obuv Adidas či Nike.

Nabídka tržnice si nezadá s jakýmkoli obchodním domem v centru města. Kromě potravin a restaurací, v nichž právě obědvají čeští byznysmeni v oblecích a s notebooky v brašnách, tu lze najít i myčku aut, svatební fotografický salon, rychlé opravy oděvů nebo prodejnu s bytovými dekoracemi – rozměrnými obrazy se západy slunce, ratanovými závěsy nebo umělými květinami – několik nápisů přichází upozorňuje, že „konkurenci je vstup zakázán“.

Pokladna nahradila sešit

Před dvěma měsíci v jedné ze samoobsluh evidovala platby prodavačka firemní propiskou do potrhaného sešitu. Nyní na jejím místě sedí mladá dívka. Počítač obsluhuje za pomoci kolegy, který ví, jak zboží namarkovat. Nakonec vydá účtenku vytištěnou správnou češtinou s krátkým poděkováním. „*Ne-dobrý,*“ ***krouť obchodník hlavou*** nad velkou černou obrazovkou na svém malém pultu.

Rozpačitě si počíná i prodavačka v krámku s domácími potřebami. Chvíli se systémem bojuje, ale účtenky se nedočkáme. „*Je to hrozné,*“ ***stěžuje si***. Pokud by v její prodejně nakupovala kontrola, za nevydání účtenky by jí hrozila pokuta ve výši až půl milionu korun nebo uzavření provozovny. Za porušení zákona je považováno nejen nevydání účtenky, ale i neodeslání údajů do systému EET nebo neumístění informačního oznámení. Ta se však v Sapě alias Malé Hanoji objevují na většině prodejen.

Vietnamská reklama na EET

V tržnici se lze také setkat s několika reklamami na prodejce elektronických systémů, třemi fyzickými pobočkami a rozměrným poutačem od prodejce telekomunikačních služeb. Ostatně v celé čtvrti Libuše-Písnice upozorňují na zavedení EET billboardy psané ve vietnamštině.

Vláda chce evidenci předejít daňovým únikům. Ministr financí a vicepremiér Andrej Babiš (ANO) právě vietnamskou komunitu před dvěma lety označil za neplatiče daní. Během své návštěvy v červnu 2016, kdy do Sapy přijel vysvětlit elektronickou evidenci tržeb, se místním obchodníkům omluvil. Na spuštění druhé vlny elektronických evidencí však včera namísto do Sapy zamířil do Harrachova.

Maloobchodníci se tak od včerejšího dne přidali k poskytovatelům stravovacích a ubytovacích služeb, kteří museli elektronické pokladny zavést již od prosince minulého roku. Podle Finanční správy si autentizační údaje vyzvedlo přibližně 115 tisíc podnikatelů v maloobchodu a velkoobchodu. Podle serveru Etrzby.cz je aktuálně registrováno 104 tisíc podnikatelů a zhruba 294 milionů účtenek. Ministerstvo financí předpokládá, že EET přivede do rozpočtu přibližně čtyři miliardy korun.

Vietnamští obchodníci se v pražské Sapě s aktuální situací elektronických evidencí již smířili. S ohledem na své podnikání, ve kterém chtějí v Česku pokračovat, se proto přizpůsobí a své prodejny vybaví počítači a informačními oznámeními upozorňující na povinnost vydání účtenky. Ať už s větší, či menší nelibostí. Všichni moc dobře vědí, že mohou chodit kontroly, proto jsou připraveni. JAN VU prodejce pokladních systémů v Sapě

Název: Čínští turisté objevili Rusko. Jejich způsoby však děsí.

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 15.02.2017

Autor: Luboš Palata

Stovky miliard rublů přinesou ročně Číňané ruskému turistickému průmyslu. Jejich chování však některým Rusům začíná vadit.

MOSKVA Přijíždějí po milionech, utrácejí obrovské sumy a přibývá jich tempem, které Rusy, nezvyklé na masovou zahraniční turistiku, přivádí k úžasu. I díky bezvízovému styku pro turistické skupiny a nízkému kurzu rublu stoupl počet Číňanů mířících do Ruska během loňské letní sezony o závratných 63 procent. **„Čínští turisté se přeorientovali z Evropy na Rusko," tvrdí server Vesti.ru.** Podle něj je z pohledu Číňanů v Rusku bezpečněji než v Evropě, která za poslední rok zažila několik velkých teroristických útoků. Jen v roce 2015 utratili v Moskvě miliardu dolarů (asi 25 miliard korun), loni to podle odhadů mohlo být až o miliardu víc. Také kvůli slabému rublu jsou pro ně mnohé nákupy výhodnější než na Západě a náležitě toho využívají.

Rusko je pro Číňany přitažlivé i proto, že díky společné komunistické minulosti (která v Číně navíc není žádnou minulostí) jim tato země není vůbec neznámá. **„Čínští sedmdesátníci, osmdesátníci vědí všechno o sovětských vůdcích. Znají vůně všech druhů sovětských parfémů. Vědí o nás víc, než o sobě víme my sami," říká jeden z průvodců čínských turistů v Moskvě. „Rusko a Čína jsou dobří sousedé. Přátelíme se, máme těsnou politickou i hospodářskou spolupráci," pochvalují si pak turisté z Číny přátelskou atmosféru ve „spojeneckém" Rusku.**

Ruští hoteliéři si postupně zvykají na čínské zvláštnosti. Třeba že Číňany nikdy nesmí ubytovat ve čtvrtém nebo čtrnáctém poschodí, protože tento znak v čínštině má téměř stejnou výslovnost jako slovo „smrt". Také chtějí být vždy pohromadě a žádají pokoje na jednom patře. To je však to nejmenší. Mnozí čínští turisté děsí hoteliéry a cestovní kanceláře svým chováním. Většinou se totiž podle nich v Rusku chovají jako „utržení ze řetězu". Některé hotely podle serveru Life.ru pro extrémně hlučně chovající se Číňany vyčlenily speciální zóny, průvodci je jen velmi obtížně zvládají při návštěvách muzeí nebo divadelních představení, kde hlasitým projevem ruší okolí.

Dějí se ale „zábavnější příhody". **„Nedávno jeden Číňan vytopil hosta v pokoji o poschodí níže, protože ho bůhví proč napadlo, že se místo ve vaně bude sprchovat vedle ní," citoval server jednu recepční z Petrohradu. Podle jiného pracovníka hotelu je normální,**

že čínští turisté házejí pod stůl to, co považují za odpad, jako třeba skořápky od vajíček při snídani. „To jim přijde naprosto normální. Stůl samotný přitom zůstává čistý,” popisuje.

Pracovníci v ruské turistické branži ale dodávají, že jsou mezi turisty obrovské rozdíly. „Hlavně Číňané z Hongkongu nebo Tchaj-wanu jsou daleko civilizovanější a kulturnější. ***Na těch z Hongkongu je vidět vliv Británie,” cituje Life.ru jednoho z průvodců.***

Název: Zoo: nový typ ptačí chřipky poprvé v Česku

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 14.02.2017

Autor: Jana Pšeničková

U uhynulé labutě z liberecké zoo byl včera veterináři potvrzen nový subtyp viru ptačí chřipky. Nešlo o rozšířený typ H5N8, ale o H5N5, který byl před časem zachycen v Německu. Veterináři a zoo tak více dohlížejí na zdravotní stav personálu zahrady.

LIBEREC Prvenství, o něž však nestojí, si včera připsala liberecká zoologická zahrada. U labutě z minulého týdne, která uhynula v izolačním zařízení, se totiž prokázal nový subtyp ptačí chřipky. Objevil se sice nedávno i v Německu, v České republice je však zaznamenán poprvé. ***Podle veterinářů ale kvůli tomu nehrozí žádné hromadné vybíjení ptactva v areálu zahrady, pod kontrolou by měli být více spíše zaměstnanci.***

Šéf veterinářů: S každým příznakem chřipky na hygienu

„Jde o subtyp H5N5, který se už v minulých letech vyskytoval v populaci volně žijícího ptactva a byl vyšetřený jako vysoce patogenní. Přenos na člověka však zatím v minulosti nebyl zaznamenán,“ sdělil Roman Šebesta, ředitel Krajské veterinární správy v Liberci.

Informaci o výsledku laboratorních testů má dostat na stůl krajská hygienická stanice. Ta by měla mít dohled hlavně nad zdravím zaměstnanců. ***„Při jakémkoliv příznaku onemocnění, které by evokovalo chřipku, je potřeba, aby to sdělili nejen svému lékaři, ale i hygienické stanici,“ doplnil ředitel Šebesta.***

Podle vedoucího protiepidemiologického oddělení Krajské hygienické stanice v Liberci Jaroslava Harmana ale žádná zvláštní opatření ještě v zoo nespustili. „Čekáme na informaci, co tento nový subtyp vlastně znamená ve vztahu k lidem. Jinak se ale dělají běžná opatření, která spočívají ve vyšetření lidí, pokud onemocní běžnou chřipkou,“ uvedl vedoucí. Nové pokyny dosud nedostali ani v zoo. Ta je veřejnosti běžně otevřená. „Subtyp není úplně nový, ale bohužel v České republice jsme první, kde se prokázal. Nemám však informaci, že by měl být přenosný na člověka. Nicméně ošetřovatelé i ti, kteří přicházejí do styku s ptáky, jsou proškoleni, jak se mají chovat, že mají zvýšit hygienické návyky, jsou jim k dispozici i dezinfekční prostředky,“ upozornil David Nejedlo, ředitel zoo.

Očkování ptáků je problematické

Virus ptačí chřipky byl prokázán u labutě, která uhynula v pátek v izolačním zařízení mimo areál zoo. Chovatelé utratili i zbývající čtyři labutě a čtyři husy, které izolaci společně obývaly. V kraji to je už třetí ohnisko choroby. První výskyt zaznamenali veterináři na konci ledna v malochovu v Kadeřavci, kde usmrtili šedesát opeřenců.

Podruhé udeřila ptačí chřipka na okraji Liberce u drobného kachního chovu, kde jí padlo za obět' devět kusů.

Podle odborníků se může virus dostat do těla člověka kontaktem s infikovanými ptáky nebo jejich trusem. Očkování opeřenců proti ptačí chřipce sice existuje, podle Nejedla by ale v případě vzácných druhů nešlo použít. „Ptáci v záchranných programech by se měli v rámci zahrad přemísťovat, a pokud mají protilátky proti ptačí chřipce, jsou z těchto přesunů vyloučeni," vysvětlil. Nelze pak totiž určit, zda získali ptáci protilátky očkováním, nebo proto, že jsou ptačí chřipkou nakaženi. „Ošetřovatelé i ti, kteří přicházejí do styku s ptáky, mají instrukce zvýšit hygienické návyky, jsou jim k dispozici i dezinfekční prostředky." David Nejedlo, šéf zoo.

Název: „Unesli nás a polili benzinem“

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 02.03.2017

Autor: Adam Pluhař

LIBEREC V případě omezování osobní svobody a pokusu o vraždu, kdy podle obžaloby chtěli čtyři muži vytrestat domnělé zloděje, přehrával včera soud kamerové záznamy. Ty podle žalobce souzní s tím, co o svém zadržení ve Smržovce 25. května 2014 vypověděli poškození bratři Eliášovi (16 a 21 let). *Čtveřice mužů je údajně spoutala a v dodávce odvezla o 75 kilometrů dál, kde je polila benzinem a nechala svému osudu.*

Na záznamu je vidět pohyb aut ve smržovském areálu TMK po třetí hodině v noci. Spis tvrdí, že obžalovaní do něj nejprve oba před areálem zadržené bratry přivezli. Na záznamu je mimo jiné vidět bílá dodávka. Rozeznat konkrétní lidi ale ze záznamu nelze. „Že to byla dodávka jsem poznal podle vroubkované podlahy a šoupacích dveří," *uvedl* při předchozím líčení poškozený Vojtěch Eliáš. Neviděl, oči měl přelepené páskou.

Na záznamu také jedno z aut vyjíždí kolem čtvrt na pět z areálu a zastavuje u nedalekého obchodu. Podle obžaloby tento krámk s autodíly patří jednomu z obžalovaných. Na záznamu vstupuje dovnitř, po chvíli vyjde a odjíždí.

Vojtěcha Eliáše podle spisu spoutali obžalovaní kovovou páskou. Často se používá k přichycení dílů například v motorech automobilů. Na páskách, kterými byl jeden z poškozených spoutaný, se později podle obžaloby našly pachové stopy všech čtyř obžalovaných.

Obžalovaní Tomáš Kolman, Jan Waněk, Radomír Šefr a Jan Michálek naopak jakoukoli vinu odmítají. Před soudem i před tím na policii ale odmítli vypovídat. Za pokus o vraždu hrozí třem z nich až 20 let vězení, jednomu za omezování osobní svobody osm let. Čelí také obžalobě z loupeže, podle spisu vzali poškozeným mobily, brýle, boty a ponožky.

Poškození bratři vypověděli, že po půlnoci hledali v nedalekém lese kvůli defektu odložené kolo, které nenašli. Zastavil je ale muž s brokovnicí. Podezřelý ze zadržení obou bratrů je Tomáš Kolman. V areálu se před tím ztrácely kovy, ale i nafta ze zaparkovaných aut. Plot měl na mnoha místech díry, do areálu se podle svědka dalo dokonce najet autem. Vypověděl to jeden ze svědků. „Vím, že z aut pana Kolmana se nafta taky ztratila. O tom, že by ten areál hlídal ale nevím," vypověděl svědek.

Vojtěch Eliáš už dříve v areálu naftu kradl. Za tento skutek, ublížení na zdraví a loupež dostal osmnáctiměsíční úhrnný trest. V případě krádeže tehdy vypovídal i Tomáš Kolman.

Obžalovaný Waněk po jednom z minulých hlavních líčení pro MF DNES uvedl, že se poškozený mstí za předchozí odsouzení. Odmítá, z čeho je viněn.

Podle spisu při zadržení obou bratrů měl Kolman brokovnici. Výstřelem údajně oba bratry donutil lehnout na zem a za pomoci Jana Waňka je spoutal. Do areálu jeho firmy je podle obžaloby pomáhal odvézt po třetí hodině ranní ještě Radomír Šefr. Později se k nim přidal Jan Michálek. Bratři vypověděli, že byli po nějaký čas svázaní v areálu, s roubíkem v ústech a lepicí páskou omotanou kolem hlavy je poté Kolman, Waněk a Michálek odvezli autem do lesa u vesnice Veselí nedaleko České Lípy. Cestou je prý také tloukli.

Bratři vypověděli, že je pak v lese polili benzinem a vyhrožovali jim, že je zabijí a zakopou. „Měl jsem hadr v puse, obličej omotaný páskou, když mi lili benzín na hlavu. Teklo mi to do nosu a do úst, až jsem omdlel," **vypověděl** u krajského soudu starší Vojtěch Eliáš.

Mladší z bratrů se dokázal vyprostit z pout a osvobodil i bratra. Znalec z oboru lékařství Radovan Havel uvedl, že při déletrvajícím přelepení dýchacích otvorů se mohli udusit. „Pokud působí výpary a člověk má zakrytá ústa, může reagovat zvracením. Ve svém stavu by zřejmě vydávený žaludeční obsah vdechli," **řekl** znalec.

Název: „Držte se malinko zpátky“

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 16.02.2017

Autor: Milan Rokos

Prezident Trump při setkání s premiérem Netanjahuem Izrael podpořil, současně jej požádal o umírněnost ve věci osadnické politiky. Slíbil také, že bude tvrdě usilovat o novou mírovou iniciativu na Blízkém východě.

WASHINGTON/PRAHA Zatímco s bývalým americkým prezidentem Barackem Obamou izraelský premiér Benjamin Netanjahu příliš nevycházel, na jeho nástupce Donalda Trumpa se těšil. Včera se pak dočkal přijetí v Bílém domě a nového začátku pošramocených izraelsko-amerických vztahů.

Donald Trump včera Netanjahua ujistil, že Spojené státy velmi stojí o mír mezi Izraelem a Palestinou. Pokrok v mírovém uspořádání na Blízkém východě ale podle něj závisí na dobré vůli obou partnerů. Prezident Trump slíbil, že bude usilovně pracovat na nové iniciativě pro znesvářený region, ke které by se později mohlo přidat i více zemí.

Netanjahu při včerejším setkání označil za hlavní překážku mírového řešení neochotu Palestinců uznat Izrael v jakýchkoli jeho hranicích. Trump reagoval, že Palestinci se budou muset především zbavit nenávisti, která v nich klíčí už od útlého věku.

Pružnost však podle něj ale musí projevit i Izrael. Trump zmínil v této souvislosti izraelské budování osad na palestínských územích, které v posledních týdnech kritizuje OSN. **„Viděl bych rád, kdybyste se drželi ve věci osad malinko zpátky,“ doporučil svému hostu.**

Nic nevnucujeme

Na společné tiskové konferenci obou státníků zazněl také dotaz na dvoustátní řešení blízkovýchodního konfliktu. Trump vysvětlil, že nechce nikomu nic diktovat. **„Uvítám takové řešení, které si vyberou obě strany,“ řekl.**

Jen pár hodin před schůzkou obou politiků řekl nejmenovaný představitel Trumpovy administrativy novinářům, že Spojené státy nebudou trvat na dvoustátním řešení izraelsko-palestínského konfliktu. „Možná ano, možná ne. Je to něco, na čem se musí obě strany dohodnout. Není na nás, abychom tuto vizi vnucovali,“ prohlásil zdroj z Bílého domu.

Takový krok by znamenal přerušování dosavadní linie americké zahraniční politiky, kterou po desítky let dodržovali prezidenti nehledě na to, zda pocházeli z republikánské, či

demokratické strany. Bývalý palestinský vyjednaváč Saíb Irikát označil jakékoliv pokusy o podřívání podpory vzniku palestinského státu za „katastrofu a tragédii“.

Trump ale na druhou stranu v pátečním rozhovoru pro izraelský list Israel Hayom naznačil, že netrvá na přesunu izraelské ambasády do Jeruzaléma, o němž mluvil v kampani. Kriticky se také vyjádřil o perspektivě dalšího rozšiřování židovských osad na okupovaných palestinských územích.

„Netanjahu se bude snažit převést diskusi od osad a míru zpátky k Íránu, aby mohl odložit politická rozhodnutí, která by rozbouřila koalici a vystavila jeho vládu nebezpečí,“ citoval The Washington Post politického analytika a šéfa Americké kampaně pro palestinská práva Yousefa Munayyera.

Přitvrdit vůči Íránu

Ani Írán, který podle Netanjahua představuje pro Izrael existenční hrozbu, nebyl pro jednání s Trumpem snadným tématem. Jak řekl bývalý americký vyjednaváč Dennis A. Ross, Izraelci vědí, že Trump nebude chtít dohodu s Íránem zničit, i když o ní během kampaně mluvil jako o katastrofě. „Bibi“ se tak mohl snažit apelovat na Trumpa, aby vůči Teheránu přitvrdil kvůli jeho balistickým zkouškám a podpoře terorismu. Podle dosavadních vyjádření amerického prezidenta se zdá, že v tomto směru se obamuzi v názorech zcela shodují. "Myslím, že dokážeme agresivitu a nebezpečí Íránu zvrátit," ujistil včera Netanjahu. Dalším tématem byla bezesporu Sýrie a případná budoucí americkoruská dohoda, jak tamní válku ukončit. Netanjahu se podle blízkovýchodního experta Davida Makovskyho bude ptát, v čem by mohla budoucí dohoda spočívat a jak se dotkne Izraele. Židovský stát by rád vrazil klín do spojení Ruska a Íránu a zajistil, aby se Írán a s ním spjaté hnutí Hizballáh držely dál od izraelských severních hranic.

Netanjahu ale nakonec do Bílého domu přijížděl za zcela jiných okolností, než si původně představoval. Problematická byla už příprava jednání – témata oběma státníkům připravovali v pondělí jejich bezpečnostní poradci, Jaakov Nagel a Michael Flynn. Poté, co skončil jejich rozhovor, se oba muži objali a řekli si, že v jednáních budou pokračovat následující den. O dvě hodiny později ale Flynn rezignoval, jak prozradil novinář z izraelské televize Channel2Udi Segal. Kdo jeho roli převzal, nebylo včera jasné.

Izraelský server Ynetnews také informoval, že si Trump nechal předložit informace týkající se vyšetřování Netanjahuovy domácí korupční kauzy. Pokud by byl dlouholetý izraelský premiér obžalován, znamenala by pro něj zřejmě konec politické kariéry. Policie premiéra viní z toho, že přijímal dary od podnikatelů v hodnotě desítek tisíc dolarů.

V neposlední řadě musel Netanjahu čelit i domácímu politickému tlaku. Ministr školství a místopředseda vlády Naftali Benet se spojil s několika jestřábími ministry Netanjahuova Likudu a tlačil na premiéra, aby při schůzce s Trumpem nepřistoupil na žádné ústupky či kompromisy.

Název: Paroubkovi se rozcházejí

Zdroj: Právo

Datum: 21.02.2017

Autor: (zr)

Manželství expremiéra Jiřího Paroubka (64) a jeho ženy Petry (43) se prý otřásá v základech.

Paroubkova manželka se podle deníku Blesk měla od svého chotě dokonce odstěhovat. „Vůbec to nebudu komentovat. V každé rodině něco je a uvidíme, jak to dopadne,“ připustil problémy Paroubek.

Manželská krize má podle zdroje deníku trvat už půl roku. Paroubkové mělo vadit, že její manžel zvažuje návrat do politiky, a prý se začal projevovat i jednadvacetiletý věkový rozdíl.

Petra Paroubková má s expremiérem sedmiletou dceru Margaritu. Na manželovi jí, jak se mnohokrát vyjádřila, imponoval zejména jeho „sexy mozek“.

V reakci na nejnovější spekulace Paroubek uveřejnil dopisy, které si se ženou vyměňuje. Paroubková ho viní z psychického vydírání. *„Kromě toho jsou tady tvoje tajemství. To už taky nezvládám. Stresy kolem tvé práce mě před dvěma roky málem zabily,“ napsala Paroubková podle serveru tn.cz, jemuž dopisy předal expremiér.*

Paroubek o manželce **prohlásil**, že trpí depresemi a že její současné chování má být podle něj vyvolané tlumicími silnými léky. Ve své odpovědi ženu kritizuje za to, že ho o žádosti o rozvod informuje přes právníky a ne osobně. Paroubkové pak připomněl, že jen díky němu a jeho známostem před dvěma lety přežila krvácení do mozku.

Paroubek se kvůli Petře před deseti lety rozvedl se svou první manželkou Zuzanou (59), s níž má syna Jiřího (32).

Název: Válka Paroubkových: věc veřejná

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 21.02.2017

Autor: Ivana Karásková

Od bývalého premiéra odešla žena, jejich soukromou korespondenci zveřejnil na internetu

Před deseti lety se slova o „sexy mozku“ Jiřího Paroubka stala snad nejcitovanějším obratem, jimiž jeho o jedenadvacet let mladší novomanželka vysvětlovala, proč našla v expremiéroví a expředsedovi ČSSD zalíbení. Teď je jejich manželství v troskách.

Třiačtyřicetiletá tlumočnice Petra rozená Kováčová od manžela odešla a jeho to zjevně zaskočilo. Dokonce natolik, že na svém webu Vaše věc otiskl vzájemnou korespondenci a ze svého soukromého problému udělal věc veřejnou.

„Jirko, nemohla jsem jinak. Poslední týdny jsem měla strach z tvých reakcí,“ napsala mu jeho manželka minulý čtvrtek. „Tlačil jsi na mě a psychicky mě vydíral... Stresy kolem tvé práce mě před dvěma roky málem zabily. To se nesmí kvůli Margaritce (jejich dcera, pozn. red.) opakovat. Kvůli ní se musíme rychle domluvit na péči. Nemsti se jí, má tě ráda. Já už ale nemůžu dál, ber prosím ohledy na můj zdravotní stav.“

Paroubek oznámil, že za manželčiny odchodem ze společné domácnosti stojí její těžké deprese a užívání silných tlumivých léků. Ve své odpovědi na dopis vyjadřuje zklamání, že se rozhodla řešit rozchod prostřednictvím najatých advokátů a nesdělila mu záměr odejít osobně.

„Pokud mluvíš o tom, že tě málem zabily stresy plynoucí z mé práce, tak to přece není. Byla to tvá fyzická a psychická konstituce, které jsou prostě křehké. Chci ti jen připomenout, že jsem tě tehdy při tom masivním krvácení do mozku zachránil primárně já ... Nebýt mého rychlého rozhodnutí, zájmu, ale také mých kontaktů, už bys dnes nežila,“ napsal manželce v dopise expremiér.

Renomovanému manželskému poradci Tomáši Novákovi se slova o vlastních zásluhách moc nelíbí. „Nikomu bych takovou argumentaci nedoporučil, neboť cokoliv člověk v tomto duchu řekne, bude po zásluze použito proti němu,“ říká.

Podle něj rozchod vykazuje nepřekvapivé, ba typické rysy. Obecně totiž platí, že se muži cítí v manželství spokojenější než ženy a někdy nezaregistrují ani to, když partnerka nespokojeností téměř přetéká. „***Navíc obecně platí, že pořídit si výrazně mladší ženu je náročná sportovní disciplína a každý starší muž zkrátka není Karel Gott,***“ v nadsázce glosuje případ manželský poradce.

Tři otázky podle Plzáka

S respektem naopak hodnotí Novák vyjádření Paroubkové. „Ve svém žánru je nadprůměrně slušné a pozitivní. Doporučoval bych adresátovi, aby to bral vážně a snažil se udržet alespoň dobrý kontakt s dcerou.“

Když v roce 2014 Paroubek odstoupil z postu šéfa strany LEV 21, uvedl, že je to hlavně kvůli tomu, aby se mohl věnovat rodině. ***Manželčin odchod nechápe a svůj údiv v dopise opírá také o tři otázky, které ženě položil při údajné mediaci sexuolog Radim Uzel. „Nedává ti Jirka dost peněz? Bije tě? Chlastá?“ Na všechny prý odpověděla záporně.***

Uzel na dotaz MF DNES upřesnil, že spíš než o rodinnou mediaci, při níž se vyškolení odborníci snaží dát pár opět dohromady, šlo o kamarádský pohovor. „Oba je znám a ten problém jsem trochu znal, ale že bych jim radil, to ne," řekl. Podle něj zmíněné tři otázky pokládal zakladatel manželského poradenství Miroslav Plzák, a odpověděla-li žena záporně, neshledával důvod k rozchodu. „Já jeho názor sdílím," dodal Uzel.

Název: Život je složitější

Zdroj: Vaše věc.cz

Datum: 20.02.2017

Autor: Jiří Paroubek

Dnešní bulvár přináší informaci o odchodu mé manželky Petry ze společné domácnosti. Nechci se k tomu nijak zvlášť vyjadřovat. Snad jen tolik:

Moje žena trpí již několik měsíců těžkými depresemi a používá k jejich tlumení silné léky. To je podle mého názoru příčinou problémů z posledních týdnů, které vyplynuly z jejího chování. Já samozřejmě udělám vše pro to, abych udržel vztah a manželství, a zejména krásný život naší sedmileté dcery Margarity. Petra ze všeho nejvíce potřebuje milující zázemí a pochopení. A stejně tak naše dcera Margarita. Jsem připraven pro ně udělat všechno. K dalším souvisejícím otázkám se už vůbec nehodlám vyjadřovat.

Přílohy:

Přepis dopisu od Petry z 16.2.

Jirko, nemohla jsem jinak. Taky jsem už nemohla dál. Poslední týdny jsem měla strach z tvých reakcí. Tlačil jsi na mě a psychicky mě vydíral. Nejspíš ti to nedocházelo. Žila jsem v neustálém strachu, s čím přijdeš. Kromě toho jsou tady tvoje tajemství. To už taky nezvládám. Stresy kolem tvé práce mě před 2 roky málem zabily. To se nesmí kvůli Margaritce opakovat. Kvůli ní se musíme rychle domluvit na péči. Nemsti se jí, má tě ráda. Pořád o tobě hezky mluvíme a to se nezmění. Vždy tě budu mít ráda jako otce naší dcery. Já už ale nemůžu dál, ber prosím ohledy na můj zdravotní stav. Já, pokud to bude možné, ti vždy pomůžu.

Petra

Z mého dopisu Petře:

Praha, 16. 2. 2017

Milá Petro,

Je zbytečné říkat, jak mě osobně zklamalo, že ses po deseti letech našeho šťastného manželství rozhodla řešit náš rozchod prostřednictvím najatých advokátů. Přeci jen jsem očekával, že mně to řekneš osobně. Není mi to líto, ale Tebe je mně líto. Po deseti, pro mě – až na poslední čtvrtrok – krásných letech, jsem Ti nestál ani za přímé sdělení tak závažného kroku.

Měl jsem za to, že naše spíše údajné problémy, které byly především Tvými problémy, dokážeme společně řešit. Ještě minulé úterý (7. Února) jsme se s doktorem Uzlem sešli na

mediaci a on se Tě kromě jiného krásně zeptal: „*Dává ti Jirka dost peněz?*“ „*No ano, dává.*“ „*Bije tě Jirka?*“ „*Ne, samozřejmě, že ne.*“ „*Chlastá Jirka?*“ „*No to vůbec ne.*“ **Radim Uzel na to říkal:** „*A co ti na něm tedy vadí?*“ Připomínám, že jsme se dohodli, že to ještě zkusíme dva měsíce a pak se společně rozhodneme, jak dál. Ty ses rozhodla po šesti dnech.

Pokud dnes hovoříš o vydírání (nebo tak mluvíš prostřednictvím najatých advokátů), máš v sobě Jekylla i Hyda. Je jen otázka, kterého je víc. Pokud mluvíš o tom, že Tě málem zabily stresy plynoucí z mé práce, tak to přece není. Byla to Tvá fyzická a psychická konstituce, které jsou prostě křehké. To už se stává i jiným lidem. Chci Ti jen připomenout, a to na věčnou paměť, že jsem Tě tehdy při tom masivním krvácení do mozku zachránil primárně já. Bylo to mé správné rozhodnutí, když jsem si vynutil Tvůj převoz z Motola, kde bys z večera do rána zcela nepochybně zemřela, do jiné nemocnice, tedy na Homolku, kde se Tě ujal zkušený tým lidí, kteří Tě zachránili. Připomínám Ti to, abys nežila v bludu. Zkrátka, kdyby nebylo mého rychlého rozhodnutí, zájmu, ale také mých kontaktů, už bys dnes nežila.

Pamatuji si dobře, cos mi řekla, poté, co ses před dvěma lety vrátila z nemocnice: osmdesáti procentům lidí, kteří přežijí to, co Ty, se do několika málo let nevyhne rozvod. Přiznám se, že jsme se toho bál. Dělal jsem vše pro to, abys byla šťastná, zdravá a abychom si udrželi náš krásný vztah. To, že to nebylo možné, není tak úplně mou vinou.

[...]

Přese všechno

Tvůj Jirka

Název: Rusové si stáhnou L 410 domů, bojí se Kunovice

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 15.09.2016

Autor: Jana Fuksová

Stát přispěl na vývoj nástupce letounu L 4010 čtvrt miliardy korun. Přesun výroby by znamenal, že peníze přijdou vniveč.

KUNOVICE Kunovický Aircraft Industries (AI) je ve stávkové pohotovosti. Odboráři varují, že se by mohla výroba letounu L 410 přesunout do Ruska a město by mohlo přijít o tisíc pracovních míst.

Ale nejen to – stát by pak nemohl zužitkovat výsledky čtvrtmiliardové dotace, kterou vložil do vývoje letounu L 410 NG (New Generation). „Nebudeme nečinně přihlížet událostem, které mohou vést k faktické likvidaci největšího výrobce letecké techniky v republice,“ *oznámil* šéf kunovických odborářů Josef Mikula.

Věty, které ještě před rokem zněly jako spekulace, teď nabírají na síle a začal je řešit i ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek (ČSSD). Kvůli situaci v Kunovicích se chce v nejbližších dnech sejit s ruskými majiteli.

Ztráta výroby by byla bolestivá nejen kvůli 250 milionům korun, které stát během šesti let přispěl na vývoj výkonnějšího, rychlejšího, bezpečnějšího stroje s delším doletem. Vývoj nového L 410 je totiž prakticky na konci a zbývá „jen“ náročná certifikace. Ale právě díky tomu může být přesun pro majitele – uralský těžařský holding UGMK – ještě zajímavější. Už teď je totiž jasná jedna věc, kterou včera potvrdila zaměstnancům i ředitelka Ilona Plšková. Vlastníci chtějí u Jekatěrinburgu, v oblasti nazývané Titanová dolina, letadla z Kunovic montovat.

„My vyrobíme letadlové celky, dodáme je ruské společnosti, ta je sestaví a bude je prodávat jako v Rusku vyrobené letouny“, popsala Plšková zaměstnancům. I proto už v Kunovicích vzniká seznam lidí, kteří by chtěli v Rusku pracovat. Zatím je na něm asi dvanáct jmen, převážně jde o montážní dělníky, kteří umí v Kunovicích vyrobené křídlo nebo trup zkompletovat se zbytkem letadla. Nikdo ještě nemluví o výrobních posilách.

Materiály se už překládají

Plšková to vysvětluje tím, žena stroj vyrobený v Rusku dostanou vlastníci vlastní dotaci. Navíc by mělo jít jen o letouny, které si žádají ruští zákazníci – ty ostatní by měly dál celé vyrábět v Kunovicích. Jenže ruský trh je pro Kunovice klíčový. Ukázaly to turbulence propadu rublu, který prudce zdražil Rusům dovoz: prodej nových strojů z Kunovic spadl ze třinácti v roce 2014 na pouhé čtyři loňské kusy.

Odboráři varují, že od neskýrvanné montáže ke kompletní výrobě není daleko. Připomínají, že dokumentace k letounům se v poslední době ve firmě překládá do ruštiny.

Jejich obavy potvrzují i zprávy z ruských médií. „Náš projekt neznámá pouze montáž, ale výrobu od samého začátku“ **prohlásil** podle serveru aex. ru už v dubnu, při slavnostním položení základního kamene nové letecké fabriky u Jekatěrinburgu, šéf Uralského závodu civilní letecké dopravy Vadim Badecha. **Ministerstvo průmyslu a obchodu Ruské federace podle informací MF DNES počítá s tím, že by letos mohlo do „lokalizace“ výroby L 410 investovat až 530 milionů rublů (necelých 200 milionů Kč). Některé zdroje však mluví až o miliardě.**

Kapacita nového závodu v Rusu zatím počítá s výrobou šesti L 410 ročně, postupně se však produkce má zvednout na 12 a následně i 20 strojů. Majitelé také chtějí techniku nahradit vlastními přístroji.

Zázraku, že modernizovaná verze letounů z Kunovic nezmizí, má údajně český stát v dotačních podmínkách. „Musí výrobu pět let držet na území republiky, tedy do roku 2020,“ ujistil mluvčí ministerstva průmyslu a obchodu František Kotrba. Plšková ujišťuje, že Aircraft Industries nevisí jen na ruském trhu. Ještě letos má firma domluvit kontrakt na dodávku dvou strojů do Nepálu. Na spadnutí je smlouva na osm kusů do Bangladéše a Senegal. To by mohlo do práce vrátit i dvě stovky lidí, kteří jsou od prosince na nucené dovolené. Firma však už teď propouští - v posledních dvou měsících rozdala skoro 60 výpovědí. Několik měsíců firma letos také čelila insolvenční stávkové pohotovosti tak může být podle některých odborníků i zbraní odborářů proti dalšímu propouštění, úsporným opatřením a snižování mezd.

Název: Němec podtrhl postup Komety

Zdroj: Právo

Datum: 20.03.2017

Autor: Čestmír Folk

Hokejisté brněnské Komety postoupili v nejkratším možném čase do semifinále play off. Hattrick útočníka Vojtěcha Němce byl základem pro jejich sobotní výhru 4:1 a už jen podtrhl senzační průběh série se Spartou.

„Tohle asi čekal málokdo, ale předvedli jsme super výkony. K dotažení postupu nám moc pomohli fantastičtí fanoušci. Spart'ané se zřejmě z té bouřlivé kulisy trochu to... Však víte co," culil se Němec.

„Bylo skvělé vidět, kolika lidem jsme udělali radost. Ukázalo se, jak silné mužstvo po návratu uzdravených opor máme. Kluci perfektně dodrželi taktiku, skvěle chytal Čiliak a v závěrech zápasů jsme těžili z lepší fyziky," vypočítal přednosti svého celku trenér Libor Zábanský.

Němec za hlavní výhodu Komety označil vyrovnanost a sílu všech čtyř útoků. „Je to pro soupeře složité, musí nás hlídat všechny. Ta týmovost byla klíčová," řekl s tím, že oslava vyřazení Sparty byla jen skromná.

„Víc než týden na odpočinek je fajn, protože série byla i v těch čtyřech zápasech výživná. Fanoušci ale teď budou namlsaní a poženou nás za titulem. Nesmíme se nechat zbláznit," uvažoval Němec. Také kouč dodal, že euforii v kabině nedopustí. "Od pondělí se stoprocentně soustředíme na semifinále. Ať už bude příštím soupeřem kdokoli, přistoupíme k tomu znovu s pokorou," tvrdil Zábanský.

Název: Zloba na Arsenalu

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 09.03.2017

Autor: Tomáš Kubánek

Zázrak se v úterý na Emirates Stadium nekonal. Arsenal v odvetě osmifinále Ligy mistrů s Bayernem prohrál znovu 1:5 a trenér Ars`ene Wenger se po hladkém vyřazení dostal pod ještě větší kritiku.

LONDÝN/PRAHA Po úvodním pětigolovém debaklu na hřišti Bayernu Mnichov by v postup Arsenalu do čtvrtfinále věřil jen nenapravitelný snílek. Ale když se ve 20. minutě parádní ranou pod břevno z úhlu trefil Walcott, mohli mít fanoušci naději, že se londýnský klub rozloučí s Ligou mistrů alespoň se ctí. Zvláště když si aktivní hrou vytvářel další nebezpečné šance.

Záhy se však relativně dobrá nálada domácích fanoušků rozplynula. Tedy té zbývající části, kterou ještě nedopálil zástup nenaplněných ambicí Kanonýrů pod vedením kouče Ars`ena Wengera.

Ve 33. minutě domácí spílali sudímu Sidiropulosovi, když neodpískal Alonsovo podražení Walcotta v pokutovém území. **„Měla se pískat jasná penalta,“ zlobil se Wenger po zápase.**

Zkraje druhé půle pak dostal červenou Koscielny a za jeho odstrčení Lewandowského následovala penalta. Z ní polský kanonýr nejen vyrovnal, ale zároveň odstartoval velký obrat, jenž nakonec dospěl až k dalšímu pětigolovému přidělu.

„Nejenže to nebyla penalta, ale Lewandowski byl dokonce v ofsajdu. Navíc jsme dostali červenou kartu, která nás zabila,“ nebral si servítky Wenger. „Myslím, že jsme předvedli odhodlání i výkon, jaké jsme chtěli. Akorát to všechno skončilo špatně. Ve druhém poločase rozhodčí zápas zabil a pak už to bylo hodně těžké. Sudí byl velmi mocný. Bylo to skandální.“ Nutno říct, že zatímco v případě penalty ve prospěch Bayernu rozhodčímu docela křivdil, za neodpískaný Alonsův prohřešek v první půli se zlobil oprávněně.

Nicméně ani případný dobrý výsledek by Wengera neuchránil před kritikou, kterou zvláště v posledních týdnech schytává. Za dlouhé čekání na úspěch v Lize mistrů, na titul v Premier League, dlouhodobě nedostatečné posilování či aktuální špatnou formu, kvůli níž se Arsenal v domácí soutěži propadl až na pátou příčku. Fanoušci před úterním duelem proti dalšímu Wengerově působení v klubu dokonce uspořádali protestní pochod. „Je čas říct sbohem“ nebo „Žádný nový kontrakt“, to vzkazovali přes transparenty, aby s ním klub po 21 letech na jaře nepodepisoval novou, vylepšenou verzi smlouvy.

A bývalý útočník Arsenalu Ian Wright rázně **prohlásil:** „Vzhledem k tomu, co se všechno

kolem klubu děje, by bylo třeba zázraku, aby se přístup a nasazení hráčů otočily. Myslím, že končí jedna kapitola."

Název: Svateb i dětí přibývá, Češi už se nebojí krize

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 22.03.2017

Autor: Michaela Kabátová

PRAHA Že se Češi neženou do chomoutu, už neplatí tolik jako dřív. Loni jsme uzavřeli nejvíc sňatků za posledních osm let – téměř 50,8 tisíce. Podle socioložky Hany Maříkové už nemá společnost ze sňatku takové obavy jako v době ekonomické krize.

„Nejčastější věk ženicha je 30 let, nevěstám bylo obvykle 28 let,“ řekla Michaela Němečková z Českého statistického úřadu. K rozvodu se naopak uchýlilo o 1,1 tisíce párů méně než v roce 2015. Loni se také narodilo nejvíce dětí za šest let, 112 663.

Více čtěte na straně 5 Poznámka na straně 10

Název: Krize pominula, svateb přibývá

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 22.03.2017

Autor: Michaela Kabátová

Češi se více berou, méně rozvádějí a rodí se jim více dětí. Tradičnímu rodinnému životu se v tuzemsku podle demografů začíná dařit nejlépe za posledních osm let. Společnost se vymanila z dopadů ekonomické krize.

PRAHA V roce 2008 se počet uzavřených manželství ještě dostal nad 50 tisíc. Konkrétně si ‚ano‘ řeklo téměř 52 500 párů. Tento rok ale pro tradiční pojetí rodiny znamenal zároveň smutný přelom. Na Evropu dolehla ekonomická krize a skomírat začal i svatební byznys.

„Sehnat práci bylo opravdu těžké a to se pojí s celkovou nejistotou ve společnosti. Lidé v takovém období o uzavírání sňatků moc nepřemýšlejí,“ sdělila Hana Maříková ze Sociologického ústavu Akademie věd. Ve velkých městech podle ní totiž není výjimkou, že veselka přijde na sto tisíc i více korun. Počet manželství tak v dalších letech hranici 50 tisíc nepřesáhl. Nejméně svateb od roku 1980 se uskutečnilo v roce 2013. Do manželství vstoupilo bez jednoho 43 500 párů.

Nejvíce svateb v červnu

Vloni se ale tradičnímu rodinnému životu začalo opět dařit. Za loňský rok bylo podle demografů uzavřeno téměř 50 800 manželství, což je o 2,6 tisíce více než v předchozím roce.

„Nejvíce svateb se konalo v červnu, naopak nejméně v lednu. Nejčastější věk ženicha se rovnal 30 letům, nevěsty 28 letům,“ sdělila Michaela Němečková z oddělení demografické statistiky Českého statistického úřadu. Jestli tento rostoucí trend bude pokračovat, se ale podle socioložky Maříkové nedá v tuto chvíli předpovídat.

Druhou dobrou zprávou je, že lidé se čím dál méně rozvádějí. V roce 2008 skončilo 31 300 manželství, loni ‚pouze‘ necelých 25 tisíc. Nejvíce z nich soud rozvedl po třech až šesti letech od uzavření sňatku.

Úhrnná rozvodovost se tak podle předběžných výpočtů statistiků v roce 2016 meziročně mírně snížila na 45 procent při průměrné délce trvání manželství při rozvodu 13,1 let.

Ve více než polovině případů se rozvod týkal rodin s nezletilými dětmi, převažovaly ty s jedním potomkem.

Podle socioložky Maříkové byla míra rozvodovosti relativně vysoká už v bývalém Československu od 70. let a od té doby má v tuzemsku ‚tradicí‘. Vysvětlení pro to měli

tehdy demografové různá. „Hovořili o materiálním zabezpečení, nedostatku bytů a také o tom, že lidé brzy vstupovali do manželství, navíc za situace, kdy polovina mladých dívek byla těhotná," popsala Maříková. Ani jeden z bodů dnes už v takové míře neplatí, přitom je ale rozvodovost stále poměrně vysoká.

Že by od radikálního řešení problémů – tedy rozvodu – dokázala odradit páry náboženská víra, podle Maříkové není také pravdou. Dříve se lidé v protestantských zemích rozváděli více než v těch katolických, to už ale neplatí. „Tradičně v zemích jako Polsko nebo Irsko měli nízkou rozvodovost. Ale i tady se začíná během posledních dvou desetiletí zvyšovat. Obecně platí, že evropské země se sobě začínají v demografickém chování přibližovat. Najednou faktor náboženství nehraje tak velkou roli," sdělila Maříková. I v tomto ohledu měla důležitější slovo krize. Jako příklad uvedla socioložka katolické Portugalsko. V roce 2012 tam byla míra rozvodovosti 74 procent. Nezaměstnanost mladých se zde totiž blížila hranici 40 procent.

Univerzálnější vysvětlení pro to, že se stále rozvádí téměř každé druhé manželství, přesto existuje. Jedná se o individualizaci společnosti. „V případě partnerství a rodiny to znamená, že když lidi vztah poškozuje anebo jim z nějakého důvodu nevyhovuje, tak ho mohou snáze opustit, než tomu bylo například před sto a více lety," vysvětlila Maříková.

Děti se rodí více

Českým párům se také rodí více dětí. „Počet narozených rostl, a to už třetí rok v řadě. Celkem se živě narodilo 112,7 tisíce dětí, nejvíce za posledních šest let," uvádí Iva Ritschelová, předsedkyně Českého statistického úřadu.

Mimo manželství přišlo na svět téměř 49 procent dětí. V tomto ohledu ale nepatříme ke špičkám. V severských zemích jako Švédsko mají počet dětí narozených nesezdaným párům vyšší.

Název: Teolog Halík: Kardinál Duka si hraje na baroko

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 18.06.2016

Autor: Přemysl Houda

(pro úspornost není v dokončení ze strany 1 na straně 11 v rozhovoru s Tomášem Halíkem celý rozhovor, ale jen začátek, tj. pasáže týkající se titulku a problému, který rozvíjím, tj. iluze citovanosti)

PRAHA Slovní přestřelka mezi katolickým knězem a teologem Tomášem Halíkem a kardinálem Dominikem Dukou pokračuje. Nejnovějším příspěvkem do vyostřené debaty jsou Halíkova slova na adresu pražského arcibiskupa. „Kardinál Duka a já představujeme dvě různá pojetí role církve ve společnosti a dva různé postoje k problémům současného světa,“ říká nositel prestižní Templetonovy ceny v rozhovoru pro LN.

Dukovo jednání Halík přirovnal ke hře na baroko v postmoderním 21. století. Kardinál si prý neuvědomuje, že to, co kdysi bylo přirozeným výrazem tehdejšího postavení katolické církve, se dnes změnilo v nostalgický folklor na hranici směšnosti.

Halík kritikou reaguje jednak na Dukův nedávný rozhovor pro LN, v němž kardinál odmítl Halíkovo vystupování v otázce uprchlické krize. A také na to, že Duka při svatojánských slavnostech usedl do zlatého kočáru. Podle Halíka se Duka svými posledními kroky distancoval i od papeže Františka.

Rozhovor s Tomášem Halíkem čtěte na straně 11
Dokončení ze strany 1

LIDOVÉ NOVINY: Když jsme spolu domlouvali tento rozhovor, říkal jste mi, že se nechcete v naší debatě pouštět do příliš aktuálních politických témat. Proč?

HALÍK: Protože nejsem ani politický komentátor, ani politický aktivista. Po celou dobu svého veřejného působení jsem se úspěšně vyhýbal vysokým postům v politice i církvi, abych vždy měl naprostou svobodu říkat to, co si skutečně myslím, a nebýt hláskou troubou nějakých institucionálních zájmů. Jsem primárně filozof působící na pomezí filozofie, teologie, sociologie a psychologie. Jsem člověk univerzity, který rovněž působí v univerzitní pastoraci a snaží se být zejména pro toto prostředí poctivým knězem, kazatelem a zpovědníkem. Jsem spisovatelem, autorem mnoha knih, vydaných v 18 jazycích. A v neposlední řadě jsem občan, občan své země a sjednocené Evropy, kterému není lhostejný vývoj společnosti, jejíž je součástí.

LIDOVÉ NOVINY: Přesto bych jedno „aktuální“ téma otevřel: Četl jste rozhovor, který Lidovým novinám před časem poskytl kardinál Duka?

HALÍK: Překvapilo mne, že dal přednost před osobním rozhovorem výměně názorů přes média. Známe se přece čtyřicet let, spolupracovali jsme v disentu, v „podzemní církvi“.

LIDOVÉ NOVINY: Jak se vám četly kritické věty, které o vás pronášel? A jak mají ony věty „čist“ lidé, kteří se nevyznají v poměrech, jež dnes panují v české katolické církvi?

HALÍK: Kardinál Duka a já představujeme dvě různá pojetí role církve ve společnosti a dva různé postoje k problémům současného světa. Dlouho jsem se domníval, že tyto postoje se budou ve své různosti doplňovat a tato různost může být církvi velmi prospěšná, protože umožňuje oslovit širší spektrum společnosti: kardinál se bude snažit o diplomatickou vstřícnost k držitelům moci, na mne zbudě nevděčná kriticko-prorocká role ve vztahu k mocnárům, kardinál bude udržovat tradici lidové zbožnosti, bude leskem vojenských přehlídek a božítělových průvodů těšících pamětníky a já zas budu spíše oslovovat kriticky smýšlející intelektuální kruhy a mladší generaci v církvi i mimo ni. Církev jistě potřebuje obojí. Myslel jsem si dlouho, že se budeme doplňovat tak, jak tomu bylo s různými proudy v církvi už od známého sporu a následné dohody mezi apoštolý Petrem a Pavlem.

LIDOVÉ NOVINY: A už si to nemyslíte.

HALÍK: Při čtení toho nešťastného emotivního rozhovoru kardinála, kde se distancoval nejen ode mne, ale zřetelně i od papeže Františka a asi prozradil o svých postojích víc, než možná chtěl, jsem si uvědomil, že ten rozdíl obou koncepcí je větší, než jsem si myslel. A když jsem se vzápětí dočetl, že při svatojánských slavnostech kardinál opět usedl do zlatého kočáru, tak jsem se musel ptát, proč si tak inteligentní člověk neuvědomuje symbolický význam takových gest a jejich poselství o církvi pro dnešní sekulární společnost, proč si neuvědomuje, jak tím ztrácí vážnost a věrohodnost. Pan kardinál má dva koníčky – politiku a historii. V obou oblastech má však svá ideologická schémata a přílišná záliba v minulosti mu asi poněkud ztěžuje vnímavost pro změnu společensko-kulturního kontextu.

LIDOVÉ NOVINY: Jak vám odpovídá na kritiku takových slavností, jak je popisujete?

HALÍK: Říká mi: Ty nemáš rád baroko.

LIDOVÉ NOVINY: A máte?

HALÍK: Mám barokní kulturu velmi rád, ale nemám rád hru na baroko, nebo spíš rokoko v postmoderním 21. století – to, co bylo přirozeným výrazem tehdejšího postavení církve ve společnosti, se dnes mění v nostalgický folklor na hranici směřnosti.

Kardinálova vstřícnost k Zemanovi může přinést církvi dvě staré budovy na Hradě, ty však mohou být znovu zestátněny – a ztráty, které ta přítulnost k moci znamená pro věrohodnost církve, jsou nepoměrně větší.

LIDOVÉ NOVINY: *A když – pokud to dobře chápu – připodobňujete kardinála Duku k baroku (k minulosti), které se nehodí do křesťanství pro 21. století, hodí se do něj papež František?*

HALÍK: S papežem Františkem začíná nová kapitola v dějinách církve, ten vývoj už nelze zastavit. Unavené nostalgické křesťanství dnešní Evropy pohasíná, jde o to, přenést z tohoto člunu, který se potápí, to opravdu cenné do té nové lodi globálního, otevřeného, široce ekumenického křesťanství, jehož kormidlo moudře a energicky řídí papež František. Papež František navazuje na reformní impulzy Druhého vatikánského koncilu, které byly v posledních desetiletích utlumeny, když se církev příliš upnula hlavně na sexuální morálku...

LIDOVÉ NOVINY: ...což se jí vrátilo v podobě odhalených církevních skandálů.

HALÍK: Jistě, vrátilo se jí to právě v této podobě, když sekulární svět pochopitelně řekl: Zamet'te si raději nejdřív před vlastním prahem!

LIDOVÉ NOVINY: Vnímám bych špatně dichotomii mezi vámi a kardinálem Dukou jako dichotomii mezi náboženstvím (se všemi diplomatickými a institucionálními náležitostmi a omezeními), které ztělesňuje kardinál Duka, a vírou, kterou ztělesňujete vy?

HALÍK: Nejste sám, kdo to tak vidí. Dnes nejsou největší rozdíly mezi jednotlivými náboženstvími, nýbrž rozdíly mezi chápáním víry uvnitř jednotlivých denominací. Psycholog Gordon Allport rozlišil takzvané niterné neboli intrinzivní a vnějškové neboli extrinzivní náboženství. Extrinzivní náboženství používá víru jako prostředek k něčemu dalšímu, například ke stabilizaci společnosti, udržení konkrétního společenského řádu, a intrinzivní chápání se zaměřuje spíše na etický a spirituální obsah víry. A psychologické výzkumy ukázaly, že extrinzivní náboženská je často spojena se stereotypy a předsudky vůči druhým, kdežto intrinzivní je více tolerantní.

LIDOVÉ NOVINY: Znovu vlastně rýsujete, jen v jiné podobě, rozdíl, který vidíte mezi kardinálem Dukou a sebou, je to tak?

HALÍK: To je spíš rozdíl mezi kardinálem Dukou a papežem Františkem. Mně je nejbližší třetí typ víry – víry jako dynamické cesty hledání, která unese otevřené otázky a paradoxy života, umí žít s tajemstvím. To je teologie a spiritualita pro zítřek, která oslovuje i lidi mimo církev.

Název: Martin Stropnický: Evropa není globální Ježíš

Zdroj: Právo

Datum: 26.09.2015

Autor: Oldřich Danda

(pro úspornost není uvedena strana 1, ale až strana 8 a rozhovor rovněž není celý, jen první část; tedy repliky orientovány na kontext, kterému se věnujeme)

(Str. 8; pokračování ze str. 1)

PRÁVO: Co říkáte tomu, že nám EU vnutila kvóty?

STROPNICKÝ: Rozdělení uprchlíků do jednotlivých států podle kvót migrační vlnu nevyřeší. Hloubit příkopy a hrozit například soudem je ale to poslední, co nyní potřebujeme. Evropa musí v první řadě učinit opatření, aby příliv uprchlíků zvládala už v jeho počáteční fázi. Jsem rád, že se EU v tomto týdnu konečně posunula vpřed a přistupuje ke krokům, které jsme už dávno navrhovali. Je ale třeba soustavně tlačit na jejich urgentní a konkrétní realizaci.

PRÁVO: Na čem by se měla podle vás Evropská unie domluvit?

STROPNICKÝ: Určitě na navýšení peněz agentuře Frontex, která hlídá námořní hranici ve Středozezemním moři. A také by se měl vytvořit závazný seznam bezpečných zemí. Vezměte si, že několik set tisíc lidí z imigrantů jsou Srbové a Albánci. To je přece absurdní. Jde o někoho, kdo nemá střechu nad hlavou, kde padají bomby, jsou nálety. A tyto lidi často předběhne člověk, který se opravdu chce mít jenom líp. ***Je to legitimní se chtít mít líp, ale Evropa opravdu není globální Ježíš.***

Název: Merkelová u Trumpa: zdvořilý chlad

Zdroj: Právo

Datum: 18.03.2017

Autor: (rm, vpl, DPA, ČTK)

Na vůbec první návštěvu nového šéfa Bílého domu dorazila včera do Washingtonu německá kancléřka Angela Merkelová. Podle velmi zdrženlivé až chladné nálady na společné tiskové konferenci proběhlo jejich oťukávací jednání sice korektně, ale nikoliv bez značných názorových rozdílů. To, že se oba v řadě klíčových bodů výrazně liší, je ostatně dobře známo.

Trump například znovu důrazně zopakoval svůj přísný protiimigrační postoj. Řekl, že bezpečnost USA je na prvním místě a nelze ji nahradit péčí o blaho přistěhovalců.

„Imigrace musí být privilegiem, nikoli právem. A bezpečnost našich obyvatel musí mít vždycky přednost. O tom se nediskutuje," řekl.

Zopakoval i své časté akcenty z kampaně – nutnost obnovit průmyslovou moc USA, kritiku Obamovy zdravotní reformy či smlouvy NAFTA. Opět kritizoval i členské země NATO za nedostatečný příliv financí do společného rozpočtu, čímž „poškozuji USA".

Oba bez úsměvu

„Severoatlantická aliance je významnou obrannou aliancí, její členské státy ale musí na společnou obranu přispívat spravedlivě," shrnul. Merkelové nicméně poděkoval za angažmá v NATO, zejména za misi v Afghánistánu. Uctil také památku německých vojáků, kteří tam padli.

„Jsem ráda za potvrzení role NATO," řekla k tomu Merkelová, podle níž to má pro Německo velký význam. I SRN, která nyní na obranu dává asi 1,2 procenta HDP, bude své výdaje zvyšovat, ujistila.

Oba státníci přišli na tiskovou konferenci zachmuření a během vystoupení se na jejich tvářích neobjevovaly žádné úsměvy.

Jak řekl šéf Bílého domu, hovořili spolu i o Ukrajině a shodli se na nutnosti mírového řešení. „Zlepšení vztahů s Ruskem je důležité, nejdříve ale musí být učiněn pokrok v mírovém procesu na východní Ukrajině," dodala k tomu Merkelová.

Na dotaz německé novinářky ohledně údajného izolacionismu amerického prezidenta si Trump neodpustil na adresu tazatelky kousavou poznámku. Odmítl, že by byl izolacionistou a označil sám sebe za byznysmena globálního formátu.

Podařil se mu přitom roztomilý přeřek, když se označil za hlavu velké firmy, nikoli země (zaměnil anglické company a country).

Merkelová před novináři připustila, že mezi ní a Trumpem panují názorové rozdíly. „Je ale lepší mluvit spolu, než o sobě hovořit za zády," dodala a přislíbila navýšení výdajů na zbrojení.

„Hledali jsme kompromisy"

Merkelová podotkla, že během setkání oba zastávali zájmy svých zemí, zároveň se ale snažili nalézt kompromisy prospěšné pro oba státy.

O přijetí v Bílém domě kancléřka řekla, že ji potěšilo přátelské a srdečné uvítání. Portál AOL ale napsal, že společné pózování před fotografie a kameramany v Oválné pracovně se rozhodně vřelé nezdálo: prezident s kancléřkou si ani nepodali ruce.

V závěru fotografování novináři požádali, aby si státníci ruce podali. Podle AOL se zdálo, že se Merkelová k Trumpovi naklonila s tím, zda si pravicemi nepotřesou. Trump však nereagoval a na kancléřku se ani nepodíval. Zda to učinil záměrně, či ne, není podle AOL jasné.

Trump našel na tiskové konferenci i další téma – novinářům řekl, že s kancléřkou mají společné nejspíše to, že je oba odposlouchávala Obama administrativa. Tvrzení ohledně odposlechů své osoby ale ani tentokrát ničím nedoložil.

Návštěva v Bílém domě začala pro Merkelovou tím, že na Trumpův návrh nejprve jednali čtvrt hodinu mezi čtyřma očima, přítomni byli jen tlumočníci. Už to naznačilo, že vůbec nešlo o lehkou zdvořilostní debatu: k tak důvěrnému rozhovoru totiž docházelo mezi Merkelovou a Trumpovými předchůdci Barackem Obamou a Georgem W. Bushem spíše výjimečně.

Kapitáni průmyslu byli u toho

Pak následovalo 45 minut, kdy se k návštěvě a prezidentovi připojili viceprezident Mike Pence a poradci, načež proběhlo další jednání. Byli u toho šéfové Siemensu, BMW a Schaeffleru z německé strany a IBM, Dow Chemical a Salesforce z americké, takže v centru pozornosti byla ekonomika.

„Proslýchalo se, že u stolu seděla také Ivanka Trumpová," podotkla agentura DPA.

Merkelová dohodla přítomnost kapitánů průmyslu, obchodu a bank na únorové mnichovské bezpečnostní konferenci právě s Pencem. „Trump důvěřuje víc obchodníkům než politikům. Merkelová doufá, že dopřeje německým šéfům sluchu," napsal týdeník Der Spiegel.

Po tiskové konferenci přišel ke slovu hodinový pracovní oběd zasvěcený nejchoulostivějšímu tématu – složitým obchodním vztahům. Kancléřka se na premiéru se

šéfem Bílého domu připravovala velmi pečlivě. Její poradce Christoph Heusgen absolvoval několik videotelefonátů s Herbertem McMasterem, Trumpovým novým bezpečnostním poradcem.

„Nabyl dojmu, že má co do činění se zástupcem tradiční republikánské zahraniční politiky, s nímž se v budoucnu dá rozumně spolupracovat," poznamenal Der Spiegel. „Na jedné straně protřelý a všemi mastmi mazaný obchodník, který zatracuje tzv. establishment a vytkl si za cíl, že vrátí moc lidu. Na druhé straně vědkyně, která vládne od roku 2005 a až příliš těsně patří k politické třídě, o níž si Trump nemyslí nic dobrého. Nový prezident vládne prostřednictvím dekretů a smlouvy hází na jednu hromadu. Kancelářka naopak bere uzavřené dohody za takřka posvátné. Jde o setkání nevyočitatelného živlu s obezřetnou pedantkou," podotkla televize ZDF.

„Chci férový obchod"

Trump vyčítá Merkelové, že otevřela zemi uprchlické vlně, což označil opakovaně za „katastrofální chybu". Hrozí také uvalením cel na dovoz německých aut do USA.

Na tiskové konferenci Trump řekl, že se řada zemí k USA v minulosti v obchodních vztazích nechovala férově. "Všechno, co chci, je férovost," zdůraznil s tím, že vyjednávačům mnoha zemí včetně Německa se dařilo se Spojenými státy vyjednávat jednostranně výhodné dohody.

„Když se podíváte prakticky na jakoukoli zemi, s níž obchodujeme, tak ten vztah není zrovna takový, aby se dal nazvat dobrým pro naše zaměstnance," dodal Trump.

Název: Trump nechtěl Merkelové při focení podat ruku. Spojují nás jen odposlechy, naznačil

Zdroj: lidovky.cz

Datum: 17.03.2017

Autor: ČTK

Prezident Spojených států Donald Trump v pátek přijal v Bílém domě německou kancléřku Angelu Merkelovou. Merkelová i Trump na společné schůzce zastávali zájmy svých zemí, uvedla kancléřka na tiskové konferenci. Zároveň se podle ní snažili hledat kompromisy dobré pro oba státy.

Americký prezident Donald Trump i německá kancléřka Angela Merkelová páteční první společné setkání ocenili jako produktivní. V minulosti se oba státníci opakovaně kritizovali, Trump například kancléřce vyčítal příliš otevřený postoj vůči běžencům.

„Je mnohem lepší mluvit spolu než mluvit o sobě," řekla kancléřka o dnešní návštěvě Bílého domu. Její cestu do Spojených států doprovázely komentáře médií o tom, že jednání kvůli vzájemným rozporům nebudou snadná. „Někdy je samozřejmě namáhavé dosáhnout kompromisu, k tomu nás ale zvolili," řekla Merkelová na společné tiskové konferenci s Trumpem.

Severoatlantická aliance je významnou obrannou aliancí, její členské státy ale musí spravedlivě přispívat na společnou obranu. To prohlásil na tiskové konferenci po jednání s německou kancléřkou Angelou Merkelovou prezident Spojených států Donald Trump. ***Na otázku, zda byl odposloucháván Obamou, odvětil se zjevným odkazem na dřívější zprávy o údajném sledování mobilního telefonu německé kancléřky americkými tajnými službami: "Pokud jde o odposlouchávání bývalou administrativou, máme alespoň něco společného, možná," poznamenal Trump k pobavení novinářů***

Na jedné straně tak narážel na své tvrzení, že Obama nařídil jeho sledování či odposlechy uvnitř Trump Tower v New Yorku, kde před svým zvolením prezidentem Trump žil. Na druhé straně připomínal špionážní aféru, která v Německu vypukla v létě 2013, poté co někdejší spolupracovník amerických tajných služeb Edward Snowden zveřejnil dokumenty, které ukazovaly na rozsáhlé sledovací a odposlechové praktiky americké tajné služby NSA. Ze zveřejněných složek vyplynulo, že Američané monitorovali i telefonickou komunikaci vrcholných evropských politiků, včetně Merkelové.

Americký prezident se také vyjádřil ke slovům svého mluvčího Seana Spicera, který nedávno na tiskové konferenci citoval komentátora televize Fox News Andrewa Napolitana, podle něhož se do sledování Trumpa zapojily britské tajné služby. Londýn

takové nařčení důrazně odmítl a požadoval, aby jej členové americké administrativy neopakovali. Trump v pátek tvrdil, že jeho administrativa chybu neučinila. "My jsme nic neřekli. Všechno co jsme udělali, bylo, že jsme citovali talentovaného právníka," uvedl.

Poznamenal také, že jen velmi zřídka lituje tweetů, které napíše. "Můžu tím obejít média, když neříkají pravdu, takže to mám rád," řekl. Právě obvinění, že ho Obama nechal sledovat, bylo jedním z těch, které Trump zveřejnil pomocí tweetu. Obama to jasně odmítl a řada republikánů připouští, že neexistují informace, které by něco takového naznačovaly.

Řada členských zemí NATO dluží za poslední léta hodně peněz, poznamenal šéf Bílého domu. Je to podle něj nefér vůči Spojeným státům, které tak na svých bedrech nesou velkou část zodpovědnosti za společnou obranu.

Trump v prezidentské kampani důležitost NATO zpochybnil. Prezident rovněž opakovaně kritizoval, že ne všechny členské státy přispívají dostatečně na obranu. Podle dohody by alianční státy měly odvádět na obranu dvě procenta HDP, což ale většina zemí včetně Německa či Česka nečiní.

"Jsem ráda za potvrzení role NATO," řekla na společné tiskové konferenci Merkelová, podle níž to má pro Německo velký význam. I spolková republika, která nyní na obranu dává asi 1,2 procenta HDP, bude podle ní své výdaje zvyšovat.

Zároveň německá kancléřka uvedla, že bezpečnost a obrana má celou řadu aspektů. Patří k nim i rozvojová pomoc nebo podpora misím směřujícím ke stabilizaci zemí v Africe.

Trump po setkání s Merkelovou zopakoval svůj požadavek férového obchodování. Mnoho zemí se podle něj k USA v minulosti férově nechovalo. Rovněž znovu prohlásil, že k migraci zastává přísný postoj. "Přistěhovalectví je výsada, nikoli právo. A bezpečnost našich obyvatel musí mít vždycky přednost, o tom se nediskutuje," řekl na tiskové konferenci. Poznamenal také, že je pro volný obchod, ten ale zároveň musí být férový.

Kancléřka Merkelová při svém projevu vyjádřila naději na možnost zlepšení vztahů s Ruskem. Nejdříve ale musí být podle ní učiněn pokrok v mírovém procesu na východní Ukrajině. Trump premiérku za její úsilí v hledání řešení na Ukrajině ocenil.

Jde o bezpečnější a suverénní Ukrajinu na jedné straně, ale také o možnost opět zlepšit vztahy s Ruskem, pokud se tamní problémy vyřeší," řekla Merkelová. Dodala, že takzvaný minský mírový proces je pro to dobrým základem, ačkoli dosud nebylo dosaženo významného pokroku. Trump v minulosti Merkelovou kvůli jejímu vstřícnému přístupu vůči uprchlíkům opakovaně kritizoval a upozorňoval na riziko, které s sebou otevření hranic běžencům přináší. V této souvislosti připomínal teroristické útoky v Německu, ve Francii či v Belgii.

Merkelová po schůzce uvedla, že oba státníci zastávali zájmy svých zemí. Zároveň si pochvalovala atmosféru jednání, v níž se podle ní oba snažili hledat kompromisy dobré pro Německo i pro USA. V jednáních budou v dalších týdnech a měsících pokračovat experti obou zemí.

Do jakýchkoli dohod by podle kancléřky ale musela být zapojená také Evropská unie. Čistě bilaterální obchodní dohodu s USA Merkelová nechce, na rozdíl od Trumpa, který takový model upřednostňuje. Trump Merkelové před novináři odmítl podat ruku

Schůzka se měla konat již v úterý, cestu ale kancléřka kvůli špatnému počasí na východě USA odložila.

Trump přivítal Merkelovou u vstupu do prezidentské rezidence. Poté, co vystoupila z vozu, se oba společně vyfotografovali. Německá zpravodajská televize n-tv, která příjezd Merkelové živě přenášela, poznamenala, že prezident i kancléřka mají očividně dobrou náladu.

Merkelová o přijetí v Bílém domě prohlásila, že ji potěšilo přátelské a srdečné uvítání. Přestože Trump Merkelovou přivítal podáním ruky, před fotografy toto gesto znovu zopakovat odmítl. Poté, co se ho Merkelová na popud fotografů zeptala, jestli by si "chtěl potřást rukama", zůstal sedět s rukama složenýma a hleděl místo na svého hosta před sebe, informoval deník The Independent. Trump poté při focení zavtipkoval. "Pošlete, prosím, do Německa pěkné snímky," obrátil se na fotografy. Na oba vrcholné politiky čekala diskuze o řadě témat od Sýrie přes vztahy s Ruskem a Čínou až po vzájemné hospodářské vztahy. Merkelová hodlala dát najevo, že Německu záleží na volném obchodu. Jakékoli obchodní ujednání s Washingtonem chce přitom Berlín uzavřít jen spolu s ostatními členskými státy EU, zatímco Trump se netají upřednostňováním bilaterálních dohod. První osobní schůzka vůdců USA a Německa byla ostře sledovaná kvůli vzájemným sporům. Trump například během své volební kampaně zpochybnil význam NATO nebo jako nezodpovědnou kritizoval vstřícnou německou politiku vůči uprchlíkům, zatímco Merkelová zase upozornila na Trumpův kontroverzní přístup k novinářům.

Agentura AP tento měsíc s odvoláním na nejmenované představitele Bílého domu napsala, že hlavním cílem schůzky Trumpa a Merkelové bude navázání osobních vztahů. Vazby Merkelové s předchozím prezidentem Barackem Obamou byly označovány jako přátelské.

Trump si už před vstupem do úřadu dal za cíl narovnat výrazně zápornou obchodní bilanci Spojených států se zeměmi jako je Čína, Mexiko či právě Německo. Nevylučuje přitom použití cel a dalších prostředků, aby toho dosáhl, což ostatní země zneklidňuje.

URL| http://www.lidovky.cz/trump-prijal-merkelovou-v-bilem-dome-ds0-/zpravy-svet.aspx?c=A170317_170846_in_zahranici_ele

Název: Nudní Evropané poučují. Proč si Merkelová s Trumpem nerozumí?**Zdroj: idnes.cz****Datum: 24. 03.2017****Autor: Hynek Kmoníček**

Trumpova Amerika a Evropa Angely Merkelové si k sobě těžce hledají cestu, protože každý prosazuje svou „víru“. „Začít se dá respektem k postoji toho druhého,“ píše v komentáři pro iDNES.cz budoucí velvyslanec v USA Hynek Kmoníček.

Když Angela Merkelová přijela do Washingtonu, symbolicky s ní přijela i Evropa. Evropa liberální, tedy osvobozená od vlastní, vesměs krvavé minulosti a poučena z ní. Evropa otevřená, tedy předstírající, že každá nová kultura, která se do ní přistěhuje, bude v první řadě obohacením a matrix evropanství sice možná obarví, ale nezmění.

Evropa sekulární, to jest chránící rovnost svých náboženských přesvědčení tím, že je vystrnadí až do oblastí hobby, která jsou potom natolik soukromá, že politiku vesměs neovlivňují. Evropa racionalistická, to jest iracionálně předpokládající, že síla rozumu je tak velká, že i u partnerů je základní hnací silou jejich rozhodování.

S kancléřkou přijela Evropa, která sama sebe vidí jako myšlenkový pokrok. Tak jak se vidí dnešní Německo pohledem svých politických elit. A tato merkelovská Evropa přijela do demokratické Ameriky fungujícího tavicího multikulturního tyglíku, bývalé evropské společnosti dnes radostně objímající kultury Latinské Ameriky, do země racionality tvrdého dolaru, rezervní měny mezinárodního světa globalizace a volného obchodu.

Takhle vypadala evropská verze amerického snu. A pak Angela Merkelová potkala Donalda Trumpa.

Jako je kancléřka ztělesněním ideálu svých voličů, prezident Trump artikuluje víru těch svých. Pro ně globalizace a liberalizace obchodu znamená, že srdce Ameriky obrůstá zavřenými továrnami, jejichž výroba se v honbě za větším profitem přemístila tu do Mexika, tu do Číny.

Nic nepomůže, že Německo svými investicemi v USA zajišťuje minimálně 750 000 pracovních míst. Ani to, že největší světová továrna na BMW je dnes v Jižní Karolíně a vyváží ročně z USA víc aut než Ford a GM dohromady. Tihle lidé, pro které je Trump ztělesněné volání o pomoc, to vidí jako kapku v moři, v němž se jen v prvním desetiletí nového tisíciletí utopilo 56 192 amerických továren.

Marně bude ukazovat kancléřka výhody, které globalizace USA přináší. Texas sice kvete v závislosti na růstu exportu do Mexika díky NAFTA, jenže tato dohoda způsobila, že z každoročního malého přebytku v obchodu s Mexikem nyní USA zbývá deficit 50 miliard

ročně. Americké zboží se začalo více a více vyrábět v Mexiku v den, kdy si podnikatel spočítal, že je-li v USA minimální mzda 7,25 dolaru, v Mexiku je to jen 58 centů.

A tak farmářská Amerika zajásala nad novým NAFTA odbytíštěm levného amerického obilí, jež následně zničilo jednu generaci mexických farmářů, kteří se pak vydali na ilegální trhy práce v amerických průmyslových zónách. Co na tom, že 11 milionů ilegálních migrantů už nejsou Mexičané. Jejich podíl klesá i díky tomu, že se americké továrny odstěhovaly ze severu k nim na jih. Ostatně byli rychle nahrazeni imigranty ze stredoamerických států, kam NAFTA nedosáhla.

Nic na světě prostě není zadarmo a za výhody globalizace pro USA platí Trumpovi voliči. Po odečtení inflace se ukazuje, že příjem domácností střední třídy v USA zůstává dvacet let stejný, zatímco německé tabulky ukazují růst platů z 1 832 eur měsíčně na rekordních 3 716 eur. Přidejte si k tomu, že USA vydávají na obranu skoro čtyři procenta svého rozpočtu a Němci, nejbohatší Evropané, slíbili nárůst do dvou procent svého HDP do roku 2024.

Co na tom, že NAFTA, NATO, růst výplat v Německu spolu přímo nesouvisí? Když to zkusíte vysvětlit někde v Ohiu, stanete se jen dalším složitým nudným Evropanem, který se pokouší poučovat, sám tomu říká racionalita a přitom si neumí zaplatit ani vlastní armádu. Budete složitými čísly bojovat proti pocitu, že takhle to přece být nemá, a oni **„nebojují proti liberalizaci obchodu, ale za to, aby byl fér“**. *To je citát prezidenta Trumpa z tiskové konference po setkání s Angelou Merkelovou.*

Evropa se bude muset v tomhle dialogu naučit nejen rozumět, ale i respektovat pocit amerického voliče. Koneckonců tenhle pocit nakonec vyhrál volby. Americká strana si pak bude muset přiznat, že i když my pocity máme, máme je spočítané a na jednání je taháme stejně zřídka jako k psychoanalytikovi. Jinak budou naše diskuse vypadat jako tisková konference v Bílém domě. Němečtí novináři se obsesivně ptali na „Trumpovy hříchy“, jako by tam sám americký prezident ani vedle kancléřky nestál, americké novináře zase ani kancléřka nezaujala natolik, aby se zeptali alespoň třeba na Evropu. ***Když na závěr prezident Trump odpověděl na otázku, zda i nadále trvá na tom, že byl odposloucháván Obamou, tím, že na obvinění trvá, a „tak máme aspoň něco s kancléřkou společného“, shrnul tím možná víc, než by jeden myslel.***

Poukázal na svoji víru v to, že je možné vše. Že nevěří na to, že se některé věci nedělají. A zejména to nevěří těm, kdo tvrdí, že by jim to ani jejich přirozenost nedovolila. O svých „článcích víry“ bude chtít přesvědčovat kancléřku, která odposlouchávána prokazatelně byla, ale jejíž kánon víry o takových věcech nedovoluje ani mluvit, natož vtípkovat.

I my Evropané máme lehce iracionální víry. Třeba tu v politickou korektnost. Nejenom prezidenta Trumpa a kancléřku Merkelovou, ale celý jeden evropský myšlenkový proud progresivního liberalismu čeká dlouhá cesta k pochopení obsahu toho, co ten druhý říká a proč nemůže jinak. Ta cesta začíná respektem k názoru toho druhého. Alespoň jeden zájem mají totiž všichni účastníci dialogu společný.

Neskončit v opozici. Ta se jednání ani neúčastní. Pro Trumpovy voliče je globalizace důvodem, proč srdce USA obrůstá zavřenými továrnami.

Název: ČFTA zváží změnu pravidel pro České lvy

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 07.03.2017

Autor: čtk

PRAHA Prezidium České filmové a televizní akademie (ČFTA) zváží změnu pravidel pro nominaci filmů na Českého lva. Důvodem je vítězství filmu Masaryk za loňský rok, přičemž film do českých kin vstoupí až 9. března. Účast v soutěži mu umožnil týden projekcí v kině Lucerna na konci minulého roku.

„Ještě tento týden se setká prezidium akademie, neboť mnohým zvolená interpretace stanov zkazila náladu a dojem z jinak vydařeného ceremoniálu. Musíme si říci, zda jde o akceptovatelnou producentskou strategii, či o zneužití pravidel vyžadující jejich úpravu ve prospěch celé české filmové a televizní tvorby,“ uvedl prezident ČFTA Ivo Mathé.

Název: Akademie zpochybňuje Masaryka

Zdroj: Právo

Datum: 07.03.2017

Autor: Věra Míšková

Výroční ceny České filmové a televizní akademie (ČFTA) Český lev za rok 2016 byly rozděleny, skleničky dopity... A dostavila se pořádná kocovina.

Jinak si nelze vysvětlit, že po nedělním poprasku hlavně na sociálních sítích nad tím, že film Masaryk dostal 12 cen přesto, že distribuční premiéru bude mít až 9. března, a tudíž ho „skoro nikdo neviděl“, vydala akademie prohlášení. **„Ještě tento týden se setká prezidium akademie, neboť mnohým zvolená interpretace stanov zkazila náladu a dojem z jinak vydařeného ceremoniálu. Musíme si říci, zda jde o akceptovatelnou producentskou strategii, či o zneužití pravidel vyžadující si jejich úpravu ve prospěch celé české filmové a televizní tvorby,“ uvedl prezident ČFTA Ivo Mathé.**

Co ale mnohým zkazilo náladu? To, že akademie dodržela vlastní pravidla (aby byl film zařazen do hlasování, musí se ve sledovaném roce hrát sedm dní v komerčním kině, což se stalo), nebo to, že vyhrál dvanáct ze čtrnácti Českých lvů?

Že bude mít Masaryk distribuční premiéru 9. března, bylo ohlášeno dávno před hlasováním a členové akademie, kteří o Českých lvech hlasují, měli dost možností ho vidět.

Ostatně žádnou byt' jen pochybnost nikde slyšet nebylo. Ani 14 nominací nevyvolalo sebemenší pobouření a ještě po začátku ceremoniálu byla nálada v Rudolfinu vynikající. Teprve když se počet sošek pro Masaryka začal blížit dvoucifernému číslu, začaly asi úsměvy v sále tuhnout, protože když pak byl celkový verdikt vyřčen, bylo po zbytek večera co přetřásat.

Tedy se tedy bude scházet prezidium a zvažovat, zda jde o akceptovatelnou producentskou strategii, či o zneužití pravidel vyžadující si jejich úpravu. Proč o ní ale neuvažovali, když byla ohlášena distribuční premiéra Masaryka? Proč o ní neuvažovali po minulém rekordmanovi, Hořícím keři, který vznikl (v době, kdy ještě nebyly v rámci Českého lva udělovány sošky za televizní projekty) jako televizní minisérie a pak byl v mírně upravené délce nasazen jen do omezeného počtu kin.

Pro přijetí do Oscarové soutěže tento manévr nestačil, pravidlům Českého lva vyhověl a jedenáct sošek bylo akceptováno bez připomínek. Při vši úctě k oběma rekordmanům je ale přece obojí strategie svého druhu. Scházelo by se prezidium, kdyby Masaryk dostal jednoho, dva České lvy? O tom lze bohužel jen spekulovat, ale není to spekulace zase tak irelevantní.

Zkaženou náladu by teď právem mohli mít především všichni laureáti sošek za film Masaryk. Neboť Česká filmová a televizní akademie bezprostředně po svých výročních cenách tyto ceny de facto sama zpochybnila.

Název: „Levárna“ rozzlobila filmaře

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 06.03.2017

Autor: kul

PRAHA Nezvyklý tah producentů a distributora filmu Masaryk, díky kterému se film dostal do loňské soutěže, vyvolal mezi některými lidmi z oboru nevoli. Prezident karlovarského festivalu Jiří Bartoška, který sám cenu pro nejlepší film předával, řekl v rozhovoru pro server iDnes.cz: „Je to trochu levárna, když vezmete v úvahu, že se vítězný film promítal jen sedm dní v jednom kině.“

Loňský rok nebyl podle Bartošky nejsilnější a Masaryk si to dobře spočítal, když se do něj narychlo zařadil: „Cítím z toho trochu kalkul, ale rozhodně jim blahopřeji, protože profesionálně je Masaryk na výši,“ dodal Bartoška.

Ostřejší byl ve svém vyjádření na Facebooku producent Pavel Strnad: **„Přijde mi smutný, že se kvůli jednomu vy...nému producentovi budou muset předělat pravidla filmových cen, která byla doposud jednoduchá a benevolentní (...), aby se mohly zúčastnit třeba i dokumenty, které mají jen omezenou distribuci. Ale je to asi jediný řešení, jak zamezit do budoucna podobným chytrákům, aby ojebávali Akademii a zneužívali Lva pro svoje marketingový kampaně...“** píše Strnad.

Název: Film Masaryk má rekord, ne všem se to líbí

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 06.03.2017

Autor: Marcel Kabát

PRAHA Snímek Julia Ševčíka Masaryk proměnil v sobotu 12 ze svých 14 nominací na České lvy. Stal se tak nejúspěšnějším titulem v historii těchto cen, které uděluje Česká filmová a televizní akademie, tvořená v drtivé většině zástupci filmařských profesí. Vedle ocenění pro nejlepší film získal Masaryk také ceny za režii a scénář, oceněn byl i představitel titulní role Karel Roden či Oldřich Kaiser, který ve filmu ztvárnil vedlejší postavu prezidenta Edvarda Beneše.

Ozývá se však také kritika způsobu, jakým se Masaryk dostal do soutěže, která by měla posuzovat snímky uvedené v roce 2016. Film z producentské stáje Rudolfa Biermanna totiž na své uvedení do široké distribuce stále ještě čeká – do kin přijde až tento čtvrtek. K účasti a následnému vítězství v Českých lvech Masarykovi pomohlo týdenní předpremiérové uvádění v pražském kině Lucerna na konci prosince. Statut soutěže takový postup umožňuje.

Například podle producenta Pavla Strnada byla však tato možnost zamýšlena pro jiné případy a do budoucna podle něj bude nejspíš potřeba statut změnit. ***„Je to asi jediné řešení, jak zamezit do budoucna podobným chytrákům, aby (...) zneužívali Lva pro svoje marketingové kampaně,“ vyslovil se producent na Facebooku.***

Název: Otevřená brána do malířské reality

Zdroj: Právo

Datum: 22.02.2017

Autor: Peter Kováč

„Nejsem žádný prorok. Jenom dělám okna tam, kde dříve byly zdi.“ Tento citát francouzského filozofa Michela Foucaulta se stal podtitulem výstavy v Galerii výtvarného umění v Ostravě, která do 26. března představuje kvalitní uměleckou sbírku současného evropského malířství olomouckého právníka a podnikatele Roberta Runtáka.

Zed' je shodou aktuálních okolností opět velkým tématem v politice. Symbolem ostravské bilance se stal mladík, který se drápe na betonovou stěnu, aby spatřil vzdálené obzory. Odpovídá tomu také název přehlídky *Narušená imaginace*. Vyžaduje to úsilí překonat zed', aby člověk měl širší rozhled, viděl dál, mohl snít i samostatně uvažovat.

Autorem obrazu je Jonathan Wateridge, malíř narozený v Zambii, ale žijící trvale v Londýně. Tvoří tak, že si reálnou scénu naaranžuje ve svém ateliéru, vyfotí a podle této fotografické skici pak maluje vlastní obraz.

Wateridge je společně s dalšími vystavujícími představitelem novodobé figurace. Tyto tvůrce zajímají prožitky současného člověka, tíseň a stesk, osamocení a touha, komunikace s okolím i uzavření se do sebe. Většinou je hrdinou jejich obrazů introvert, kulisou periferie velkoměsta a náladou nostalgie.

„Umělci, jejichž díla jsou vystavena, sdílejí přesvědčení o tom, že realitu či zavedené normy je potřeba vnímat s jistou skepsí. Jsou si rovněž vědomi, jak důležité je otevírání oblastí, které byly dříve nepřístupné či dokonce nepropustně uzavřené,“ tvrdí kurátorka Jane Nealová z Oxfordu. Vystavené obrazy rozčlenila do čtyř sekcí. První má název *Odcizený jedinec*, druhá *Tajné okno – nový voyeurismus*, třetí *Tíseň v městské a venkovské krajině* a čtvrtá *Zinscenovaná podívaná, zátiší a cirkus historie*. Výstižně vybrané názvy pro charakteristiku profilu vystavujících.

Autoři pocházejí z různých míst, z Německa, Japonska, Rumunska, Maďarska, Velké Británie či Itálie, ale spojuje je přesvědčení, že k výpovědi o světě, ve kterém žijeme, je potřeba renesance realistického umění, které dokáže komunikovat s divákem, s jeho smysly i fantazií. Z některými z nich jsme se mohli setkat nedávno i v Praze. Jonathan Wateridge, Alexander Tinei z Moldavska, Jake a Dinos Chapmanové z Velké Británie vystavovali na tematických přehlídkách v Rudolfinu, Caroline Walkerová ze Skotska, Martin Eder z Německa, Attila Szücs z Maďarska nebo Serban Savu z Rumunska se představili na jednotlivých ročnících Pražského bienále. Domácímu publiku by tak měli být známí.

Možná jsme si jich pořádně nevšimli, na rozdíl od vizionáře Roberta Runtáka. Ostravská výstava totiž působí jako překvapení. ***Je to opravdová řeč obrazů, jak tomu říkával francouzský historik umění René Huyghe.*** Poté, co jsme byli mnoho let nejrůznějšími českými teoretiky přesvědčováni o naprostém konci tradičního malování, je to výstava, která dokládá životaschopnost umění opřené o vnímání reality.

V českém výtvarném rybníku nejde o okno ve zdi, ale o otevřenou bránu do světa umění. A Robert Runták pro tuto tvorbu chystá na Moravě otevřít vlastní muzeum moderního umění.

Název: Řemeslo dobré, ale mimořádný film to není

Zdroj: Právo

Datum: 09.03.2017

Autor: Věra Míšková

Ověněn dvanácti Českými lvy a účastí na únorovém Berlinale vstupuje dnes do kin film režiséra Júlia Ševčíka Masaryk. Autor původního scénáře Alex Koenigsmark se premiérou nedomohl, dokončili ho jeho spolupracovník Petr Kolečko s režisérem Ševčíkem. V titulní roli exceluje Karel Roden.

Autoři si ze života Jana Masaryka, syna prvního československého prezidenta, předválečného vyslance v Londýně a poté ministra zahraničních věcí, vybrali tříletý úsek kolem mnichovské dohody. Skutečné události této tragické doby orámovali smyšlenou linií jeho pobytu na psychiatrické klinice v USA, kde se zpovídá židovskému lékaři, který utekl před nacismem.

Po řemeslné stránce, konkrétně z hlediska obrazového ztvárnění, velkorysé výpravy, výběru herců i práce s nimi, Masaryk rozhodně převyšuje domácí standard. Roden hraje Jana s maximálním nasazením svého hereckého umění, výborný je Oldřich Kaiser jako Edvard Beneš, sympatické je i obsazení španělské herečky Arly Joverové do role Masarykovy lásky Marcie. Kamera s výborným nasvícením scén je bezchybná, rytmus děje souzní s rytmem hudby. Mimořádný film však přesto, především vinou scénáře, nevznikl.

Vyprávění skáče z roku na rok a z měsíce na měsíc, což je natolik nepřehledné, že se divák musí často orientovat spíše podle dat, uvedených titulkem v levé části obrazu, než podle toho, co se zrovna děje na plátně.

Postupně poznáváme člověka, který už dlouho bojuje se zátěží svého jména a s odpovědností, která je na něj v té souvislosti kladena. Chce být jen umělcem a bohémem, ale musí se zabývat politikou. Má rád ženy a bujaré večírky, ale mezi nimi musí vést složitá diplomatická jednání. Trpí bezmocí a pocitem vlastního selhání v souvislosti s Mnichovem, trápí ho zklamání z Beneše, kterého mu umírající otec doporučil jako rádce.

Pro intimní psychologické drama je to dobré téma, pro výpravný velkoilm, který se dotýká jedné z klíčových událostí našich dějin, je to – mírně řečeno – problém. Mezi oběma liniemi, osobní a společenskou, se totiž nepodařilo vytvořit dostatečně funkční vazbu. Chvíli se díváme na jednoho Masaryka, pak zase na druhého, a tak dokola. Mezitím se hroutí republika, postavená prezidentem zakladatelem, i film jako celek.

Muž, osamělý i v tom největším davu, propadá těžkým depresím z osobního dilematu umělec – politik i ze složitého vztahu k otci. Scéna, v níž mu u umírajícího T. G. Masaryka

matka vyčte („*Celý národ truchlí a ty chlastáš*“, a on jen umdleně odpoví: „*Každý truchlí po svém.*“), patří k emotivně silným okamžikům.

Naopak jednání o událostech, které zná v Česku každý školák, jsou vleklá, upovídaná, neozvlášťňuje je žádný nápad, a snad mohou něco nového sdělit jen zcela nepoučeným divákům. Tedy velmi mladým a zahraničním. Otázka ale je, zda jim budou rozumět, film přece jen jistou znalost postav a jejich postojů předpokládá. Scény z psychiatrické kliniky, kde se scénář nemohl opřít o skutečnost, naopak působí zbytečně. I bez nich bychom hravě pochopili, co Masaryka trápilo. Funkční uspořádání je tak tím hlavním, co scénáři chybí.

A i když se film ani v nejmenším nedotýká Masarykovy dodnes nevyjasněné smrti, právě scény z psychiatrie působí tak, že ten, kdo ví, že existuje možnost sebevraždy, se k této variantě nejspíš přikloní a možná se i podiví, že ji nespáchal dřív.

Název: Mrtvý Mickey Mouse je pouhá kuriozita

Zdroj: Mladá fronta Dnes

Datum: 25.02.2017

Autor: Tomáš Štáška

Krev, tetování, hudba Depeche Mode, obří děsivá parafráze na nejslavnějšího myšáka od Disneyho nese kříž s neonovými světýlky. Hra Tomáše Dianišky nazvaná Mickey Mouse je mrtvý obsahuje postmoderní mix témat, frází i myšlenek, jež se mohou honit hlavou každému z porevoluční generace odkojené MTV a hudebním i knižním popem.

Ač byl původně připraven pro liberecké Divadlo F. X. Kalby (komorní odnož pro mladé diváky tamního Divadla F. X. Šaldy), uvádí jej nyní v obnovené premiéře pražské Divadlo pod Palmovkou. Konkrétně půdň prostor PalmOFFka, kde se Dianiška, jinak člen zdejšího hereckého souboru, po svém odchodu z Liberce usídlil a kde působí i jako autor. Jeho hříčka Mickey Mouse je mrtvý v podstatě předznamenává úspěšný loňský kus Mlčení bobříků, který spolu s Janem Fričem pro pražskou scénu připravil.

Oproti Bobříkům čiší z Mickey Mouse více studentská nevázanost, hravost či snad i lehká režisérská naivita, kterou alternativní diváctvo snadno promine. Zatímco Mlčení bobříků používá postmoderní odkazy, moderní mluvu a bláznivé asociace pouze jako prostředek k vyprávění o hrůzách totality (a hlavně k dobrému divadlu), Mickey Mouse je bez přesahů.

Dianiška nabízí pestrou mozaiku založenou na hororových i noirových odkazech a čerpá i z filmů o mladých či o drogách. „*Bože, dej, aby to všechno byla jen halucinace,*“ opakuje se jako mantra celou hodinovou jízdou a divák místy jen nevěřicně kroučí hlavou a hledá v tom roztodivném mixu nálad, scének a žánrů pevný bod. Jinde se však směje nad trefnými poznámkami – třeba tou, která odsuzuje motivační knihy a citáty jako „hluboké rady do povrchního života“.

Mickey Mouse je mrtvý není dílo, které by mělo sloužit jako vstupenka do tvorby týmu okolo jedné z nadějí naší současné dramatiky. Funguje spíše jako zajímavost či kuriozita v jeho vývoji, kterou běžný divák může vynechat a raději si dopřát úspěšné Bobříky. Dianiška má za sebou dobrý týden, v úterý byl nominován v kategorii Talent roku v Cenách divadelní kritiky, jeho novinku Moje malá úchylka ve středu v premiéře uvedlo A studio Rubín s Janem Cinou a Hanou Vagnerovou. Bude zajímavé sledovat, kam až se tento původně undergroundový autor dostane, Mickey Mouse je na té cestě malým mezistupněm.

Název: Budiž tma

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 25.08.2016

Autor: PETR KAIN

Dvě věci naplňují mysl vždy novým a rostoucím úžasem a úctou, čím častěji a více o nich člověk rozjímá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. Tak pravil před více než dvěma sty lety Immanuel Kant. Dnes by mu musel stačit jeho vnitřní mravní zákon, vidět na našem kontinentu nebe plné hvězd je čím dál těžší. Na 60 procentech území Evropy se v současnosti kvůli světelnému znečištění nemůžete v noci ocitnout ve skutečné tmě. To platí i o Spojených státech. *Onu „širokou a valnou cestu, jejímž prachem zlato jest a hvězdy dlážděním“, jak popsal Mléčnou dráhu ve Ztraceném ráji John Milton, v současnosti nemůže vidět na 60 procent Evropanů a takřka 80 procent Američanů.* Podle zjištění týmu vědců vedených Italem Fabiem Falchim je pohled na ni kvůli světelnému smogu zapovězen třetině lidstva. Není divu, že když roku 1994 zemětřesení zapříčinilo výpadek elektřiny v celém Los Angeles, volali do tamní observatoře vyděšení obyvatelé, že na nebi je podivný "obrovský, stříbřitý mrak". Mléčnou dráhu viděli poprvé v životě.

Schválně to zkuste a podívejte se v noci na nebe, kolik hvězd napočítáte. Lidé na newyorském Times Square prý ze všech hvězd na nebi vidí sotva tucet. Já vím, je to daň za pokrok. Díky elektrické energii se lidem prodloužil čas, který mohou trávit produktivně. Mohou během dne déle pracovat, mohou se déle bavit. Jenže vědecké výzkumy zároveň potvrzují negativní účinky všudypřítomného umělého světla na lidské zdraví. Pleť naše smysly, způsobuje poruchy spánku i nesprávnou produkci hormonu melatoninu, který uspává lidský organismus a umožňuje mu regenerovat se. Při spánku v nedostatečně zatemněných místnostech se produkce melatoninu snižuje a délka i hloubka odpočinku výrazně klesá. V krátkodobém horizontu se to odráží zejména na koncentraci lidí, po delší době to může přerůst až v deprese a další psychogenní onemocnění. Podle některých vědců způsobuje dokonce nedostatek melatoninu vyšší výskyt depresí či rakoviny u lidí, kteří chodí na noční směny. Dávný předpoklad, že tma je ideálním podhoubím pro zločin a světlo násilníky vyháňá, zřejmě také neplatí. Kupříkladu v USA se dvě třetiny násilných zločinů odehrají za denního světla, mezi šestou hodinou ranní a šestou odpoledne. A nejde jen o lidi, podle jedné studie má umělé světlo neblahý vliv i na řadu jiných živočichů, třeba mořské želvy. Ty, zvyklé klást vajíčka na určité pláži, jsou často odrazeny přílišným světlem, a bloudí tak po přilehlých silnicích, kde je mohou srazit auta. A i když se jim podaří naklást vajíčka, čerstvě vylíhlé želvičky zmatené umělým světlem zbloudí a nepodaří se jim dojít k moři.

Celou historii lidského rodu jsme se upínali k nebi a cítili jsme, že nás něco přesahuje. Mayské pyramidy, Stonehenge i mnohé rondely u nás jsou toho jasným příkladem. Bojím

se okamžiku, kdy už žádný člověk na Zemi neuvidí na nebi jedinou hvězdu. ***Trápí mne představa, kdy Země jak bájný Narcis hledí do vesmíru, a nevidíc nic víc než sebe, nakonec se utopí ve svém odrazu.***

Název: Velká síla vyžaduje velkou zodpovědnost

Zdroj: Právo

Datum: 20.01.2015

Autor: Martin Madej

Neochota ustoupit ani o píď v ochraně práva svobody projevu a neochota zahájit po pařížském masakru morální debatu o vhodném a nevhodném humoru. To vyznívá z pondělní reakce mého váženého učitele Jana Wintra na výroky Tomáše Halíka a papeže Františka k útoku na Charlie Hebdo (Já Charlie jsem, Právo 19. 1.). Bohužel, jeho názory vyplývají z nepochopení obou duchovních a z omezenosti průzoru, kterým se na celý problém dívá.

Ačkoli to mnoho lidí usuzuje, ani Halík, ani papež žádným způsobem nenaznačili, že by se měla svoboda projevu právně omezit. Za omezení považují onen mravní imperativ, o kterém Petr Pithart mluví jako o "napovídajícím hlase" – „Nenamaluji". ***Halíkovo "k svobodě patří odpovědnost" se odjakživa zjevuje nejen v našem právu, ale i naší kultuře – at' už je to „velká síla vyžaduje velkou zodpovědnost" strýčka Bena, nebo Gandalfovo „skutečná odvaha není v tom, někomu vzít život, ale ušetřit jej".***

Schopnost, moc či právo svobody projevu a morální povinnost si toto právo v tu pravou chvíli upřít jsou jen dvě strany téže mince. ***Je to Kantův mravní zákon ve mně, který mě přinutí nenakreslit, ne ústava nebo zákon.***

Volá-li docent Wintř po nekompromisním užívání tohoto práva, dělá tak buď proto, že tento mravní princip nechápe, nebo proto, že ho vědomě ignoruje. V každém případě je jeho přístup dokonalým zrcadlením neústupnosti islámských radikálů, kterou tak kritizujeme.

Zabít jiného člověka pro vyjádřený názor skutečně je zavrženíhodné, a to bez ohledu na to, o jaký názor šlo. To ale nezbavuje pařížské karikatury nánosů nevhodného humoru, který jakékoli mravní imperativy ostentativně pošlapává.

Docent Wintř se mýlí, když tvrdí, že teprve po útoku na Charlie Hebdo začal být konsensus nad svobodou projevu ohrožován sporem o to, které názory jsou hodnotné a které ne. Tento spor tady byl vždy.

Stejně jako každá společenská debata ale i tato potřebovala impuls, který by pevnost našeho sebevědomí a přesvědčení o naší mravní nadřazenosti narušil. Změníme-li svůj přístup ke svobodě projevu, nebude to z důvodu teroristických útoků nebo na jejich základě. Je úkolem státních orgánů, aby nás ochránily před útoky lidí, pro které má život člověka pramalou cenu. Nebude to strach, ale to dobré v nás, které nás přinutí se takových projevů zdržet.

Málokdo z nás nepopírá holokaust jen proto, že je to trestné podle zákona. My sami cítíme a víme, že je špatné zneuctít památku těch, kteří pro nacistickou katastrofu ztratili vše, co jim v životě bylo drahé.

Stejně tak cítíme a víme, že je špatné zneuct'ovat symbol víry, která je pro milióny lidí na světě zdrojem jistoty, naděje a niterního štěstí a která si na nedotknutelnosti svých symbolů tak zakládá.

I když odsuzuju útok na Charlie Hebdo a je mi líto jeho obětí i pozůstalých, já také nejsem Charlie Hebdo, protože cítím, že mé chování ovlivňuje i něco jiného než 226 let stará listina nebo zákony, a proto bych takové karikatury za takových okolností nikdy nevytvořil a už vůbec bych se nenazýval hrdinou.

Přeji si, aby lidé nebyli slepí a dohlédli za horizont svých vlastních zájmů. Jen tehdy může mít smrt zaměstnanců Charlie Hebdo pro lidstvo skutečný smysl.

Název: Hanba vašemu hanobení!

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 16.11.2016

Autor: Břetislav Rychlík

DÍŽE

Kdo veřejně hanobí prezidenta republiky, ruší výkon jeho pravomoci, a snižuje tak jeho vážnost, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci. Není apríl, je listopad 2016. Lepší dárek si občané k výročí sametového listopadu přát nemohli. Vůbec nepřekvapuje, že podstatnými iniciátory velkopanského pohledu biřice na svobodného občana jsou stávající či bývalí nebo mentální komunisté.

To, co teď napíšu, bude interpretováno jako primitivní antikomunismus. Komunismus je povaha. Všimněte si, jen povolíte, jsou jako jezinky. Dva prstíčky ohřejí a kus svobody je pryč. Platí už přestupkový zákon, kde je úřední osoba chráněna víc než občan. Eliška Wagnerová v Senátu proti tomu řvala jak lvice, ale nebylo jí to nic platné. Dosud jsem viděl, že výkon prezidentových pravomocí ruší jen on sám, obklopen svými nekritickými a neschopnými nohsledy. Teď si šedesát poslanců myslí, že se to zlepší, když kritické občany pošlou na rok (!) do vězení? Fakt mi přijdou zabavit počítač, mobil, když napíšu, že prezident neměl virózu, ale byl namo! Už se těším na soudy, kde se bude dokazovat viróza!

To máme, jako v komunismu, hanobit, ale tajně? Doma, na chatách a chalupách? V hospodách a před neznámými lidmi si dávat bacha? Všechny tyto pohyby jdou nebezpečně nazpět před devadesátá léta, proti transformaci komunistického práva. Je zřejmé, že skupiny politiků zneužívají stigmaty rozdělenou společnost k podlým cílům. Děje se tak postupně, nenápadně. „*Je zima, jaro už bylo, kráčíme pozadu,*“ zpíval nebožtík Skoumal. Před dvěma lety mladá levice vyrazila v listopadu do ulic s heslem „Není co slavit!“. Ohradil jsem se, že je. Je to šance slavit naši svobodu, kterou je nutno vytknout před závorku. Protože bez svobody není nic! Budemeli letos hledat jediný důvod, proč 17. listopadu vyrazit do ulic, je to tento. *Nenapadlo by mne, že budu aktuálně citovat klasika George Orwella: „Všechna zvířata jsou si rovna, ale některá jsou si rovnější!“*

Název: Z redakční pošty

Zdroj: Právo

Datum: 30.06.2016

Autor: Josef Koubek

Holt jsme si rovni

Nemohu se zbavit pocitu, že v EU se uplatňuje k jednotlivým zemím jakýsi diferencovaný přístup. ČR a její občané jsou soustavně obviňováni z xenofobie jen proto, že se brání přílivu kulturně neslučitelných, netolerantních a neasimilovatelných migrantů z mimoevropských zemí.

Na druhé straně si nikdo nevšímá, že přijímáme desetitisíce asimilovatelných migrantů. Brexit se nesl ve znamení zabránit přizpůsobivým migrantům ze střední a východní Evropy – zpravidla z členských zemí EU – v tom, aby se usazovali v Británii.

V uplynulém týdnu jsem nikde nenašel obvinění Británie z xenofobie, i když jsem procházel všechny možné jazykově dostupné zdroje. ***Holt všichni jsme si rovni, ale někteří jsou si rovnější.***

Název: Radost Francie

Zdroj: Lidové noviny

Datum: 27.02.2015

Autor: Petr Kamberský

V Unii jsou si všichni rovni, ale někteří rovnější

Francie nebude do roku 2017 plnit jedno z klíčových pravidel EU na dodržování rozpočtové kázně. Chtělo by se říci: už jsme to zažili. A neskončilo to dobře. Evropská komise teď "kvalifikovaně posoudila" situaci ve Francii a rozhodla, že další dva roky po ní nebude chtít, aby dostala rozpočtový deficit pod tři procenta hrubého domácího produktu.

Rozhodnutí obsahuje dva skryté vzkazy. Evropa ukazuje, že jí z dluhové krize až příliš rychle otrnulo. **Druhý vzkaz je ještě horší: malé země se opět dozvěděly, že všichni jsme si rovni, ale někteří jsou si rovnější.** Zlobivým Maďarům by něco takového neprošlo ani omylem, pobaltské země před lety nemohly přijmout euro kvůli o desetinky vyšší inflaci...

Uprostřed dluhové krize Evropa schválila takzvaný six-pack (jedna směrnice a pět nařízení), který hlídá národní rozpočty. Six-pack začal platit v roce 2011, ale Francouzi se jím nebudou řídit ještě ani v roce 2017 – a kdo ví, co se do té doby ještě stane. Přitom do dluhové krize se kontinent dostal přesně takto: nedodržením vlastních pravidel. Tak jako měl six-pack přesvědčit svět, tak měl při přijímání jednotné měny uklidnit Němce Pakt stability a růstu. Pak měl ujistit Němce, že se mohou vzdát milované marky, six-pack o dekádu později ujistit nervózní věřitele, že se kontinent nezhroutí do dluhů. Nervózní mimo jiné právě proto, že se pakt nedodržel. V roce 2005 jej porušilo jak Německo, tak Francie – le čmísto sankcí se nestalo nic. Z čehož si vzaly poučení i menší země a důsledky jsme záhy viděli na zemích jako Řecko, Itálie či Portugalsko.

Mimochodem, rozhodnutí Komise dát Francii další roky odkladu teď světu oznamoval její místopředseda pro euro a sociální dialog, jistý Valdis Dombrovskis. Bývalý premiér...malého a odmítaného Lotyšska. Věčná škoda, že netušíme, co mu v duchu táhlo hlavou

Název: Bude hůř. Data o rostoucí populaci jsou matoucím „hrbolem“

Zdroj: lidovky.cz

Datum: 22.03.2017

Autor: Petr Kamberský

PRAHA Statistici pravili: už je líp. Nemůže za to Babiš ani Zeman, ale je to tak: je nás víc a víc. Plodíme, rodíme a zejména vyhráváme v hlasování nohama: o dvacet tisíc lidí více se přestěhovalo k nám, než od nás odešlo. Zdá se, jako bychom pomalu a nezadržitelně směřovali k jedenáctimilionové zemi.

Naše populace neroste jen díky cizincům (oněm zlopověstným ekonomickým migrantům), celou pětinou se na růstu podílí i ochota párů plodit a zejména žen rodit další malé občanky. Od roku 2002, kdy se zastavil mohutný osmiletý pokles, v podstatě nepřetržitě rosteme. Plánovači šťastných zítřků mají ještě jednu radostnou zvěst: posledních šest let vzrůstá i úhrnná plodnost, tedy ochota žen mít děti.

Jenže všechny tyto zprávy jsou jen pěnou, která kryje vody neskonale temnější.

Začněme onou plodností, což je poměr počtu dětí na počet žen ve fertilním věku. Ona opravdu krásně roste, z cifry 1,4 v roce 2011 jsme dosáhli krásných 1,6 v roce loňském. Jenže ta informace je nám platná jako mrtvému svrchník. Každá populace (mravenců, sobů či lidí) potřebuje přinejmenším dva a něco potomka na jednu samičku k prosté reprodukci. 1,6 je kolaps, nevymíráme jen díky cizincům a tomu, že momentálně plodí a vychovávají potomky silné ročníky sedmdesátých let.

Jenže s tím začíná být konec. Ženy narozené na počátku normalizace pomalu opouštějí fertilní věk, a to se prosím v takovém roce 1974 narodilo skoro 196 tisíc miminek! O dvacet let později už to byla jenom necelá polovina (v rekordním roce 1999 to bylo pouhých 89 tisíc). Celá tato slabounká kohorta narozená v letech 1994–2005 by musela mít čtyři děti v jednom páru, aby dokázala nahradit výpadek způsobený odchodem předchozí generace na „plodný odpočinek“.

Ne, tady nejde o abstraktní čísla či přesvědčení, že se zrovna Češi a Moravané musejí množit, aby bylo světu lépe. Právě proto, že pracovní trh získává jen polovinu lidí, než přicházelo dříve, zaměstnávají všechny firmy agenturní pracovníky z Polska, Ukrajiny či Bulharska. Právě proto, že nemáme děti, vybereme každý rok na důchody o desítky miliard méně, než kolik na penzích vyplatíme. Právě proto, že na trhu schází zhruba 140 tisíc lidí, neroste hospodářství tak, jak by mohlo. Nejhorší je pak onen výhled: podle všech prognóz začneme v nejbližších letech vymírat, protože děti devadesátek asi nebudou mít čtyři mimina. Prostě... **bude hůř.**